

Kestävää kehitystä edistävä kielten opetus

Tehtäväpaketti ruotsin kielen opetukseen

Kestävää kehitystä edistävä kielten opetus

Tehtäväpaketti ruotsin kielen opetukseen

Leena Maria Heikkola, Päivi Laine, Mats Rosenqvist, Minna Maijala, Soila Merijärvi, Maarit Mutta, Mareen Patzelt, Salla-Riikka Kuusalu ja Riikka Ullakonoja

**TURUN
YLIOPISTO**

Turku 2026

KONEEN SÄÄTIÖ

Kestävää kehitystä edistävä kielten opetus

Tehtäväpaketti ruotsin kielen opetukseen

Kirjoittajat:

Leena Maria Heikkola, Päivi Laine, Mats Rosenqvist, Minna Maijala, Soila Merijärvi, Maarit Mutta, Mareen Patzelt, Salla-Riikka Kuusalu ja Riikka Ullakonoja

Turun yliopisto

Kieli- ja käännöstieteiden laitos

20014 Turun yliopisto

Kansi:

Soila Merijärvi, Canva

Kuvat:

Soila Merijärvi, Canva

Taitto:

Soila Merijärvi ja Päivi Laine

Turku

ISBN: 978-952-02-0757-1

Oppimateriaalit ovat syntyneet Koneen Säätiön (apurahan numero: 202006277) antaman arvokkaan tuen ansiosta. Kiitämme säätiötä lämpimästi.

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons BY-NC-SA 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla. Tarkastele käyttö lupaa osoitteessa <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

SISÄLLYS

OPPIMATERIAALIN KÄYTTÄJÄLLE

TAITOTASO: A1–A2

- Ekologinen ulottuvuus: Ekotreffit
- Kulttuurinen ulottuvuus: Tapojen tarinat
- Sosiaalinen ulottuvuus: Kymmenen tärkeää asiaa
- Sosiokulttuurinen ulottuvuus: EKKO-puu
- Taloudellinen ulottuvuus: Ekologinen ostoslista
- Holistinen tehtäväkokonaisuus: Kyltti huomiselle

TAITOTASO: A2–B1

- Ekologinen ulottuvuus: Tulevaisuuden elinympäristöt
- Kulttuurinen ulottuvuus: Haastattelut monikielisyydestä
- Kulttuurinen ulottuvuus: Kulttuurista perinnöksi
- Sosiaalinen ulottuvuus: Tunteet kuuluviksi
- Taloudellinen ulottuvuus: Boikotin jäljillä
- Holistinen tehtäväkokonaisuus: Globaalista paikalliseen
- Holistinen tehtäväkokonaisuus: Kestävyysspäiväkirja

TAITOTASO: B1–B2

- Ekologinen ulottuvuus: Merten muoviroska
- Ekologinen ulottuvuus: Metsän monet äänet
- Ekologinen ulottuvuus: Vetoamus luonnon puolesta
- Kulttuurinen ulottuvuus: Salakielen murtaminen
- Sosiaalinen ulottuvuus: Arjen esteet
- Sosiaalinen ulottuvuus: Inklusiivinen kieli
- Taloudellinen ulottuvuus: Demokraattinen talous
- Taloudellinen ulottuvuus: Kestävää matkailua
- Holistinen tehtäväkokonaisuus: Väittely tulevaisuudesta

OPPIMATERIAALIN KÄYTTÄJÄLLE

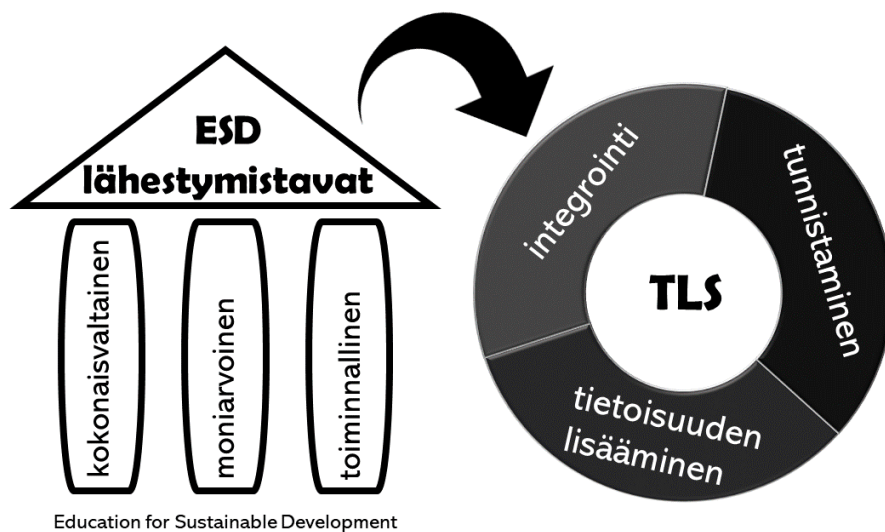
Kestävää kehitystä edistävä kielten opetus: Tehtäväpaketti ruotsin kielen opetukseen kokoaa Eettisesti kestävä kielten opetus -hankkeen (EKKO) julkaisemat kielikohtaiset tehtäväkokonaisuudet yhteen teokseen. Julkaisun tarkoitus on helpottaa tehtävien käyttämistä ja niiden periaatteisiin voi tutustua lyhyesti tehtäväpaketin alussa. Lisää tehtävien lähtökohdista ja hankkeen tutkimuksista voi lukea teoksesta Kestävää kehitystä edistävä kielten opetus ja hankkeen verkkosivuilta. Iloa ja intoa kielten opetuksen ja kestävyyskasvatuksen yhdistämiseen!

Oppimateriaalien kehittäminen EKKO-hankkeen tavoitteena

Kielten opetus on vahvasti sidoksissa ympäröivään maailmaan, ja globaalit muutokset, kuten ilmastonmuutos ja maahanmuutto, ovat asettaneet myös kielten opetuksen uusien haasteiden eteen. Eettisesti kestävä kielten opetus -hankkeen (EKKO, Koneen Säätiö 2021–2025) lähtökohdana oli kysymys, miten kestävä kehityksen periaatteita voidaan edistää kielten opetuksessa ja kielten opettajien koulutuksessa. Tutkimustavoitteiden lisäksi keskeinen tavoite oli kehittää tutkimustietoon perustuvia kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista edistäviä ja oppijoita osallistavia toimintamuotoja. Kun hanke käynnistyi vuonna 2021, kielten opetuksen ja oppimisen kentällä ei ollut juurikaan tarkasteltu, millainen rooli kielten opetuksella voisi olla kestävä kehityksen tavoitteiden edistämässä. Hankkeen aikana aiheeseen liittyvä tutkimustieto on kuitenkin lisääntynyt merkittävästi. Kestävyyskasvatuksen rooli on viimeisen kymmenen vuoden aikana vahvistunut myös suomalaisessa koulutuksessa. Esimerkkinä tästä voisi mainita Opetushallituksen (2021) laatiman kestävä kehityksen oppaan, jossa avataan kestävä kehityksen sisältöjä ja annetaan neuvoja, materiaaleja ja esimerkkejä siitä, miten kestävyyskasvatusta voi huomioida opetuksessa globaalikasvatuksen sekä toiminnan omistajuuden ja yksilöiden osallisuuteen liittyvien kysymysten kautta. Tutkimusten mukaan kestävyysaiheiden integrointi käytännön opetukseen on osoittautunut haasteellisesti erityisesti kielten opettajille. Tämän vuoksi on tärkeää kehittää konkreettisia oppimateriaaleja, joiden yhdistäminen opetukseen on vaivatonta.

Kestävän kielten opetuksen tavoitteena on yhdistää kielen oppimisen ja kestävän kehityksen tavoitteet sekä edistää oppijälhtöisyyttä, muutostoimijuutta ja reflektointia, jotka ovat kestävyyskasvatuksen (*Education for Sustainable Development*, ESD) keskiössä. Kestävyyskasvatus on UNESCO:n (2018) kehittämä käsite, ja sen rooli on keskeinen kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa. Kestävyyskasvatus juurruttaa kestävyystavoitteet kaikkiin koulutuksen osa-alueisiin. Sen toteutusperiaatteiden mukaisesti oppiminen on elinikäinen prosessi, joka vahvistaa kokonaisvaltaisesti kognitiivisia, sosiaalisia, emotionaalisia ja käyttäytymiseen liittyviä taitoja. Kestävyyskasvatus on kokonaisvaltainen lähestymistapa oppimiseen, ja se edistää kestävän kehityksen tavoitteita hyödyntämällä toiminnallisia ja oppijakeskeisiä menetelmiä, opiskelijoiden aktiivista roolia sekä vuorovaikutusta vertaisryhmien ja yhteisöjen kanssa. Kielten opetuksen erityinen merkitys kestävyyskasvatuksessa on vahvistaa oppijoiden kykyä ymmärtää ja arvostaa kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä toimia kulttuurien välittäjinä, mikä korostuu myös eurooppalaisen viitekehyksen tavoitteissa.

Tässä kirjassa esitellyt materiaalit perustuvat EKKO-hankkeen aikana kehitettyyn kestävästä kehitystä edistävään kielten opetuksen malliin (*Transformative language teaching for sustainability*, TLS, kuvio 1), jossa yhdistetään kielten opetuksen ja kestävyyskasvatuksen tavoitteita. Lähtökohtana on kestävyyskasvatuksen mukaisten sisältöjen ja menetelmien tunnistaminen ja tietoisuuden lisääminen kielten opetuksessa sekä niiden integroiminen kielten oppitunneille.

Kuvio 1. Kestävää kehitystä edistävään kielten opetuksen TLS-malli.

Mallin lisäksi materiaalien kehittämässä huomioitiin myös kestävyyskasvatuksen alan tutkimuskirjallisuutta. Haluamme kuitenkin painottaa, ettei kielten opetusta voida kokonaisuudessaan toteuttaa kestävyyskasvatuksen viitekehyksessä mutta että kestävään kehitykseen liittyviä aiheita voidaan – ja tulisi – käsitellä myös kielten tunneilla. Kestävyyskasvatuksen menetelmät, kuten keskustelut, projektityöskentely ja reflektointi, sopivat erinomaisesti kielten oppimiseen. Ne kuitenkin jäävät joskus taka-alalle, kun huomio keskittyy perinteisiin painopisteisiin, kuten kielioppiin, tai laajalti käytettyihin mekaanisiin työtapoihin, esimerkiksi aukkotehtäviin ja monivalintatehtäviin.

EKKO-hankkeessa materiaalien kehittämisen keskeisenä tavoitteena oli tuottaa kieltenopettajille vapaasti saatavilla olevia, helposti käyttöönotettavia kestävyyskasvatuksen materiaaleja. Aiempi tutkimus on osoittanut, että kieltenopettajat hyödyntävät mielellään valmiita materiaaleja, sillä omien materiaalien laatiminen on usein aikaa vievää. Lisäksi kestävä kehityksen teemat näkyvät kielten oppikirjoissa vaihtelevasti, ja erityisesti reflektointiin ohjaaminen on todettu haasteelliseksi.

Hankkeen materiaalien avulla halusimme tukea opettajia lisäämään opetukseen reflektointia, oppijälähtöisyyttä ja kestävä kehityksen eri ulottuvuuksia. Tavoitteena on rohkaista opettajia suunnittelemaan oppitunteja siten, että oppijat voivat pohtia kestävyteen liittyviä kysymyksiä sekä omassa elämässään että kielen oppimisen yhteydessä.

Hankkeessa kehitettyjen tehtävien tavoitteena on tarjota malleja, joiden avulla kielten opettajat ja opettajaksi opiskelevat voivat jatkaa kestävyyskasvatuksen mukaisten tehtävien suunnittelua ja muokata niitä omaan opetukseensa sopiviksi. Materiaaleja saa myös jakaa eteenpäin, kunhan alkuperäiset tekijät mainitaan, käyttö pysyy ei-kaupallisena ja muunnelmat jaetaan samalla avoimella lisenssillä (CC BY-NC-SA 4.0). Materiaalit on siis tarkoitettu elämään opettajien arjessa: niitä saa soveltaa, täydentää ja rakentaa uusiksi, kunhan avoimuus ja tekijöiden näkyvyys säilyvät.

Kestävää kehitystä edistävät kielten oppimisen materiaalit

EKKO-hankkeen tutkijat ovat laatineet kielten opetukseen vapaasti saatavilla olevia kestävä kehitystä edistäviä oppimateriaaleja ja opettajan oppaan. Tehtävien tarkoituksena on antaa mahdollisuus täydentää kielten opetuksessa yleisesti käytössä olevia oppimateriaaleja ja tarjota toiminnallisia ja kestävyyskasvatusta ja kielten oppimista uudella tavalla yhdistäviä tehtäväkokonaisuuksia.

Tehtävissä on huomioitu kaikki neljä kestävän kehityksen ulottuvuutta (ekologinen, kulttuurinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys). Lisäksi laadittiin holistisia tehtäviä, joissa yhdistyvät kaikki ulottuvuudet. Haasteellista tehtävien laatimisessa oli vetää rajoja ulottuvuuksien välille. Määrittelimme ekologisen kestävyuden turvaamaan ympäristön ja luonnonvarojen säilymisen, kulttuurisen kestävyuden vaalimaan monikulttuurisuutta ja perintöä, sosiaalisen kestävyuden edistämään ihmisoikeuksia ja yhdenvertaisuutta sekä taloudellisen kestävyuden vähentämään talouskasvun ja ylikulutuksen haitallisia vaikutuksia.

Opetusmateriaalit on suunniteltu soveltumaan yläkouluun, toiselle asteelle ja aikuisten opetukseen eri tasoille oppijoille (eurooppalaisen viitekehyksen taitotasot A1–B2). Materiaaleja on laadittu useille kielille: englanttiin, espanjaan, ranskaan, ruotsiin, saksaan, suomeen ja venäjään. Tähän tehtäväpakettiin on koottu ruotsin kielen tehtävät EKKO-hankkeen verkkosivustolla julkaistuista materiaaleista (<https://sites.utu.fi/kestavakieltenopetus/ruotsi>).

Materiaaleihin kuuluvat sekä opettajan että oppijan kortit. Opettajan kortissa kuvataan tehtävien kestot, eurooppalaisen viitekehyksen mukaiset taitotasot, kestävyysulottuvuus, johon tehtävät kytkeytyvät, sekä kielet, joille oppijan kortit on tehty. Kestävyysulottuvuus näkyy myös korttien pohjaväreissä: esimerkiksi ekologista kestävyyttä käsittelevät tehtäväkortit ovat vihreitä. Opettajan kortin alussa esitellään kokonaisuuden kestävyyskasvatus- ja kielitaitotavoitteet sekä annetaan ohjeet tuntiin valmistautumiseen. Olemme pyrkineet tekemään tehtävien integroinnista mahdollisimman vaivatonta laatimalla opettajalle ja oppijalle omat kortit. Opettajan kortista löytyvät tehtävien ratkaisut, eikä opettajan tarvitse hankkia erityisiä lisämateriaaleja. Oppijan kortti sisältää useimmiten kaiken tarvittavan materiaalin, esimerkiksi kielioppitehtävässä tarvittavien sääntöjen kertauksen tai sanastoapua suullisiin tehtäviin. Oppijan kortin voi tulostaa tai tallentaa sellaisenaan tai muokata CC-lisenssin ohjeiden mukaisesti omaan käyttöön sopivaksi.

Jokaiseen tehtävään on liitetty teemaan sopiva kansainvälinen päivä, jotta opettaja voi helposti sijoittaa tehtäväkokonaisuuden ajankohtaiseen ja merkitykselliseen yhteyteen. Ekologinen ostoslista -tehtävä on tästä hyvä esimerkki: se voidaan kytkeä maailman ruokapäivään 16. lokakuuta, jolloin huomio kiinnittyy ruokaturvaan, ravitsemukseen ja kestävien ruokajärjestelmien edistämiseen. Päivämääriä voi käyttää auttamaan opetuksen suunnittelussa kokonaisvaltaisesti ja rakentamaan oppijoille ymmärrystä siitä, miten kielten opetus ja kestävän kehityksen teemat lomittuvat toisiinsa eri kalenterivuoden hetkinä.

Tehtäväkokonaisuudet rakentuvat neljästä toistuvasta tehtävätyypistä:

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

- Lyhyt tehtävä, joka johdattaa teemaan, esimerkiksi lehtiartikkelin lukeminen tai pelillinen aktiviteetti.
- Oppija saa valmiuksia osallistua aktiivisesti kokonaisuuden työskentelyyn tutustumalla aiheeseen ja aktivoimalla teemaan liittyvää sanastoa.
- TLS-mallin mukaisesti lämmittelytehtävän tavoitteena on lisätä tietoisuutta käsiteltävästä kestävyysulottuvuudesta ja siihen liittyvästä aihepiiristä.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

- Tehtävän tavoitteena on tukea kielitaidon karttumista, esimerkiksi sanasto- ja kielioppitehtävien kautta.
- Tehtävät on suunniteltu niin, että oppija käyttää kohdekieltä ja harjoittelee sen käyttöä yhdessä muiden oppijoiden kanssa.
- TLS-malliin pohjautuen kielitaitotehtävät lisäävät tietoisuutta ja taitoja käsitellä tiettyä kestävyysulottuvuutta ja aihepiiriä oppijalähtöisesti.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS -TEHTÄVÄ

- Muutostoimijuutta edistäviä tehtäviä ovat esimerkiksi väittelyt tai mielipidetekstien kirjoittaminen.
- Muutostoimijuutta harjoitellaan tehtävissä kirjoittamalla, keskustelemalla tai väittelemällä jostakin kestävän kehityksen temasta.
- TLS-mallin mukaisesti muutostoimijuutta vahvistavissa tehtävissä korostuvat oppijalähtöisyys ja kriittisen ajattelun harjoittelu.

REFLEKTIOTEHTÄVÄ

- Reflektointitehtävissä vahvistetaan aiemmin opittua esimerkiksi pohdintatehtävien ja ajatuskarttojen laatimisen kautta.
- Reflektointia harjoitellaan pohtimalla kriittisesti omia valintoja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.
- TLS-mallin mukaisesti reflektointi tekee aiheen käsittelystä kokonaisvaltaista ja sitoo sen oppijan omaan arkeen ja ympäristöön.

Vuosikalenteri

15.9.	Kansainvälinen demokratian päivä	Kyltti huomiselle	16 RAUHA, OIKEUDEN- MUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO
25.9.	SDG Flag Day	Kestävyyspäiväkirja	17 YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS
26.9.	Euroopan kielten päivä	Salakielen murtaminen	4 HYVÄ KOULUTUS
27.9.	Maailman turismipäivä	Kestävää matkailua	8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA
10.10.	Kansainvälinen koulutuksen päivä	Kymmenen tärkeää asiaa	4 HYVÄ KOULUTUS
16.10.	Maailman ruokapäivä	Ekologinen ostoslista	2 EI NÄLKÄÄ
10.12.	Ihmisoikeuksien päivä	Väittely tulevaisuudesta	16 RAUHA, OIKEUDEN- MUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO
9.12.	YK:n kansainvälisen korruptionvastaisen päivä	Boikotin jäljillä	16 RAUHA, OIKEUDEN- MUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO
3.12.	Kansainvälinen vammaisten päivä	Arjen esteet	10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

24.1.	Kansainvälinen koulutuksen päivä	Globaalista paikalliseen	4 HYVÄ KOULUTUS
20.2.	Sosiaalisen oikeudenmukaisuuden päivä	Demokraattinen talous	10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN
21.2.	Kansainvälinen äidinkielen päivä	Haastattelut monikielisydestä	4 HYVÄ KOULUTUS
1.3.	Kansainvälinen kohteliaisuuspäivä	Tapojen tarinat	16 RAUHA, OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO
3.3.	Maailman luontopäivä	Vetoomus luonnon puolesta	15 MAANPÄÄLLINEN ELÄMÄ
13.3.	Maailman kierrätyspäivä	Ekotreffit	12 VASTUULLISTA KULUTTAMISTA
20.3.	Kansainvälinen onnellisuuden päivä	Tunteet kuuluviksi	3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA
21.3.	Kansainvälinen metsien päivä	Metsän monet äänet	15 MAANPÄÄLLINEN ELÄMÄ
18.4.	Kansainvälinen kulttuuriperinnön päivän	Kulttuurista perinnöksi	11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT
22.4.	Earth Day	Tulevaisuuden elinympäristöt	13 ILMASTOTEKOJA
21.5.	Kulttuurisen moninaisuuden päivä	EKKO-puu	10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN
25.5.	Muoviton päivä	Merten muoviroska	14 VEDENALAINEN ELÄMÄ

TAITOTASO

A1–A2

Ekotreffit

KESTO	15 + 15 + 30 + 15	KIELET
TAITOTASO	A1-A2	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOITTUVUUS	ekologinen	
TAVOITTEET		
KESTÄVYYSKASUATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none"> • pohtia, mitä kierrättäminen on ja millaisia mahdollisuuksia on kierrättää omassa arjessa • ymmärtää kierrätyksen merkitys ekologiselle kestävyydelle 	<ul style="list-style-type: none"> • oppia kierrätyssanastoa • harjoitella ilmaisemaan ajatuksia • harjoitella keskustelutaitoja • opetella tekemään muistiinpanoja 	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none"> • Tulosta/tallenna oppijan kortti. • Tulosta Paras kierrätysvinkki -tunnustus. 	<ul style="list-style-type: none"> • oppijan kortti • muistiinpanovälineet 	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	sanastotehtävä
TYÖMUOTO	pienryhmä	KIELITAITO	ääntäminen

- 1. Ohjeista oppijat katsomaan oppijan kortin lämmittelytehtävän ohjeet ja tekemään alleviivaukset ohjeiden mukaan.**
- 2. Varmista, että oppijat tietävät sanojen merkitykset.**
- 3. Harjoittele sanojen ääntämistä oppijoiden kanssa.**

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	roolipeli
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	kierrätyssanasto

- 1. Pyydä oppijoita keksimään kuvitteellinen ekologinen hahmo.**
 - **Kannusta mielikuvituksen käyttöön!**
- 2. Pyydä oppijoita täyttämään hahmon tiedot infokorttiin.**

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	30 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	keskustelu
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	suullinen

- Järjestä noin 20 minuutin fiktiiviset ekotreffit (pikatreffailu, speed dating).**
 - Jokainen oppija esittää omaa ekologista hahmoaan.
 - Tehtävänä on tutustua niin moneen hahmoon kuin ehtii.
 - Jokainen pikatapaaminen kestää 2 minuuttia.
- Ohjeista oppijoita kirjoittamaan muistiin jokaisen hahmon nimi ja kierrätysvinkki.**
- Toimi ekotreffien vetäjänä ja kellota tapaamiset.**

REFLEKTIOTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	keskustelu
TYÖMUOTO	luokkakeskustelu	KIELITAITO	suullinen

- Ohjeista oppijat valitsemaan edellisen tehtävän kierrätysvinkeistä heidän mielestään paras.**
- Pyydä jokaista kirjoittamaan tämä vinkki oppijan korttiin.**
- Ohjeista oppijoita kiertelemään luokassa ja etsimään saman vinkin valinneet oppijat.**
- Pyydä oppijoita muodostamaan ryhmä saman vinkin valinneiden kanssa.**
- Julista luokan paras kierrätysvinkki suurimman ryhmän mukaan.**
- Täytä viimeisen sivun Paras kierrätysvinkki -tunnustus ja ripusta se luokan seinälle.**

LÄMMITTELYTEHTÄVÄN RATKAISUT

MILJÖHANDLINGAR	PRODUKTER	ÅTERVINNINGSTIPS
en återvinning återvinna spara stänga av stänga gå cykla åka buss/tåg/ tunnelbana/spårvagn reparera låna tvätta minska äta vegetarisk mat ett naturskydd en sortering sortera	ett papper en kartong ett glas en metall en plast ett bioavfall en flaska en burk en påse en wellpapp kläder en lampa ett batteri en tidning en cykel ett skräp	använda tygkasse använda egen vattenflaska duscha en kort stund använda lite vatten använda lite el reparera själv återanvända ta ut soporna sortera noggrant köpa begagnat låna av en vän köpa på loppis

EKOTREFFIEN PARAS KIERRÄTYSVINKKI

Kiitos kierrätysvinkistä kuuluu henkilölle:

PÄIVÄMÄÄRÄ

ALLEKIRJOITUS

Ekoträffar

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

1. Alleviivaa sanoista vokaalit, jotka äännetään pitkinä.
2. Varmista, että tiedät sanojen merkitykset.
3. Harjoittele sanojen ääntämistä opettajan johdolla.

MILJÖHANDLINGAR	PRODUKTER	ÅTERVINNINGSTIPS
en återvinning återvinna spara stänga av stänga gå cykla åka buss/tåg/ tunnelbana/spårvagn reparera låna tvätta minska äta vegetarisk mat ett naturskydd en sortering sortera	ett papper en kartong ett glas en metall en plast ett bioavfall en flaska en burk en påse en wellpapp kläder en lampa ett batteri en tidning en cykel ett skräp	använda tygkasse använda egen vattenflaska duscha en kort stund använda lite vatten använda lite el reparera själv återanvända ta ut soporna sortera noggrant köpa begagnat låna av en vän köpa på loppis

PITKÄN JA LYHYEN VOKAALIN ÄÄNTÄMINEN RUOTSISSA

- Vokaalin pituus vaikuttaa merkitykseen:
 - glas [pitkä a]
 - klass [lyhyt a].
- Perussääntö: Jos vokaalia seuraa konsonantti, ennen yhtä konsonanttia vokaali on pitkä ja ennen kahta konsonanttia vokaali on lyhyt.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

1. Keksi kuvitteellinen ekologinen hahmo.
2. Täytä hahmon infokortti ruotsiksi.
 - Käytä mielikuvitusta!

MIN EKOCHARAKTÄR

Hobbyer

.....

.....

.....

.....

.....

.....

förnamn

efternamn

ålder

yrke

stad

civilstånd

Vilka miljövänliga handlingar gör jag i vardagen?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bild

 Vad återvinner jag?

.....

.....

.....

Mitt bästa återvinningstips

.....

.....

.....

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

I. Osallistu luokan ekotreffeille.

- o Esitä omaa ekologista hahmoasi.
- o Tutustu niin moneen hahmoon kuin ehdit.
- o Kirjoita muistiin jokaisen hahmon nimi ja kierrätysvinkki viimeisen sivun muistiinpanoihin.
- o Jokainen pikatapaaminen kestää 2 minuuttia.

ESIMERKKI ESITTÄYTYMISESTÄ

Hej, trevligt att träffas!

Jag heter Johan. Jag är 24 år gammal och jobbar som lärare i Mariehamn.
Jag är gift.

I vardagen cyklar jag till jobbet och försöker undvika matsvinn.

Jag återvinner alltid batterier.

Mitt bästa återvinningstips är...

HYÖDYLLISIÄ LAUSEITA

Frågor:
Hur stavas namnet?
Ursäkta, kan du upprepa?

Instruktioner:
Tiden börjar.
Tiden är slut.
Byt partner.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

1. Valitse edellisen tehtävän kierrätysvinkeistä mielestäsi paras.
2. Kirjoita vinkki alla olevaan laatikkoon.
3. Kiertele luokassa ja etsi saman vinkin valinneet oppijat ja muodosta heidän kanssaan ryhmä.

Ekotreffens bästa återvinningstips

.....

.....

.....

Tapojen tarinat

KESTO	15 + 15 + 40 + 20	KIELET
TAITOTASO	A1-A2	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOTTUVUUS	kulttuurinen	

TAVOITTEET

KESTÄVYYSKASVATUS	KIELITAITO
<ul style="list-style-type: none">tunnistaa ja arvostaa eri kulttuurien tapoja ja käytäntöjäosallistua kulttuurienväliseen vuorovaikutukseen kunnioittavasti ja tietoisestipohtia kulttuurieroja ja omaa suhtautumista niihin	<ul style="list-style-type: none">ymmärtää ja käyttää yksinkertaisia tervehdys- ja kohteliaisuusfraaseja ja -ilmauksiaosallistua yksinkertaiseen vuorovaikutustilanteeseentunnistaa kulttuurisesti merkityksellisiä ilmauksia ja käytäntöjä

VALMISTAUTUMINEN

ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT
<ul style="list-style-type: none">Tulosta/tallenna oppijan kortti.Varaa oppijoille tabletit.Varaa hiljainen tila/tilat kuvaukseen.	<ul style="list-style-type: none">oppijan korttitabletit(editointiohjelma)

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	kuva-analyysi
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	suullinen

- 1. Pyydä oppijoita tutustumaan parin kanssa oppijan kortin lämmittelytehtävän kuviin.**
- 2. Pyydä oppijoita keskustelemaan tekoälyn luomista piirroksista.**
 - o **Minkälaisista tilanteista on kyse?**
 - o **Mitä piirroksissa tapahtuu?**
 - o **Ovatko tilanteet samanlaisia kuin omassa kulttuurissasi vai toimivatko ihmiset eri tavalla, kuin olet itse tottunut?**
 - o **Miten hyvin nämä kuvat edustavat kohdekielisen maan/maiden kulttuuria? Ovatko ne realistisia vai liioiteltuja?**
- 3. Keskustelkaa havainnoista yhdessä luokan kanssa ja pohtikaa kriittisesti kuvien mahdollisia stereotyyppioita ja niiden aiheuttamia negatiivisia ilmiöitä.**

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	aukkotehtävä
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	sanasto

- 1. Pyydä oppijoita täyttämään parin kanssa tai yksin oppijan kortin kielitaitotehtävän moniste liittyen erilaisiin arkipäiväisiin ja juhlallisiin tilanteisiin.**
- 2. Käy oppijoiden kanssa läpi oikeat vastaukset.**

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	40 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	videokuvaus
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	suullinen

1. Jaa oppijat 3–4 hengen ryhmiin.
2. Pyydä oppijoita valitsemaan oppijan kortin oppiminen ja muutostoimijuus -tehtävän laatikosta tilanne, josta he tekevät lyhyen videon muille oppijoille.
3. Neuvo oppijoita suunnittelemaan käsikirjoitus tilanteelle, jonka he näyttelevät. Heidän tulisi myös pohtia:
 - Mitä kaikkea tilanteessa kuuluu ottaa huomioon?
 - Millaisia ovat tilanteeseen sopivat kohteliaisuusfraasit?
4. Jaa oppijoille tabletit videoiden kuvausta varten.
5. Osoita oppijoille hiljainen tila, jossa he voivat kuvata videon.

LISÄTIETOJA

Oppijat voivat muokata videoita tableteilla iMovien tai Samsung studion avulla.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	loppupohdinta
TYÖMUOTO	luokkakeskustelu	KIELITAITO	kuullunymmärrys

1. Esittäkää oppijoiden videot yksi kerrallaan luokan edessä.
2. Pyydä oppijoita videoiden katsomisen jälkeen vielä kertomaan, mitä uutta he oppivat videoista ja miltä heidän mielestään tilanteet tuntuivat.

KIELITAITOTEHTÄVÄN VASTAUKSET

RUOTSI

- 1. vädret**
- 2. människor**
- 3. kaffe**
- 4. bråk**
- 5. midsommaren**
- 6. kläder**
- 7. talar**
- 8. lägenheten**

Berättelser om vanor

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

I. Keskustele parin kanssa tekoälyn luomista piirroksista.

- Minkälaisista tilanteista on kyse?
- Mitä kuvissa tapahtuu?
- Ovatko tilanteet samanlaisia kuin omassa kulttuurissasi vai toimivatko ihmiset eri tavalla, kuin olet itse tottunut?

KIELITAITOTEHTÄVÄ

I. Täytä aukot päättelemällä oikea vastaus viereisestä kuvasta.

1. Du kan alltid prata om _____ när du träffar människor.

2. Le mot _____ när du möter dem.

3. Drick _____ tillsammans med andra.

4. Försök att undvika _____.

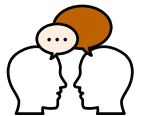
5. Ät sill på _____ med familjen.

6. Använd snygga _____ när du går ut.

7. Använd förnamn när du _____ med människor.

8. Öppna inte en surströmmingsburk inne i _____.

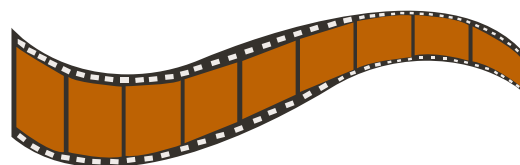
OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

- 1. Valitkaa ryhmän kanssa alla olevasta laatikosta tilanne, josta teette lyhyen opetusvideon muille oppijoille.**
- 2. Suunnitelkaa käsikirjoitus tilanteelle. Pohtikaa myös seuraavia kysymyksiä:**
 - **Mitä kaikkea tilanteessa kuuluu ottaa huomioon?**
 - **Millaisia ovat tilanteeseen sopivat kohteliaisuusfraasit?**
- 3. Kuvatkaa opetusvideo hiljaisessa tilassa ja editoikaa videota tarvittaessa.**

fika med vänner, fika på jobbet eller i skolan, första dejten på café, småprat om vädret, hälsning och handskakning, fråga på bussen, gratulation och komplimang, påskkäringar vid dörren, midsommarfest, Luciatåg, älgjaktfest

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

- 1. Esittäkää video luokan edessä muille oppijoille.**
- 2. Keskustele videoiden katsomisen jälkeen luokan kanssa, mitä uutta opit muiden videoista ja miltä nämä tilanteet sinusta tuntuvat.**

Kymmenen tärkeää asiaa

KESTO	15 + 15 + 20 + 10	KIELET
TAITOTASO	A1-A2	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOTTUVUUS	sosiaalinen	
TAVOITTEET		
KESTÄVYYSKASVATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none">tutustua sosiaalisen kestävyysaihepiireihin: hyvinvointi, ystävyys, perhe, terveys ja mielekäs arkipohtia omia arvoja, hyvinvointia ja itselle tärkeitä asioita	<ul style="list-style-type: none">opetella sosiaaliseen kestävyteen liittyvää sanastoaharjoitella yksinkertaisten lauseiden muodostamistaharjoitella kysymistä	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none">Tulosta/tallenna oppijan kortit.Valmistele Oppiminen ja muutostoimijuus -tehtävän kuvakortit.	<ul style="list-style-type: none">oppijan korttiOppiminen ja muutostoimijuus -tehtävän kuvakortit	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	elävä patsas
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	sanasto

1. Ohjeista luokka esittämään eläviä patsaita:

- Pyydä kaikkia oppijoita esittämään yhtä aikaa kuulemansa sana kehollisesti.
- ### 2. Lue viimeisen sivun kohdekieliset sanat yksi kerrallaan riittävän hitaasti.
- Varmista, että oppijat ymmärtävät sanojen merkitykset.
- ### 3. Pyydä jokaista oppijaa valitsemaan viisi sanaa, jotka oli mukava esittää.
- Ohjeista heidät kirjoittamaan sanat ja niiden merkitykset ylös oppijan kortin puhekupliin.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	keskustelu
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	mieltymyksen ilmaus

- ### 1. Jaa oppijat pareihin.
- ### 2. Ohjeista parit tutustumaan kielitaitotehtävän kielioppilaatikkoon.
- ### 3. Pyydä pareja kyselemään toisiltaan tärkeitä asioita oppijan kortin mallin mukaan.
- Mistä pidät? Minä pidän...
 - Mistä olet kiinnostunut? Minä olen kiinnostunut...
 - Mistä välität? Minä välitän...
 - Mikä on tärkeää sinulle ? on minulle tärkeä.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	korttipeli
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	suullinen

1. Jaa oppijat 3–4 hengen peliryhmiin.
2. Jaa jokaiselle ryhmälle 25–30 kuvakorttia kuvapuoli alaspäin.
3. Ohjeista ryhmille pelin säännöt:
 - Pelin tavoite on saada viisi korttia, joista jokainen kuvaa oppijalle tärkeää asiaa.
 - Oppijat valitsevat 2–3 korttia, jotka kuvaavat heille tärkeitä asioita, ja pitävät ne itsellään.
 - Loput kortit vaihdetaan.
 - Jokainen voi vaihtaa vuorollaan yhden kortin.
 - Vaihdettaavaa korttia tarjotaan muille pelaajille.
 - Muut pelaajat saavat seuraavaksi järjestyksessä tarjota vaihtokorttia.
 - Vuorossa oleva pelaaja kertoo, hyväksyykö vai hylkääkö tarjouksen.
 - Jos pelaaja kieltäytyy kaikista tarjouksista, hän voi vaihtaa kortin nostamalla pöydältä uuden ja laittamalla vanhan sivuun.
 - Kun pelaaja on saavuttanut haluamansa kortit, hän asettaa ne oikeinpäin eteensä.
 - Peli päättyy, kun kaikilla on sopivat viisi korttia.

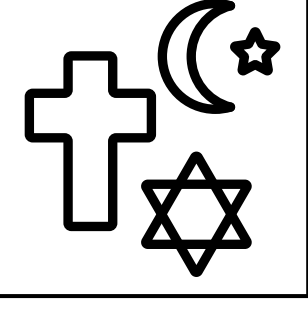
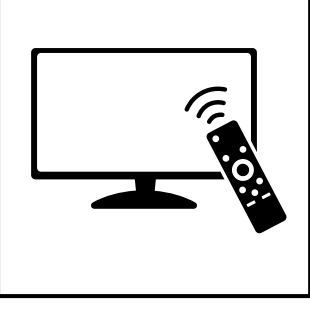
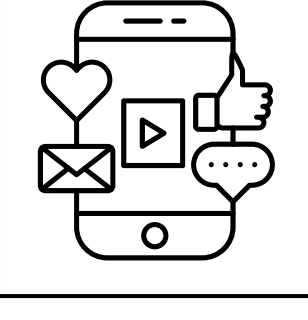
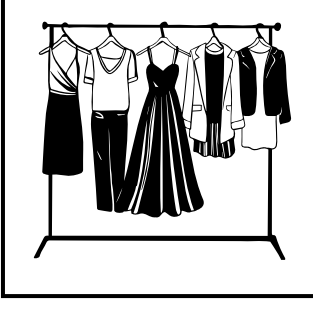
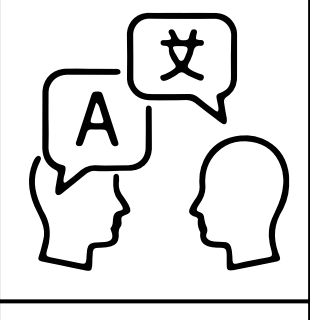
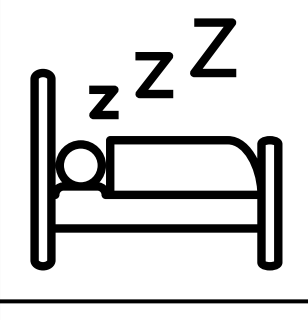
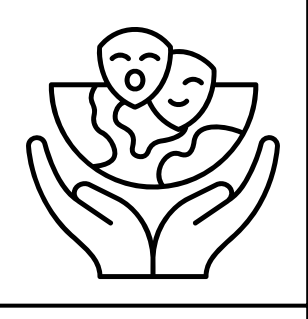
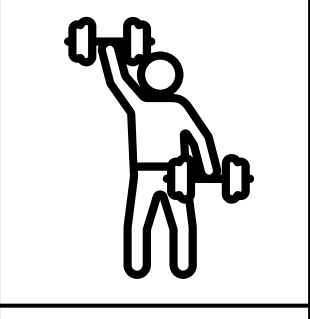
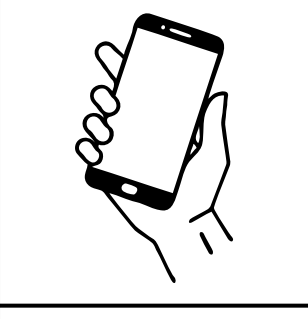
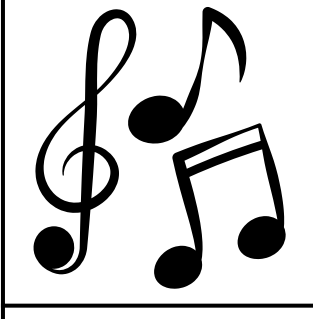
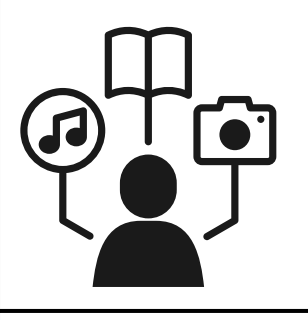
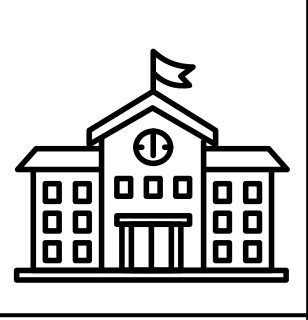
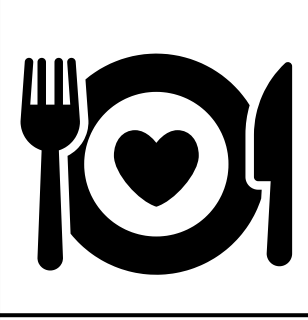
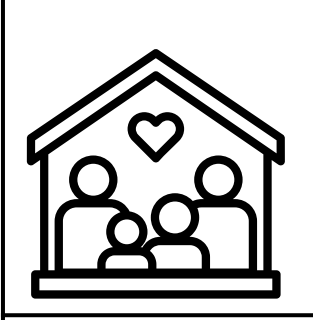
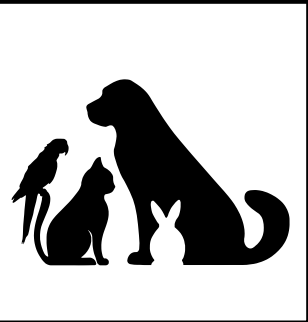
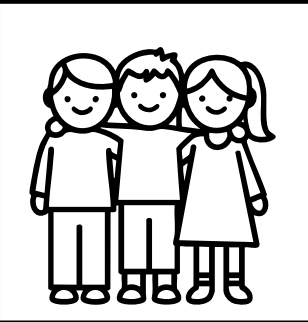
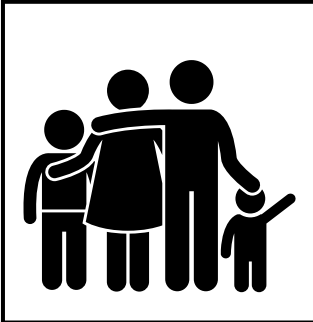
REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	10 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	10 tärkeää asiaa
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	kirjallinen

1. Ohjeista oppijoita kirjoittamaan oppijan kortin laatikkoon kohdekielellä kymmenen tärkeää asiaa, jotka liittyvät sosiaaliseen kestävyYTEEN.

LÄMMITTELYTEHTÄVÄN SANALISTA

familj
vän
släkting
husdjur
hem
god mat
hälsa
skola eller arbete
natur
hobby
semester
vila
musik
telefon
träning
kultur
att resa
sova
språk
fred

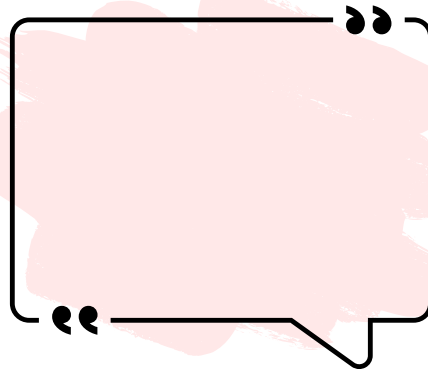

Tio viktiga saker

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

1. Esitä elävää patsasta eli esitä opettajan sanoma sana kehollisesti.
2. Valitse lopuksi viisi sanaa, jotka oli mukava esittää.
3. Kirjoita sanat ja niiden merkitykset alla oleviin puhekupliin.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

1. Tutustu alla olevan laatikon avulla, miten voit kertoa pitämistäsi asioista ruotsiksi.

2. Kysy parilta hänelle tärkeistä asioista.

- Vad tycker du om? Jag tycker om...
- Vad är du intresserad av? Jag är intresserad av...
- Vad älskar du? Jag älskar...
- Vad bryr du dig om? Jag bryr mig om...

Jag tycker om

Jag är intresserad av

Jag älskar

Jag bryr mig om

en familj
en vän
en släkting
ett husdjur
ett hem
god mat
hälsa
en skola
ett arbete
natur
en hobby
en semester
vila
musik
en mobil
motion
kultur
att resa
att sova
ett språk
fred

Att prata på svenska om vad du tycker om

PITÄÄ:

tycker om + substantiivi ELLER tycker on att + verbi

Jag tycker om musik. Jag tycker om att sova.

OLLA KIINNOSTUNUT:

är intresserad av + substantiivi ELLER är intresserad av att + verbi

Jag är intresserad av språk. Jag är intresserad av att resa.

RAKASTAA: älskar

Jag älskar god mat. Jag älskar mina vänner.

VÄLITTÄÄ: bryr mig om

Jag bryr mig om naturen.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

- 1. Pelin tavoite on saada viisi korttia, joista jokainen kuvaa sinulle tärkeää asiaa.**
- 2. Opettaja jakaa ryhmille kuvakortit. Nosta niistä itsellesi viisi korttia.**
- 3. Valitse 2–3 korttia, jotka kuvaavat sinulle tärkeitä asioita. Pidä ne itselläsi.**
- 4. Vaihda loput kortit.**
 - o **Uuorollasi voit vaihtaa yhden kortin. Tarjoa vaihdettavaa korttia muille pelaajille.**
 - *Jag har ett kort: natur. Vill någon byta?*
 - o **Muut pelaajat saavat seuraavaksi järjestyksessä tarjota vaihtokorttia.**
 - *Jag har ett kort: släktingar. Vill du byta?*
 - o **Kerro, hyväksytkö vai hylkäätkö tarjouksen.**
 - *Jag vill byta kortet.*
 - *Jag vill inte byta kortet.*
 - o **Jos kieltäydyit kaikista vaihdoista, voit vaihtaa kortin nostamalla pöydältä uuden ja laittamalla vanhan sivuun.**
 - o **Kun olet saavuttanut haluamasi kortit, aseta ne oikeinpäin eteesi.**
- 5. Peli päättyy, kun kaikilla on sopivat viisi korttia.**

REFLEKTIOTEHTÄVÄ

Social hållbarhet betyder att alla människor får vara med, att de behandlas rättvist och att de kan leva ett tryggt och gott liv.

- 1. Kirjoita alla olevaan laatikkoon ruotsiksi sinulle kymmenen tärkeää asiaa, jotka liittyvät sosiaaliseen kestävyYTEEN.**

- o *Jag bryr mig om hälsa och natur.*

.....

.....

.....

.....

EKKO-puu

KESTO	10 + 20 + 20 + 10	KIELET
TAITOTASO	A1-A2	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOTTUVUUS	sosiokulttuurinen	
TAVOITTEET		
KESTÄVYYSKASVATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none">ymmärtää, että kestävyys ei koske vain ympäristöä vaan myös ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja kulttuurien kunnioittamistaoppia liittämään kestävä kehityksen arvot omaan arkeen ja kielenkäyttöönharjoitella kriittistä ajattelua	<ul style="list-style-type: none">oppia kestävään kehitykseen liittyvää sanastoakehittää kirjallista ilmaisua	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none">Tulosta/tallenna oppijan kortit.Etsi Agenda 2030 -tavoitteet verkosta ja heijasta ne taululle.	<ul style="list-style-type: none">oppijan korttiAgenda 2030 -tavoitteet	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	10 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	kääntäminen
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	kestävyyssanasto

1. Ohjeista oppijat selvittämään oppijan kortin lämmittelytehtävän sanojen merkitykset.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	EKKO-puu
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	kestävyyssanasto

- Ohjeista oppijat kirjoittamaan oppijan kortin puun oksille asioita, jotka liittyvät kestävän kehityksen sosiaaliseen tai kulttuuriseen ulottuvuuteen.
 - Oppijat voivat käyttää apuna lämmittelytehtävän sanoja.
- Ohjeista oppijat kirjoittamaan puun juuriin asioita, jotka ovat näiden tekojen ja arvojen perusta.
 - Mitä tarvitaan, jotta nämä asiat onnistuvat?

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	kirjoittaminen
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	kirjallinen ilmaisu

1. Pyydä oppijoita valitsemaan kolme oksaa ja ja jokaiseen oksaan yksi juurisyy.
2. Ohjeista oppijat kirjoittamaan kohdekielellä kolme lyhyttä lausetta, jossa he yhdistävät valitut oksat juurisyihin:
 - *Meillä on juhlia yhdessä, koska arvostamme kulttuureja.*
 - *Opimme kieliä, koska koulutus on tärkeää.*

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	10 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	pohdinta
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	sanaston kertaus

1. Ohjeista oppijat pohtimaan kestävän kehityksen tavoitteiden yhteyttä puuhun.
2. Sosiaaliseen ja kulttuuriseen ulottuvuuteen sopivat erityisesti nämä tavoitteet:
 - **Tavoite 4: Hyvä koulutus**
 - **Tavoite 5: Sukupuolten tasa-arvo**
 - **Tavoite 10: Eriarvoisuuden vähentäminen**
 - **Tavoite 16: Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto**
 - **Tavoite 17: Yhteistyö ja kumppanuudet**
3. Ohjeista oppijat lisäämään kestävyystavoitteiden numerot lehtiin ja juurien pätyihin.

LÄMMITTELYTEHTÄVÄN SANAT

1. Yhteiset juhlat
2. Turvallisuus
3. Ystävällisyys
4. Perinteet
5. Rauha
6. Monikielisyys
7. Kielten oppiminen
8. Yhteistyö ja auttaminen
9. Reilu kauppa (Fair Trade)
10. Tasa-arvo koulussa ja työssä
11. Kunnioitus eri kulttuureja kohtaan
12. Kulttuuritapahtumat (musiikki, taide, ruoka)

KIELITAITOTEHTÄVÄN SANAT

1. Vapaus ja demokratia
2. Yhteiset säännöt
3. Koulutus kaikille
4. Suvaitsevaisuus
5. Empatia
6. Ihmisoikeudet
7. Luottamus
8. Oikeudenmukaisuus
9. Avoimuus

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS: ESIMERKKILAUSEET

1. Vi har gemensamma fester eftersom respekt för andra kulturer är viktigt.
2. Vi lär oss språk eftersom utbildning är viktigt.
3. Vi hjälper andra eftersom vänlighet är viktigt.
4. Vi arbetar tillsammans eftersom samarbete är viktigt.
5. Vi respekterar andra kulturer eftersom respekt är viktigt.
6. Vi talar många språk eftersom flerspråkighet är viktigt.
7. Vi hjälper i skolan eftersom hjälp för alla är viktigt.
8. Vi lever tillsammans eftersom fred är viktigt.
9. Vi känner oss trygga eftersom säkerhet är viktigt.
10. Alla människor är lika eftersom jämställdhet är viktigt.
11. Vi går i skolan eftersom utbildning för alla är viktigt.

1. Meillä on yhteisiä juhlia, koska kunnioitus muita kulttuureja kohtaan on tärkeää.
2. Opimme kieliä, koska koulutus on tärkeää.
3. Autamme muita, koska haluamme olla ystävällisiä.
4. Teemme töitä yhdessä, koska yhteistyö on hyödyllistä.
5. Kunnioitamme muita kulttuureja, koska jokainen ihminen on tärkeä.
6. Puhumme monia kieliä, koska monikielisyys on hyödyllistä.
7. Autamme koulussa, koska kaikkien on tärkeä saada apua.
8. Elämme yhdessä, koska rauha on tärkeää.
9. Haluamme tuntea olomme turvalliseksi, koska turvallisuus on meille tärkeää.
10. Kaikki ihmiset ovat tasa-arvoisia, koska yhdenvertainen kohtelu on tärkeää.
11. Käymme koulua, koska koulutus kaikille on tärkeää.

EKKO-trädet

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

I. Suomenna laatikon sanat.

gemensamma fester

säkerhet

vänlighet

tradition

fred

flerspråkighet

språkinläring

samarbete och hjälp

rättvis handel (Fair Trade)

jämställdhet i skolan och på jobbet

respekt för olika kulturer

kulturevenemang (musik, konst, mat)

KIELITAITOTEHTÄVÄ

1. Kirjoita seuraavan sivun puun oksille asioita, jotka liittyvät kestävän kehityksen sosiaaliseen tai kulttuuriseen ulottuvuuteen.

- Voit käyttää apunasi lämmittelytehtävän sanoja.

2. Kirjoita puun juuriin asioita, jotka ovat näiden tekojen ja arvojen perusta

- Mitä tarvitaan, jotta nämä asiat onnistuvat?

IDÉER FÖR RÖTTERNA

frihet och demokrati

gemensamma regler

utbildning för alla

tolerans

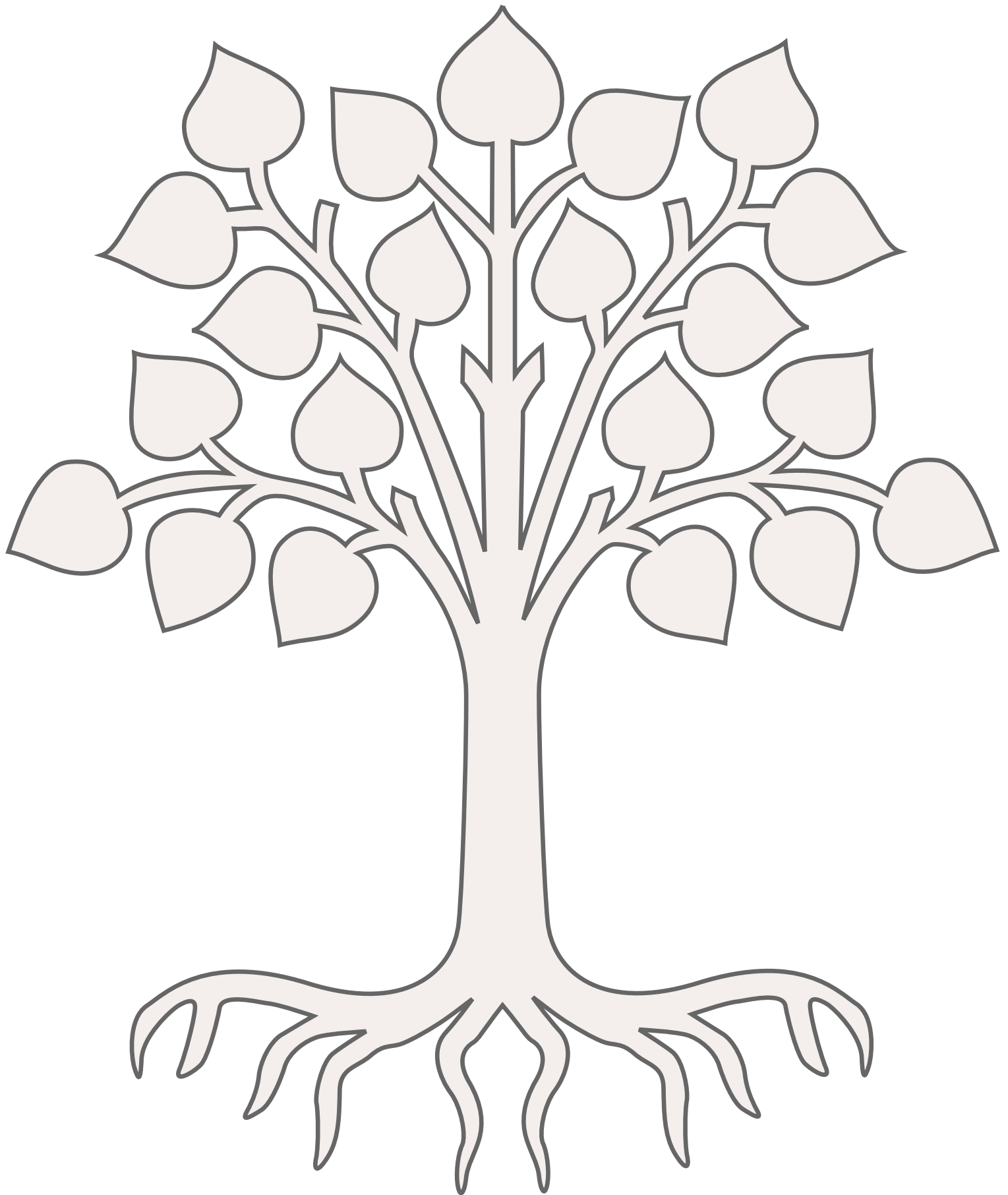
empati

mänskliga rättigheter

förtroende

rättsvisa

öppenhet

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

1. Valitse kolme oksaa ja jokaiseen oksaan yksi juurisyy.

2. Kirjoita ruotsiksi kolme lyhyttä lausetta, jossa yhdistät oksan juurisyöhyn:

- *Vi har fester tillsammans eftersom vi uppskattar kulturer.*
- *Vi lär oss språk eftersom utbildning är viktigt.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

1. Pohdi, miten kestävän kehityksen tavoitteet voisivat yhdistyä puuhun.

2. Sosiaaliseen ja kulttuuriseen ulottuvuuteen sopivat erityisesti nämä tavoitteet:

- **mål 4: God utbildning**
- **mål 5: Jämställdhet mellan könen**
- **mål 10: Minska ojämlikheter**
- **mål 16: Fred, rättvisa och god förvaltning**
- **mål 17: Samarbete och partnerskap**

3. Lisää kestävyystavoitteiden numerot lehtiin ja juurien pätyihin.

Ekologinen ostoslista

KESTO	10 + 20 + 25 + 20	KIELET
TAITOTASO	A1-A2	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOITTUVUUS	taloudellinen	
TAVOITTEET		
KESTÄVYYSKASUATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ekologisesti kestäviä vaihtoehtoja arkipäivän ruokavalinnoissa oppia tekemään tietoisia valintoja ruokaostoksissa ymmärtää, miten ruoan valmistuksessa voi ottaa huomioon ekologisuuden 	<ul style="list-style-type: none"> oppia ruokasanastoa harjoitella kestäviin valintoihin liittyvää sanastoa oppia vertailemaan vaihtoehtoja yksinkertaisin lausein oppia ilmaisemaan omia ruokavalintojaan 	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none"> Tulosta/tallenna oppijan kortti. Varaa oppitunnille ruokakaupan mainoksia kohdekielellä ja suomeksi. 	<ul style="list-style-type: none"> oppijan kortti muistiinpanovälineet ruokakaupan mainoksia 	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	10 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	keskustelu
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	ympäristösanasto

1. Tarkastelkaa yhdessä oppijan kortin kuvia eri tuotteista.
2. Ohjeista oppijat sanomaan kohdekielellä, mikä tuote on hyvä ympäristölle yksinkertaisilla lauseilla: Lasipullo on hyvä. Muovipullo ei ole hyvä.
3. Anna oppilaille esimerkkejä kohdekielellä ja harjoitelkaa niiden ääntämistä.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	tiedonhaku
TYÖMUOTO	yksilö- ja ryhmätyö	KIELITAITO	tuotesanasto

1. Jaa oppijoille ruokakaupan mainoksia kohdekielellä ja suomeksi.
2. Näytä oppijoille esimerkkejä erilaisista tuotteista ja opasta, miten he voivat löytää kohdekieliset vastineet tuotteille.
3. Pyydä oppijoita etsimään kohdekielisestä mainoksesta:
 - o luomutuotteet
 - o paikalliset tuotteet
 - o muovittomat tuotteet
4. Pyydä oppijoita kirjoittamaan oppijan kortille tuotteiden nimet perusmuodossa.
5. Jaa oppijat ryhmiin ja pyydä heitä vertailemaan löytämiään tuotesanoja ja pohtimaan, mitä oppijan kortin esimerkkilauseet tarkoittavat.
6. Käy luokan kanssa yhdessä läpi esimerkkilauseiden merkitykset ja ääntäminen.
 - o Leipä on paikallista.
 - o Ostan tuotteita, joita ei pakata muoviin.
 - o Kahvi on reilun kaupan tuote.
 - o Tuote on ekologinen.
 - o Kassi on ympäristöystävällinen.
 - o Ruoka on vegaanista.
 - o Vesi on puhdasta.
 - o Minulla on muoviton pullo.
 - o Me kierrätämme.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	25 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	ostoslista
TYÖMUOTO	pari- ja ryhmätyö	KIELITAITO	ruokasanasto

1. Jaa oppijat pareihin.
2. Ohjeista parit valitsemaan yksi kohdemaan tai -kulttuurin perinneruoka.
3. Pyydä pareja selvittämään
 - mitä raaka-aineita ruokaan tarvitaan
 - miten ruoasta voi tehdä mahdollisimman ympäristöystävällisen version.
4. Pyydä pareja tekemään ostoslista raaka-aineista.
5. Muodosta pareista pienryhmät ja ohjeista ryhmät lukemaan ostoslistat ääneen.
6. Kehota ryhmiä pohtimaan, voisiko ostoslistoista tehdä vieläkin ympäristöystävällisempiä.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	pohdinta
TYÖMUOTO	yksilö- ja parityö	KIELITAITO	ruokasanasto

1. Ohjeista oppijat tekemään ekologinen ruoka-annos lautasmallin mukaan.
2. Pyydä oppijoita huomioimaan seuraavat asiat:
 - tuotteet ovat paikallisia
 - vuodenaika ja saatavuus
 - proteiinin ympäristövaikutukset
3. Jaa oppijat pareihin ja pyydä heitä kertomaan toisilleen, miten annos eroaa heidän normaalista arkiruoastaan.

Ekologisk inköpslista

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

1. Kerro parillesi, mikä tuote on parempi ympäristölle.

- *Glasflaskan är bra. Plastflaskan är inte bra.*

2. Voit kertoa myös, mikä on mielestäsi hyvä ekologinen ostos.

- *Jag köper ett lokalt äpple.*

en plastflaska

en glasflaska

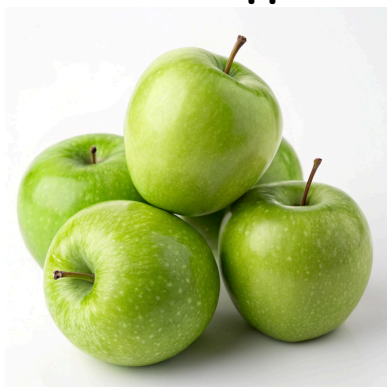
en papperskasse

en plastkasse

ett lokalt äpple

ett utländskt äpple

KIELITAITOTEHTÄVÄ

1. Tutki ruokakaupan mainosta. Katso, mitä tuotteita siinä on.
2. Kirjoita tuotteiden nimet ruotsiksi. Etsi sanojen perusmuoto ja artikkeli.

EKOLOGISKA PRODUKTER	LOKALA PRODUKTER	PLASTFRIA PRODUKTER
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

3. Vertailkaa ryhmässä keräämiänne sanoja.
4. Pohtikaa ryhmässä, mitä seuraavat virkkeitä tarkoittavat.

MENINGAR

Brödet är lokalt.

Jag köper produkter som inte packas i plast.

Kaffet är en Fairtrade-produkt.

Produkten är ekologisk.

Kassen är miljövänlig.

Maten är vegansk.

Vattnet är rent.

Jag har en plastfri flaska.

Vi återvinner.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

- 1. Valitse parin kanssa yksi ruotsalainen perinneruoka (esimerkiksi köttbullar med potatismos, janssons frestelse, kalops, stekt strömming, pytt i panna).**
- 2. Selvittäkää, mitä raaka-aineita ruokaan tarvitaan ja miten ruoasta voi tehdä mahdollisimman ympäristöystävällisen version.**
- 3. Tee parin kanssa ostoslista raaka-aineista.**
- 4. Muodostakaa pienryhmä toisen parin kanssa ja lukekaa ostoslistanne ääneen.**
 - *Jag köper potatis, ansjovisfiléer och vispgrädde.*
- 5. Miettikää ryhmässä, voisiko ostoslistoista tehdä vieläkin ympäristöystävällisempiä.**
 - *Havregrädde är mer ekologisk än vispgrädde.*

INKÖPSLISTA

REFLEKTIOTEHTÄVÄ

1. Tee itsellesi ekologinen ruoka-annos lautasmallin mukaan. Huomioitavaa:

- tuotteet ovat paikallisia
- vuodenaika ja saatavuus
- proteiinin ympäristövaikutukset

2. Kerro parille, miten annos eroaa normaalista arkiruoastasi.

- *Jag brukar äta kyckling.*
- *Jag brukar äta mindre grönsaker.*
- *Jag brukar äta mer pasta.*
- *Jag brukar dricka läsk.*

DRYCK

PROTEINKÄLLÄ

GRÖNSAKER

KOLHYDRATKÄLLÄ

Kyltti huomiseksi

KESTO	20 + 20 + 30 + 20	KIELET
TAITOTASO	A1-A2	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOITTUVUUS	holistinen	
TAVOITTEET		
KESTÄVYYSKASUATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none">tutustua Agenda 2030 -tavoitteisiinpohtia, miten Agenda 2030 -tavoitteisiin voidaan vaikuttaarohkaista toimijuuteen	<ul style="list-style-type: none">harjoitella pakollisuuden tai välttämättömyyden ilmaisemistaoppia kestävään kehitykseen liittyvää sanastoakehittää suullista ja kirjallista ilmaisua	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none">Tulosta/tallenna oppijan kortti.Tutustu Suomen YK-liiton Kestävän kehityksen tavoitteet -kirjaseen.Valmistele kylttien askarteluvälineet.Leikkaa sopivankokoisia paperiarkkeja äänestystä varten.	<ul style="list-style-type: none">oppijan korttikartonkia, tusseja ja muita askarteluvälineitäpaperia äänestykseennoppia	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	lautapeli
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	kestävyyssanasto

1. Jaa oppijat ryhmiin.
2. Ohjeista oppijat pelaamaan oppijan kortin lautapeliä.
 - Heitä noppaa ja etene nopan silmäluvun osoittamaan ruutuun.
 - Kerro peliryhmälle, mikä laatikon sanoista sopii ruudun kestävyystavoitteeseen.
 - Väärästä vastauksesta menettää seuraavan pelivuoron.
 - Jokaiseen kohtaan on kaksi oikeaa vastausta.
 - Voitte tarvittaessa varmistaa oikean vastauksen opettajalta.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	kielioppi
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	täytyä-rakenne

1. Käykää oppijoiden kanssa läpi kielioppilaatikko täytyä-rakenteen muodostamisesta.
2. Ohjeista oppijat tekemään kielioppitehtävä parin kanssa.
 - Lue parille ääneen yksi ongelmista ja pari ehdottaa siihen vastausta käyttämällä meidän täytyy -rakennetta.
 - Käytämme paljon muovia. → Meidän täytyy kieltää muovikassit.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	30 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	vaikuttaminen
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	täytyä-rakenne

1. Jaa oppijat takaisin ryhmiin.
2. Pyydä ryhmiä valitsemaan yksi Agenda 2030 -tavoitteista.
 - Ryhmät voivat tutustua tavoitteisiin Suomen YK-liiton Kestävän kehityksen tavoitteet -kirjasen avulla (sivut 62–65).
3. Pyydä ryhmiä tutustumaan tavoitteeseen ja valitsemaan vielä yksi alatavoitteista, jota ryhmä haluaisi erityisesti ajaa.
 - Voitte tutustua alatavoitteisiin Suomen YK-liiton Kestävän kehityksen tavoitteet -kirjasen avulla (sivut 66–129) tai etsimällä niistä yksinkertaiset ja erikieliset versiot verkosta.
4. Pyydä ryhmiä kuvittelemaan, että he ovat menossa mielenosoitukseen, jossa ajetaan alatavoitetta.
5. Ohjeista ryhmät tekemään mielenosoitukseen kyltti, jossa käytetään meidän täytyy -rakennetta.
 - *Meidän täytyy taata puhdas juomavesi kaikille!* (alatavoite 6.1).

Suomen YK-liiton Kestävän kehityksen tavoitteet -kirjanen

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	esitelmä
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	pohdinta

1. Jaa jokaiselle ryhmälle papereita äänestystä varten.
 - Tarvitset jokaiselle ryhmälle yhtä monta paperia kuin esittäviä ryhmiä on.
2. Ohjeista oppijat esittelemään kyltit ryhmä kerrallaan luokan edessä lukemalla ääneen kyltin teksti.
3. Pyydä ryhmiä päättelemään jokaisen kyltin oikea tavoite kirjoittamalla numero paperille ja nostamalla se ylös.
4. Kun kaikki ovat nostaneet veikkauksensa esille, pyydä esittelevää ryhmää paljastamaan oikea vastaus.

LÄMMITTELYTEHTÄVÄN RATKAISU

TAUOITTEISIIN 1-17 YHDISTYVÄT SANAT

1. koulu, kirja
2. ruoka, pelto
3. lääkäri, terveys
4. opettaja, oppilas
5. raha, tasa-arvo
6. vesi, kaivo
7. aurinko, energia
8. työ, tehdas
9. kauppa, keksintö
10. kaupunki, koti
11. juna, katu
12. roska, kierrätys
13. ilma, metsä
14. meri, kala
15. puu, eläin
16. rauha, laki
17. ystävä, yhteistyö

KIELITAITOTEHTÄVÄN RATKAISU

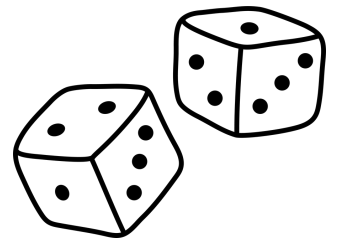
1. Vi använder mycket plast. Vi måste förbjuda plastpåsar.
2. Vi slänger mat. Vi måste dela ut extra mat.
3. Det finns skräp i havet. Vi måste städa stränderna.
4. Vi använder mycket el. Vi måste investera i solenergi.
5. Vi använder mycket vatten. Vi måste minska vattenanvändningen.
6. Staden är smutsig. Vi måste straffa nedskräpning.
7. Vi köper mycket saker. Vi måste begränsa stora nätbutiker.
8. Barnen lär sig inte att läsa. Vi måste stödja utbildning.
9. Det finns inte tillräckligt med jobb. Vi måste stödja lokala produkter.
10. Vi kan inte samarbeta. Vi måste lyssna på andra.

Skylt för morgondagen

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

1. Heitä noppaa ja etene nopan silmäluvun osoittamaan ruutuun.
2. Kerro peliryhmälle, mikä laatikon sanoista sopii ruudun kestävyystavoitteeseen.
 - o Väärästä vastauksesta menetät seuraavan pelivuoron.
 - o Jokaiseen kohtaan on kaksi oikeaa vastausta.
3. Voitte tarvittaessa varmistaa oikean vastauksen opettajalta.

START	1 INGEN FATTIGDOM	2 INGEN HUNGER	3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE	4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA	5 JÄMSTÄLLDHET
MÅL					
17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP	en bok	ett hav	en fred	en fabrik	en vän
	en sol	en lag	ett träd	en elev	en energi
16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN	en brunn	ett djur	en skola	ett skräp	
	en affär	ett vatten	en skog	en återvinning	
15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD	ett tåg	en åker	en uppfinning	ett hem	
	en läkare	en jämställdhet	ett arbete	en stad	
14 HAV OCH MARINA RESURSER	en fisk	en luft	en lärare	ett samarbete	
	pengar	en mat	en hälsa	en gata	
13 BEKÄMPA KLIMAT-FÖRÄNDRINGARNA					8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT
12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION					9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR
11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN					
10 MINSKAD OJÄMLIKHET					

KIELITAITOTEHTÄVÄ

1. Opettele käyttämään **måste**-rakennetta alla olevan kielioppilaatikon avulla.
2. Lue parille ääneen yksi ongelmista ja pari ehdottaa siihen vastausta käyttämällä **måste**-rakennetta.

◦ *Vi använder mycket plast.* → **Vi måste förbjuda** plastpåsar.

Pakon tai välttämättömyyden ilmaiseminen ruotsissa

Pakkoa tai välttämättömyyttä ilmaistaan ruotsissa måste-apuverbin ja pääverbin perusmuodon avulla: Jag måste äta.

Läraren måste köpa en tygkasse.

Du måste äta lokala grönsaker.

Han/Hon/Hen måste spara vatten.

Klassen måste samla skräp.

Ni måste återvinna kartongerna.

Minna måste gå till läkaren.

Kysymyksissä:

Vad måste du göra idag? – Jag måste städa.

Vi använder mycket plast.

Vi slänger mat.

Det finns skräp i havet.

Vi använder mycket el.

Vi använder mycket vatten.

Staden är smutsig.

Vi köper mycket saker.

Barnen lär sig inte att läsa.

Det finns inte tillräckligt med jobb.

Vi kan inte samarbeta.

...stödja utbildning.

...förbjuda plastpåsar.

...stödja lokala produkter.

...lyssna på andra.

...dela ut extra mat.

...städa stränder.

...minska vattenanvändningen.

...investera i solenergi.

...straffa nedskräpning.

...begränsa stora nätbutiker.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

1. Valitkaa ryhmässä yksi Agenda 2030 -tavoitteista.

- **Voitte tutustua tavoitteisiin Suomen YK-liiton Kestävän kehityksen tavoitteet -kirjasen avulla (sivut 62-65).**

2. Tutustukaa tavoitteeseen ja valitkaa vielä yksi alataavoitteista, jota haluaisitte erityisesti ajaa ryhmässänne.

- **Voitte tutustua alataavoitteisiin Suomen YK-liiton Kestävän kehityksen tavoitteet -kirjasen avulla (sivut 66-129).**

3. Kuvitelkaa, että olette menossa mielenosoitukseen, jossa ajetaan alataavoitetta.

4. Tehkää mielenosoitukseen kyltti, jossa käytätte määste-rakennetta.

- *Vi måste garantera rent dricksvatten åt alla!* (alataavoite 6.1).

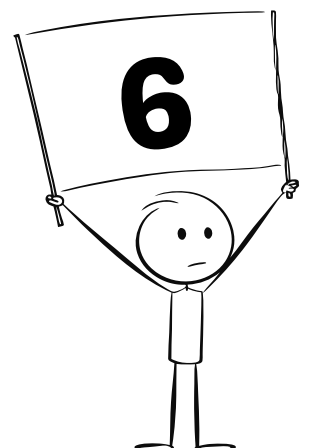

Suomen YK-liiton Kestävän kehityksen
tavoitteet -kirjanen

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

1. Kyltit esitellään ryhmä kerrallaan luokan edessä lukemalla ääneen kyltin teksti.
2. Yrittäkää jokaisen esitellyn kyltin yhteydessä päätellä kyltin tavoitteen numero kirjoittamalla se paperille ja nostamalla se ylös.
3. Kun kaikki ovat nostaneet veikkauksensa esille, ryhmä kertoo oikean vastauksen.

TAITOTASO

A2-B1

Tulevaisuuden elinympäristöt

KESTO	20 + 20 + 30 + 20	KIELET
TAITOTASO	A2-B1	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOTTUVUUS	ekologinen	
TAVOITTEET		
KESTÄVYYSKASUATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none"> • pohtia ihmisen, teknologian ja luonnon välisiä suhteita • tunnistaa ilmastonmuutoksen, luonnon monimuotoisuuden katoamisen ja kaupunkiympäristöjen muutoksen keskeisiä vaikutuksia • harjoitella tulevaisuusajattelua 	<ul style="list-style-type: none"> • oppia ympäristöön liittyvää sanastoa • harjoitella futuurin käyttöä • oppia keskustelemaan ympäristön tulevaisuudesta ja tekoälyn käytöstä 	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none"> • Tulosta/tallenna oppijan kortti. • Luo oppimisalusta kuvien tallentamista varten. 	<ul style="list-style-type: none"> • oppijan kortti • oppimisalusta • tietokone tai tabletti tekoälyä varten 	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	kuvanhaku
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	sanasto

1. Pyydä oppijoita pohtimaan, miltä heidän elinympäristönsä näyttää tulevaisuudessa ja etsimään kaksi kuvaa, jotka vastaavat kysymyksiin:
 - o Mikä sinua pelottaa tulevaisuudessa?
 - o Mikä antaa sinulle toivoa tulevaisuuteen?
2. Ohjeista oppijoita etsiköimaan kuvia ja lataamaan ne määrittelemällesi oppimisalustalle (esim. Moodle, Padlet tai Itslearning).

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	kielioppi
TYÖMUOTO	yksilö- ja ryhmätyö	KIELITAITO	futuuri

1. Kertaa oppijan kortin avulla kohdekielen futuurin käyttö.
2. Ohjeista oppijat kirjoittamaan kuvaus heidän valitsemiinsa kuviin käyttäen futuuria.
3. Jaa oppijat ryhmiin.
4. Ohjeista oppijat esittelemään kuvansa ryhmälle.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	30 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	tekoälyn käyttö
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	ympäristösanasto

- 1. Pyydä oppijoita luomaan tekoälyllä kuva heidän tulevaisuuden elinympäristöstään. Ohjeista**
 - o luomaan kuva omasta kodistaan ja sen ympäristöstä vuonna 2050.
 - o liittämään kuvaan ympäristöön liittyvää sanastoa esimerkiksi puhekuplien avulla.
- 2. Ohjeista lopuksi otsikoimaan kuvat ja lataamaan ne määrittelemällesi oppimisalustalle (esim. Moodle, Padlet tai Itslearning).**

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	pohdinta
TYÖMUOTO	yksilö- ja ryhmätyö	KIELITAITO	futuuri

- 1. Kehota oppijoita esittelemään ryhmälle heidän tekoälyllä tekemänsä kuvat kohdekielellä.**
- 2. Pyydä oppijoita kertomaan ryhmälle, minkälaisia muutoksia kuvassa on heidän nykyiseen elinympäristöönsä verrattuna.**
 - o Ohjeista käyttämään futuuria.
- 3. Kehota oppijat pohtimaan, onko tekoälyn käyttö eettistä, ja jatkamaan annettuja lauseita.**
 - o Minun mielestäni tekoälyn käyttö on eettistä, koska...
 - o Minun mielestäni tekoälyn käyttö ei ole eettistä, koska...
- 4. Pyydä oppijat lukemaan tekemänsä virkkeet ryhmälle ääneen.**

Framtidens livsmiljöer

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

1. Fundera på hur din livsmiljö ser ut i framtiden och hitta två bilder som svarar på frågorna:

- Vad skrämmer dig i framtiden?
- Vad ger dig hopp inför framtiden?

2. Ge bilderna en rubrik och ladda upp dem på lärplattformen.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

1. Öva på att använda svenskans futurum med hjälp av rutan nedan.

2. Skriv en beskrivning av de bilder du har valt och använd futurum:

- *Klimatförändringen kommer att ge mig ångest.*
- *Vindkraftverken kommer att ge mig hopp inför framtiden.*

3. Presentera dina bilder för smågruppen på svenska.

FUTURUM I DET SVENSKA SPRÅKET

- I svenskan behövs ingen särskild futurumform, utan framtiden kan uttryckas med presens och ett tidsuttryck:

Jag åker imorgon. Jag träffar min vän på lördagen. Vi ses nästa vecka.

- Andra sätt att uttrycka futurum:

Ska + infinitiv, när man menar en avsikt eller en plan:

Jag ska åka när jag har ätit. Vi ska träffas på caféet klockan tre.

Kommer att + infinitiv:

Jag kommer att klara provet bra. Vi kommer att träffas på caféet.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

1. Skapa en bild med hjälp av AI av din framtida livsmiljö.
 - Skapa en bild av ditt hem och dess omgivning år 2050.
 - Lägg till ord om miljön i bilden, till exempel med pratbubblor.
2. Ladda upp bilden på den gemensamma lärplattformen.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

1. Presentera bilden du gjort med AI för smågruppen på svenska.
2. Berätta för smågruppen vilka förändringar som finns i bilden jämfört med din nuvarande livsmiljö. Använd futurum:
 - *I framtiden kommer det att finnas färre träd.*
 - *I framtiden kommer jag inte att behöva en bil.*
3. Fundera på om det är etiskt att använda AI. Varför? Varför inte? Fortsätt meningarna.
4. Läs era meningar i smågruppen.

Jag tycker att det är etiskt att använda AI, eftersom

.....
.....
.....

Jag tycker att det inte är etiskt att använda AI, eftersom

.....
.....
.....

Haastattelut monikielisyudesta

KESTO	2 x 60	KIELET
TAITOTASO	A2-B1	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi, venäjä
ULOITTUVUUS	kulttuurinen	

TAVOITTEET

KESTÄVYYSKASUATUS	KIELITAITO
<ul style="list-style-type: none">vähentää eriarvoisuuttalisätä kielten arvostustapohtia omaa kieli-identiteettiäymmärtää monikielisyiden ja vuorovaikutusosaamisen merkitys	<ul style="list-style-type: none">oppia kieleen ja kulttuuriin liittyvää sanastoakerrata kysymyssanat ja kysymysten muodostaminenkehittää vuorovaikutustaitoja

VALMISTAUTUMINEN

ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT
<ul style="list-style-type: none">Tulosta/tallenna oppijan kortti.Selvitä haastateltavat ennen toista oppituntia.Käännä viimeisen tehtävän peukkuäänestyskysymykset kohdekielelle.	<ul style="list-style-type: none">oppijan korttitabletit tai puhelimet

OPPITUNTI I

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	kieliprofiili
TYÖMUOTO	yksilö- ja parityö	KIELITAITO	kielisanasto

1. Pyydä jokaista oppijaa täyttämään oppijan kortin kielipassi.
 - Oppijan kortin kielitaitoarviossa 5 tähteä tarkoittaa erinomaista kielitaitoa.
2. Jaa oppijat pareiksi.
3. Ohjeista parit täydentämään yhteistyössä oppijan korttien ajatuskartat:
 - Missä kuulen tai näen eri kieliä?
 - Korosta oppijoita huomioimaan kaikki ympäristönsä kielet: kuuleeko oppija esimerkiksi lomalla italiaa, paikallisessa ravintolassa kiinaa tai katsooko hän monikielisiä videoita?

LISÄTIETOJA

Oppijan korttia laajempi kielipassi on ladattavissa OPH:n Eurooppalainen kielisalkku, Kielipassi, vuosiluokat 7-9 -nettisivulta.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	keskustelu
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	kysyminen

1. Ohjeista parit pienryhmiin (2 paria/ryhmä).
2. Pyydä oppijoita kertaamaan ohjeet kysymysten tekemisestä.
3. Ohjeista parit tutustumaan toistensa kielipasseihin ja ajatuskarttoihin oppijan kortin haastattelukysymysten avulla:
 - Mitä kieliä osaat?
 - Missä olet oppinut eri kieliä?
 - Missä kuulet ja näet eri kieliä?
4. Pyydä pareja kirjoittamaan kohdekielellä kolme kielipassiin tai ajatuskarttaan liittyvää lisäkysymystä.
5. Ohjeista pareja kysymään toisiltaan myös lisäkysymykset.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	haastattelu
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	kysyminen

1. Käykää yhdessä läpi oppijan kortin vinkit haastattelun tekemiseen.
2. Keskustele oppijoiden kanssa siitä, mitä tulee pitää mielessä, kun haastattelee erilaisia ihmisiä.
3. Kerro oppijoille ohjeet:
 - Suunnitelkaa pienryhmissä haastattelu haastateltavan kielitaustasta ja monikielisyydestä.
 - Apuna voi käyttää edellisen tehtävän kysymyksiä ja vastauksia.
 - Kirjoittakaa ylös haastattelurunko, jossa on 6–8 kysymystä.
4. Pyydä palauttamaan haastattelurungot, jotta voit kommentoida ja korjata niitä ennen seuraavaa oppituntia.
5. Valitse haastateltavat ennen seuraavaa oppituntia:
 - Haastattelevatko oppijat toisiaan?
 - Onko koulussanne kohdekielen puhujia?
 - Voitteko toteuttaa haastattelut esim. Zoomissa yhteistyökoulun kanssa?

OPPITUNTI 2

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	10 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	muokkaukierros
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	kysyminen

1. Palauta ryhmille haastattelurungot.
2. Jaa ryhmille haastateltavien tiedot.
3. Pyydä ryhmiä tekemään tarvittavat korjaukset ja muokkaukset haastattelurunkoihin.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	haastattelu
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	kysyminen

1. Muistuta oppijoita vielä vinkeistä haastatteluun (oppijan kortti) ja mahdollisista pelisäännöistä, joita olette sopineet.

- Haastattelut voidaan videoida tai äänittää riippuen haastateltavan suostumuksesta.

2. Sovi ryhmien kanssa haastattelujen pituus (esim. 3–5 minuuttia).

3. Neuvo ryhmiä menemään erillisiin tiloihin tekemään haastattelut.

4. Pyydä ryhmiä palaamaan luokkaan haastattelujen valmistuttua.

LISÄTIETOJA

Haastattelut voidaan tehdä hyödyntämällä oppijoiden puhelimia tai esimerkiksi koulun tabletteja.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	30 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	esitys
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	suullinen

1. Pyydä ryhmiä valmistautumaan haastattelujen esittämiseen.

2. Kerro, että ryhmät antavat palautetta jokaisesta esityksestä.

- Pyydä ryhmiä kirjoittamaan kohdekielellä vähintään yksi positiivinen asia jokaisesta esityksestä.

3. Pyydä jokainen ryhmä yksi kerrallaan luokan eteen esittämään nauhoitteensa tai videonsa.

4. Pyydä muita ryhmiä kertomaan positiiviset palautteet kohdekielellä jokaisen esityksen välissä.

5. Anna esitysten jälkeen palautetta haastatteluista:

- Mitkä asiat yllättivät positiivisesti?
- Missä asioissa olisi vielä parannettavaa?

6. Järjestä lopuksi vielä peukkuäänestys oppijoille (peukku ylös, alas tai keskelle) ja kysy heiltä kysymykset kohdekielellä:

- Oliko haastattelun tekeminen helppoa?
- Oletko tyytyväinen tekemäänne haastatteluun?
- Ymmärrätkö, mitä monikielisyys tarkoittaa?
- Oletko mielestäsi monikielinen?

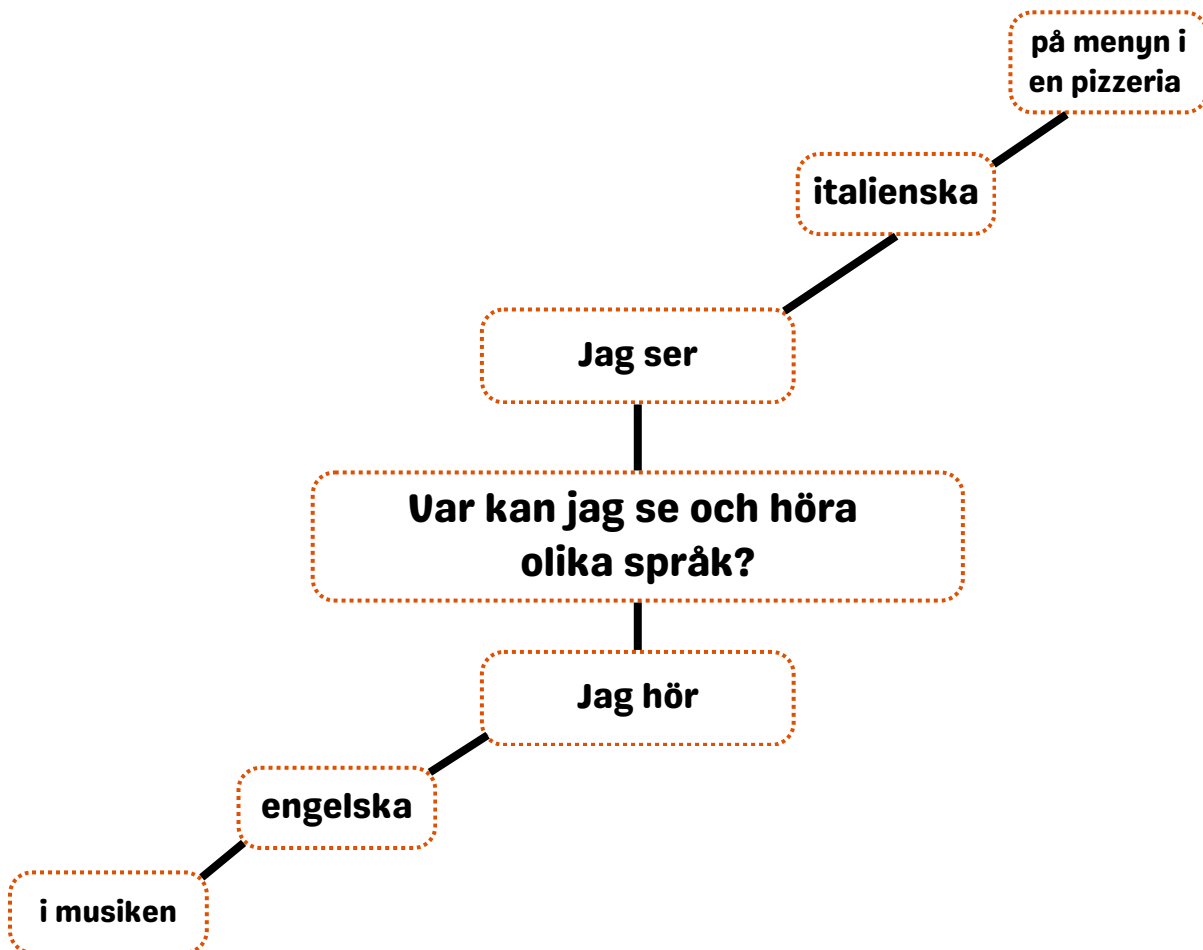

Interjuuer om flerspråkighet

OPPITUNTI I

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

1. Fyll i språkpasset på nästa sida.
2. Fyll i idékartan tillsammans med ditt par:
 - Var kan jag se och höra olika språk?

MITT SPRÅKPASS

Namn:

Ort och datum:

SPRÅK SOM JAG HAR LÄRT MIG I SKOLAN

Fyll i språken som du har lärt dig i skolan och bedöm dina språkkunskaper genom att färglägga stjärnorna.

Språk	Årskurs	
.....	☆☆☆☆☆
.....	☆☆☆☆☆
.....	☆☆☆☆☆
.....	☆☆☆☆☆

SPRÅK SOM JAG HAR LÄRT MIG UTANFÖR SKOLAN

Fyll i språken som du har lärt dig utanför skolan och bedöm dina språkkunskaper genom att färglägga stjärnorna.

Språk	Hur?	
.....	☆☆☆☆☆
.....	☆☆☆☆☆
.....	☆☆☆☆☆
.....	☆☆☆☆☆

KIELITAITOTEHTÄVÄ

1. Ta hjälp av rutan nedan och repetera hur man ställer frågor.
2. Ställ varandra följande frågor i gruppen:
 - Vilka språk kan du?
 - Var har du lärt dig de olika språken?
 - Var kan du se och höra olika språk?
3. Skriv ytterligare tre frågor tillsammans.
4. Ställ dessa frågor till varandra.

ATT STÄLLA FRÅGOR

Ja/nej-frågor (t.ex. kan du göra något?):

Använd kunna-verbet och böj huvud verbet i rätt form, till exempel:

- Kan du tala engelska?
- Kan du tala flera språk?

Frågor som börjar med ett frågeord, till exempel:

- Vilka språk talar du?
- I vilka situationer använder du engelska?
- När lärde du dig engelska?

Frågeorden

vem	kuka	vad, vilken, vilket, vilka	mikä mitkä	varför	miksi
vems, vilkas	kenen keiden	var, varifrån, vart	missä mistä mihin	hurdan, hurdant, hurdana	millainen millaiset
när	milloin	hur	miten		

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

1. Ta tillsammans en titt på tipsen i rutan nedan för att genomföra intervjun.
2. Planera i smågrupper en intervjum om den intervjuaades språkliga bakgrund och flerspråkighet.
 - Ni kan använda frågorna från föregående uppgift som stöd.
3. Skriv en intervjuguide med 6–8 frågor på nästa sida.
4. Lämna in intervjuguiden åt läraren.

Tips för intervjum

- Gör frågorna så tydliga som möjligt.
- Öva på att uttala frågorna så att orden kommer ut flytande.
- Välj en lugn plats för att göra intervjum.
- Var vänlig och artig.
- Presentera dig före intervjum och berätta för den intervjuaade varför du intervjuar henne/honom.
- Kom ihåg att fråga om du får spela in eller filma intervjum.
- I början av inspelningen ska du uppge namnet på intervjuaaren och den intervjuaade.
- Ställ en fråga i taget, prata inte i munnen på den intervjuaade.
- Lyssna och ställ förtydligande frågor till den intervjuaade vid behov, var inte rädd för pauser.

OPPITUNTI 2

KIELITAITOTEHTÄVÄ

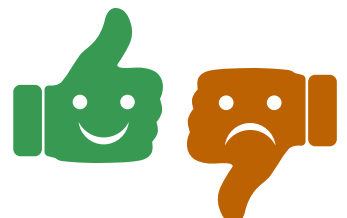
1. Skriv ner den intervjuares uppgifter.
2. Gör eventuella nödvändiga korrigeringar och ändringar i intervjuguiden.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

1. Kolla rutan nedan tillsammans för tips för hur man gör en intervju.
2. Gå till ett annat utrymme för att göra intervjun.
 - Intervjuerna kan filmas eller spelas in, beroende på den intervjuares samtycke.
3. Återvänd till klassrummet när intervjun är klar.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

1. Förbered er på att presentera era intervjuer.
2. Skriv minst en positiv sak om varje presentation på svenska.
3. Ge positiv feedback efter varje presentation.
4. Svara på lärarens avslutande frågor med tummen.
 - tummen upp: ja
 - tummen åt sidan: kanske
 - tummen ner: nej

Kulttuurista perinnöksi

KESTO	10 + 10 + 50 + 15	KIELET
TAITOTASO	A2-B1	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOITTUVUUS	kulttuurinen	

TAVOITTEET

KESTÄVYYSKASVATUS	KIELITAITO
<ul style="list-style-type: none">• ymmärtää kulttuurin ja kulttuuriperinnön ero• vahvistaa empatiaa ja kulttuurista lukutaitoa• pohtia, miksi kulttuuriperintöä tulisi suojella ja mikä on sen merkitys nyky-yhteiskunnassa	<ul style="list-style-type: none">• laajentaa kulttuuriin, historiaan ja yhteiskuntaan liittyvää sanastoa• harjoitella puhe- ja esitystaitoja• kehittää keskustelutaitoja kulttuurieroista ja yhteisistä arvoista

VALMISTAUTUMINEN

ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT
<ul style="list-style-type: none">• Tulosta/tallenna oppijan kortti.• Valmistele esitysten tekoon tarvittavat välineet.	<ul style="list-style-type: none">• oppijan kortti• tietokoneet tai tabletit ja ohjelmisto esitysten tekoon, esim. PowerPoint

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	10 min	TEHTÄVÄMUOTO	määrittely
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	kulttuurisanasto

1. Katsokaa yhdessä oppijan kortin määritelmät kulttuurista ja kulttuuriperinnöstä.
2. Kirjaa oppijalähtöisesti keskeiset erot taululle.
3. Pyydä oppijoita kertomaan esimerkkejä kohdemaan kulttuurista ja kulttuuriperinnöstä.
4. Kirjaa myös oppijoiden esimerkit taululle.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

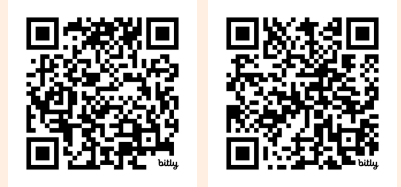
KESTO	10 min	TEHTÄVÄMUOTO	luokittelu
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	kulttuurisanasto

1. Ohjeista oppijat ympäröimään oppijan kortin kielitaitotehtävästä kaikki asiat, jotka ovat heidän mielestään kulttuuriperintöä.
2. Keskustele luokan kanssa, oletteko samaa mieltä vastauksista.
 - o Huomaa, että joskus kulttuurin ja kulttuuriperinnön raja on häilyvä.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	50 min	TEHTÄVÄMUOTO	esitelmä
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	suullinen

1. Jaa oppijat pienryhmiin.
2. Neuvo ryhmät etsimään jokin UNESCO:n aineeton tai aineellinen kulttuuriperintökohde kohdekieltä puhuvasta maasta ja tekemään esitelmä siitä.
3. Auta oppijoita esitelmien teossa.

LISÄTIETOJA

Aineettomia kulttuuriperintökohteita maittain voi selata esimerkiksi osoitteesta: ich.unesco.org

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	15 min	TEHTÄVÄMUOTO	keskustelu
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	suullinen

1. Käykää yhdessä läpi oppijoiden kortin selitys kulttuuriperinnön ja stereotyyppien yhteydestä.
2. Pyydä oppijoita pohtimaan ryhmissä kohdekielellä:
 - Mitkä kielitaitotehtävän listauksen asioista mielestäsi saattavat vahvistaa stereotyyppistä kuvaa kohdemaan kulttuurista tai ihmisistä?
 - Mitkä oppiminen ja muutostoimijuus -tehtävässä esitellyistä kulttuuriperintökohteista olivat entuudestaan tuttuja oman kokemuksen kautta?

KIELITAITOTEHTÄVÄN RATKAISUT

RUOTSI

Skogskyrkogården

allmansrätten

gustaviansk arkitektur

svenska språket

midsommarfirande

kanelbulle

köttbullar

Dalahästen

Falukoru

folkdräkter

Pippi Långstrump

Sámi kultur

Lucia-traditionen

Hansestaden Visby

fika-kulturen

surströmming

Från kultur till arv

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

1. Lär dig om kultur och kulturarv med hjälp av texterna nedan.
2. Fundera över svenska exempel på kultur och kulturarv.

KULTUR

Kultur betyder **en människogrups eller ett samhälles sätt att tänka, deras värderingar, seder och sociala beteenden**. Det syns till exempel i språket, sederna, konsten, högtiderna och vardagens val.

- **Kulturen förändras med tiden.** Den lever och utvecklas.
- **Ny kultur uppstår ständigt** när människor skapar nya sätt, uttrycksformer och betydelser.
- Kultur kan vara **individuell, gemenskapsinriktad** eller **global**, och den kan förena eller skilja människor åt.

KULTURARV

Kulturarv syftar på **delar av kulturen som har förts vidare från det förflutna till nutiden** och som man vill **bevara för kommande generationer**. Det kan vara materiellt (byggnader, föremål) eller immateriellt (språkbruk, högtider, berättelser).

- Kulturarvet **förändras vanligtvis inte**, utan dess värde bygger på bevarande och kontinuitet.
- Kulturarvet **uppstår inte som något nytt**, utan det ärvs och vårdar det förflutnas betydelser.
- Kulturarvet hjälper oss att förstå våra rötter, vår identitet och vår historia.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

I. Ring in de saker som är en del av det svenska kulturarvet..

Melodifestivalen

allemansrätten

Skogskyrkogården

gustaviansk arkitektur

svenska språket

Kungähus

kanelbulle

midsommarfirande

Avicii - Wake me up

köttbullar

Astrid Lindgren

Spotify

Dalahästen

Falukorv

H&M

Abba - Waterloo

IKEA-möbler

folkdräkter

Pippi Långstrump

Hansestaden Visby

Sámi kultur

Lucia-traditionen

fika-kulturen

knäckebröd

surströmming

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

Immateriellt kulturarv syftar på ett levande arv.

- 1. Arbeta i grupper. Välj ett kulturarvsobjekt i Sverige från UNESCO:s lista. Det kan vara materiellt eller immateriellt.**
- 2. Gör en presentation tillsammans med gruppen om ett kulturarvsobjekt som ni har valt, på svenska.**
- 3. Håll presentationerna på svenska, en grupp i taget, framför klassen.**

Materiellt kulturarv syftar på fysiska föremål, byggnader och platser.

QR-koder: listor över UNESCO:s världsarvsobjekt.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

I. Fundera i gruppen på svenska:

- **Vilka saker i listan över Kielitaitotehtävä tycker du kan förstärka en stereotypisk bild av den svenska kulturen eller svenskar?**
- **Vilka kulturarvsobjekt som presenterades i uppgiften Oppiminen ja muutostoimijuus var sedan tidigare bekanta för dig genom egen erfarenhet?**

Kultur och kulturarv kan vara förknippade med stereotyper, eftersom människor ofta förenklar komplexa fenomen och gör generaliseringar. Till exempel kan ett lands matkultur, högtider eller klädstil bli kännetecknen, även om det i verkligheten finns stor variation inom kulturen. När vi lär oss att se kulturer som mångsidiga minskar vi det stereotypa tänkandet.

Tunteet kuuluviksi

KESTO	20 + 20 + 20 + 15	KIELET
TAITOTASO	A2-B1	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOTTUVUUS	sosiaalinen	
TAUOITTEET		
KESTÄVYYSKASVATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none">• edistää empatiaa, myötätuntoa ja rakentavaa vuorovaikutusta• tukea ryhmässä toimimista ja toisten kokemusten kunnioittamista• harjoitella tunteiden säätelyä• vahvistaa itseohjautuvuutta ja stressinhallintaa	<ul style="list-style-type: none">• oppia tunnesanastoa• tuottaa lyhyitä lauseita tunnetilasta• kirjoittaa lyhyt henkilökohtainen teksti• harjoitella turvallista itsensä ilmaisua• kertoa tunteistaan kohdekielellä	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none">• Tulosta/tallenna oppijan kortti.	<ul style="list-style-type: none">• oppijan kortti• paperilappuja	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	20 min	TEHTÄVÄMUOTO	tunnekuva
TYÖMUOTO	yksilö- ja parityö	KIELITAITO	tunnesanasto

1. Pyydä oppijoita pohtimaan, miltä heistä tuntuu tällä hetkellä.
2. Pyydä heitä valitsemaan emoji, joka kuvaa kyseistä tunnetilaa ja piirtämään se oppijan kortin lämmittelytehtävän kehykseen.
3. Pyydä oppijoita vaihtamaan piirroksia parin kanssa.
4. Ohjeista heidät piirtämään parin tunnetila emojin perusteella kehyksen alla olevaan laatikkoon.
5. Pyydä heitä lukemaan parin tunnetila ääneen.
 - o Pari voi korjata tarvittaessa.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	tunnetilat
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	tunnesanasto

1. Ohjeista oppijoita pohtimaan ja kirjoittamaan oppijan kortin kielitaitotehtävän emojiin alle, miten he voisivat kohdekielellä ilmaista kyseisen tunnetilan.
 - o *Minä olen iloinen. Minua ällöttää.*

LISÄTIETOJA

Vaikka kyseessä on kielitaitotehtävä, tehtävään ei ole vain yhtä ainoaa oikeaa vastausta, vaan tavoitteena on oppia ilmaisemaan kohdekielellä erilaisia tunnetiloja.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	tunnesuunnitelma
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	kirjallinen

1. Ohjeista oppijat pohtimaan ryhmissä, miten he toimisivat erilaisissa tunnetiloissa.
2. Pyydä jokaista ryhmää valitsemaan oppijan kortin tehtävälaatikosta kolme tunnetilaa.
3. Kehota oppijat laatimaan tunnesuunnitelmat tunnetilojen käsittelyyn hyödyntämällä viimeisen sivun monistetta:
 - o tunne → vastuu → toiminta
 - o Oppijat voivat tehdä yhden tunnesuunnitelman jokaista oppijan korttia kohti. Siksi ryhmissä tulisi olla vähintään kolme oppijaa.

REFLEKTIOTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	tunnelappu
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	ilmaisu

1. Jaa oppijoille paperilaput.
2. Pyydä oppijoita purkamaan mieltään kirjoittamalla kohdekielellä paperilapulle jokin negatiivinen tunne, jota he kantavat tällä hetkellä mukanaan.
3. Pyydä heitä myös kirjoittamaan lyhyt tunnesuunnitelma tunteen alapuolelle kohdekielellä:
 - o Miten voin helpottaa negatiivista tunnetilaa?
4. Ohjeista oppijat lopuksi repimään paperilaput pieniksi palasiksi, viemään palaset roskiin ja päästämään irti negatiivisesta tunteesta.

KIELITAITOTEHTÄVÄN ESIMERKIT

1. *Jag känner avsky.*
2. *Jag är förtjust i någon. / Jag är förälskad.*
3. *Jag är missnöjd.*
4. *Jag är arg.*
5. *Jag är orolig.*
6. *Jag är ledsen.*
7. *Jag känner mig melankolisk. / Jag känner mig nere.*
8. *Jag känner mig flirtig. / Jag känner för att flirta.*
9. *Jag är förvirrad.*
10. *Jag är förvånad.*
11. *Jag är utmattad.*
12. *Jag mår eländigt.*

Låt känslorna höras

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

1. Fundera på hur du känner dig just nu.
2. Välj en emoji som visar din känsla och rita den i ramen bredvid.
3. Byt teckningar med din partner.
4. Beskriv din partners känsla i rutan nedan utifrån emoji.
5. Läs upp din partners känsla högt.
 - Partnern kan rätta vid behov.

- 😊 Glad
- 😄 Lycklig
- 😌 Lugn
- 😎 Avslappnad
- 😁 Superglad
- 😓 Lättad
- 😞 Osäker
- 😵 Förvirrad
- 😫 Utmattad
- 😴 Sömnig
- 🧠 Fokuserad
- 😓 Ledsen
- 😞 Besviken
- 😞 Orolig
- 😱 Ångestfylld
- 😡 Arg
- 😡 Rasande
- 😐 Generad

.....

.....

.....

.....

KIELITAITOTEHTÄVÄ

I. Hur kan du uttrycka följande känsla på svenska?

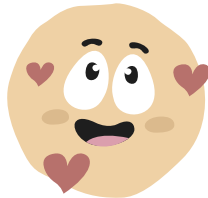
- Skriv en mening under bilden som visar känslan, till exempel:

- *Jag är glad. Jag är äcklad.*

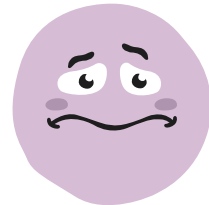
äckel

förtjusning

missnöje

ilska

oro

sorg

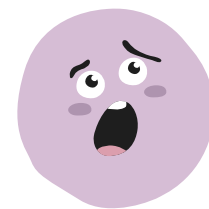
nedstämdhet

flirt

förvirring

överraskning

utmattning

eländig

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

- 1. Fundera i gruppen på hur ni handlar i följande känslotillstånd.**
- 2. Välj tre känslotillstånd från rutan nedan.**
- 3. Gör en känsloplan genom att använda arbetsbladet på sista sidan.**

ilska – raseri – frustration – irritation – missnöje – eländig – slöhet – motvilja –
suartsjuka – misstro – rädsla – ångest – spänning – skam – besvikelse –
nedstämdhet – sorg – tröstlöshet – ensamhet – utmattning – trötthet –
uttråkning – likgiltighet – nyfikenhet – intresse – tacksamhet – kärlek – ömhet –
nöjdhet – stolthet – gladhet

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

- 1. Skriv av dig genom att skriva en negativ känsla på en papperslapp på svenska – en känsla som du bär med dig just nu.**
- 2. Skriv sedan en känsloplan på svenska under känslan:**
 - Hur kan jag lindra den negativa känslan?
- 3. Riv till sist pappret i små bitar och släpp taget om den negativa känslan.**

Plan för mina känslor

Känsla

Vad brukar jag göra eller vilja göra när jag känner så här?

Vad är mitt ansvar?

(Man kan inte välja sina känslor, men man kan välja hur man handlar.)

Ny handlingsplan: Hur kan jag agera i situationen?

Boikotin jäljillä

KESTO	15 + 30 + 30 + 15	KIELET
TAITOTASO	A2-B1	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOITTUVUUS	taloudellinen	
TAVOITTEET		
KESTÄVYYSKASUATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa kestäväen kuluttamisen periaatteita ja soveltaa niitä yritys-esimerkkeihin ymmärtää, miten yksilön ja ryhmän valinnat vaikuttavat yritysten toimintaan 	<ul style="list-style-type: none"> tutustua yrityssanastoon oppia selittämään tapahtumaketju tehdä yksinkertaisia perusteluja tuottaa lyhyt multimodaalinen video 	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none"> Tulosta/tallenna oppijan kortti. Jaa luokka kolmeen osaan ja nimeä alueet. Varaa oppijoille tabletit ja videonkäsittelyohjelma. 	<ul style="list-style-type: none"> oppijan kortti tabletit ja videonkäsittelyohjelma 	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	mielipidekolmio
TYÖMUOTO	luokkakeskustelu	KIELITAITO	yrityssanasto

- I. Jaa luokan pöydät tai tuolit kolmeen osaan ja nimeä jokainen alue omalla lapulla käyttäen kohdekieltä. Alueiden nimet:**
 - En tiedä yritystä.
 - Tiedän yrityksen.
 - Boikotoin tai olen boikotoinut yritystä.
- 2. Lue luokalle ääneen kohdekielisten maiden yritysten nimiä yksi kerrallaan.**
 - Luettelot yrityksistä ovat viimeisellä sivulla.
- 3. Ohjeista oppijat asettumaan heille sopivaan pöytäryhmään jokaisen yrityksen kohdalla.**

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	30 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	yritystietolomake
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	kirjallinen

- 1. Muodosta oppijoista 3–4 hengen ryhmät.**
- 2. Ohjeista oppijat etsimään internetin avulla kohdekielisen maan yritys, jota ihmiset ovat viime vuosina boikotoineet.**
- 3. Pyydä heitä täyttämään oppijan kortin yritystietolomake kohdekielellä.**
- 4. Kiertele ja auta oppijoita sanaston ja rakenteiden kanssa.**

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	30 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	somevideo
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	suullinen

1. Jaa jokaiselle ryhmälle yksi tabletti.
2. Ohjeista oppijat tekemään ryhmissä lyhyt sosiaalisen median video (esimerkiksi reels), jonka pituus on 1–2 minuuttia.
 - Videon käsittelee heidän valitsemaansa yritystä.
3. Ohjeista oppijat lukemaan ohjelaatikat: 1) Videon rakenne ja 2) Ohjeita

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	videoiden katselu
TYÖMUOTO	luokkakeskustelu	KIELITAITO	mielipidesanasto

1. Pyydä ryhmiä esittelemään videot yksi kerrallaan luokalle.
2. Ohjeista jokaisen esityksen jälkeen ryhmiä pohtimaan videon lopussa esitettyä kysymystä ja kertomaan heidän vastauksensa omalle ryhmälleen kohdekielellä.
3. Pyydä keskustelun päätteeksi oppijoita reagoimaan videoon:
 - Peukku ylöspäin, jos yritystä kuuluisi boikotoida.
 - Peukku alaspäin, jos yritystä ei kuuluisi boikotoida.

LÄMMITTELYTEHTÄVÄN YRITYSLISTA

Acne Studios
Assa Abloy
Björn Borg
Clas Ohlson
Electrolux
H&M
ICA
Ikea
Saab AB
Skanska
Spotify
Telia
Volvo

I bojkottens fotspår

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

- Läraren läser upp namn på svenska företag för klassen.
- Gå till den bordgrupp som passar din åsikt. Bordgrupperna:
 - Jag känner inte till företaget.
 - Jag känner till företaget.
 - Jag bojkottar eller har bojkottat företaget.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

- Sök på internet i gruppen efter ett svenskt företag som människor har bojkottat under de senaste åren.
- Fyll i företagets uppgifter på svenska i formuläret nedan.

Företagets namn		Land	
Produktgrupp		Känt varumärke	
Orsak till bojkotten			
Vilka händelser ledde till bojkotten?			
Har bojkotten haft någon effekt?			

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

- 1. Gör en kort video för sociala medier (t.ex. reels) tillsammans i grupp på svenska.**
 - Videon ska vara 1–2 minuter lång.
 - Videon ska handla om det företag ni har valt.
- 2. Använd rutan Videons struktur nedan när ni gör videon.**

Videons struktur

- 1. Vilket företag handlar videon om?**
- 2. Varför bojkottas företaget?**
- 3. Hur har bojkotten påverkat företaget?**
- 4. Vad är er egen åsikt om bojkotten?**
- 5. Be om lyssnarens åsikt i slutet.**

Instruktioner

- längd 1–2 minuter
- 3–5 bilder eller korta klipp
- text på skärmen, till exempel företagets namn
- ljudinspelning eller texttrutor
- man får använda emojis, klistermärken och enkel musik

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

- 1. Presentera er grupps video för klassen när det är er tur.**
- 2. Diskutera inom gruppen den fråga som ställdes i slutet av videon. Dela sedan med er av ert svar på svenska.**
- 3. Följ lärarens instruktioner och reagera på videon:**
 - Tummen upp om ni tycker att företaget ska bojkottas.
 - Tummen ner om ni tycker att företaget inte ska bojkottas.

ANTECKNINGAR

Globaalista paikalliseen

KESTO	15 + 15 + 30 + 15	KIELET
TAITOTASO	A2-B1	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOITTUVUUS	holistinen	
TAVOITTEET		
KESTÄVYYSKASUATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none">• kehittää kriittistä ajattelua• tutustua Agenda 2030 -tavoitteisiin• pohtia omaa roolia kestävän kehityksen edistämässä: mitä yksilö voi tehdä paikallisesti ja mitä globaali yhteistyö vaatii	<ul style="list-style-type: none">• oppia kestävyys-sanastoa• kehittää vuorovaikutustaitoja• oppia kertomaan omista arvoista ja valinnoista	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none">• Tulosta/tallenna oppijan kortti.• Voit tulostaa myös Agenda 2030 -tavoitteiden kuvakkeita.	<ul style="list-style-type: none">• oppijan kortti• tarroja	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	keskustelu
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	suullinen

1. Jaa oppijat pareihin.
2. Ohjeista pareja tutustumaan oppijan kortin kuvapareihin ja merkitsemään, kumpi kuvista edistää paikallis- ja kumpi globaalitason kestävyyttä.
 - o Kannusta oppijoita käyttämään kohdekieltä.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	päätely
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	kestävyys-sanasto

1. Ohjeista pareja jatkamaan työskentelyä yhdessä ja tutustumaan Agenda 2030 -tavoitteisiin oppijan kortissa.
2. Pyydä oppijoita merkitsemään lämmittelytehtävän kuvien laatikkoihin numeroilla, mikä kestävä kehityksen tavoite liittyy kuvaan.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	30 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	juliste
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	kestävyysanasto

1. Yhdistä parit ryhmiksi.
2. Pyydä ryhmiä valitsemaan kuusi Agenda 2030 -tavoitetta ja merkitsemään tai liimaamaan tavoitteet suomeksi oppijan kortin julisteen keskimmäisiin laatikoihin.
3. Pyydä oppijoita kirjoittamaan tavoitteiden viereisiin laatikkoihin:
 - o yksi kestävyystavoitetta edistävä paikallinen teko Suomessa
 - o yksi kestävyystavoitetta edistävä globaali toiminta.
4. Ohjaa oppijat kiinnittämään valmiit julisteet luokan seinälle.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	julistenäyttely
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	kirjallinen/suullinen

1. Jaa jokaiselle oppijalle yksi tarra.
2. Ohjaa oppijat tutustumaan julisteisiin ja katsomaan, mitä paikallisia ja globaaleja kestävä kehityksen tavoitteita muut ryhmät ovat käsitelleet.
3. Pyydä oppijoita valitsemaan yksi toiminta tai teko, joka tuntuu heistä henkilökohtaisesti tärkeältä, ja merkitsemään se tarralla.
 - o Teko tai toiminta voi olla paikallinen tai globaali.
4. Ohjeista oppijat takaisin ryhmiin ja pyydä jokaista kertomaan ryhmässä kohdekielellä:
 - o Minkä teon tai toiminnan hän valitsi ja miksi?
 - o Miten se liittyy hänen elämäänsä tai arvoihinsa?

LISÄTIETOJA

Julisteet voi jättää luokan seinälle näyttelyksi.

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ: RATKAISUT

2

ruoka-apu

3

rokotuskampanja

—PAIKALLINEN
—GLOBAALI—

8

reilun kaupan kahvi

12

kirpputori

—PAIKALLINEN
—GLOBAALI—

14

korallien suojelu

15

paikallisen eläinlajin suojelu

—PAIKALLINEN
—GLOBAALI—

10

**paikallisen kulttuurin
vaaliminen**

11

**UNESCO:n
maailmanperintökohde**

—PAIKALLINEN
—GLOBAALI—

Från globalt till lokalt

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

1. Arbeta i par. Titta på bilderna nedan.
2. Koppla varje bild till rätt ord: lokal eller global.

mathjälp

en vaccinationskampanj

ett rättvisemärkt kaffe

en loppmarknad

skydd av koraller

skydd av fjällrävar

bevarande av samisk kultur

ett UNESCO-världsarvsobjekt

LOKAL
GLOBAL

LOKAL
GLOBAL

LOKAL
GLOBAL

LOKAL
GLOBAL

KIELITAITOTEHTÄVÄ

1. Arbeta i par. Titta på målen i Agenda 2030.
2. Sätt ett nummer i varje ruta i Lämmittelytehtävä. Vilket mål för hållbar utveckling passar till bilden?

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

1. Arbeta i grupp. Välj sex mål från Agenda 2030. Sätt eller klistra bilderna i rutorna i mitten på affischen på sista sidan.
2. Skriv i rutorna bredvid målen:
 - en lokal handling i Sverige eller Finland som främjar målet för hållbar utveckling
 - en global handling som främjar målet för hållbar utveckling.
3. Häng upp affischen på väggen i klassrummet.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

1. Titta på affischerna som klassen har gjort.
2. Se vilka lokala och globala mål de andra grupperna har valt.
3. Välj en handling som är viktig för dig. Sätt en klistermärke där.
 - Handlingen kan vara lokal eller global.
4. Gå tillbaka till gruppen och berätta på svenska:
 - Vilken handling valde du? Varför?
 - Hur passar den in på ditt liv eller dina värderingar?

Kestävyysspäiväkirja

KESTO	1 viikko	KIELET
TAITOTASO	A2-B2	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOITTUVUUS	holistinen	
TAVOITTEET		
KESTÄVYYSKASUATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none"> • pohtia päivittäistä käyttäytymistä ja selvittää, miten voi elää kestävästi • havainnoida kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista omassa arjessa ja elinympäristössä 	<ul style="list-style-type: none"> • oppia kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa • kerrata menneen ajan muodot • oppia keskustelemaan ja kirjoittamaan kestävä kehityksen teemoista 	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none"> • Tulosta/tallenna oppijan kortti. 	<ul style="list-style-type: none"> • oppijan kortti • noppia • vihko tai muut muistiinpanovälineet • A2-julistepohja tai valkotaulu 	

OPPITUNTI I

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	30 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	lautapeli
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	kestävyys-sanasto

1. Pyydä oppijoita tutustumaan lämmittelytehtävän sanastoon.
2. Jaa oppijat ryhmiin ja anna jokaiselle ryhmälle noppa.
3. Ohjeista ryhmiä pelaamaan Tavoitteiden taival -lautapeliä: pelissä yhdistetään Agenda 2030 -tavoitteet konkreettisiin esimerkkeihin.
 - Peliohjeet löytyvät oppijan kortista.
 - Auta tarvittaessa oikeiden vastausten ratkomisessa.
 - Vastaukset ovat opettajan kortin lopussa.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	luokittelu
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	kestävyys-sanasto

1. Jaa oppijat pareiksi.
2. Pyydä oppijoita tarkastelemaan oppijan kortin sanalistoja ja pohtimaan, mitkä kohdat eivät kuulu joukkoon kussakin laatikossa.
3. Tarkistakaa lopuksi oikeat vastaukset yhdessä.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	viikko	TEHTÄVÄMUOTO	kirjallinen
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	aikamuodot

1. Kerratkaa menneen ajan muodot ja niiden käyttösäännöt.
2. Käykää läpi, miten menneitä aikamuotoja käytetään päiväkirjassa.
3. Ohjeista oppijat pitämään viikon ajan päiväkirjaa kestävästä kehityksestä omassa arjessa.
 - Mieti, kirjoitetaanko päiväkirja vihkoon vai tietokoneella.
4. Katsokaa yhdessä oppijan kortin vinkkejä päiväkirjassa pohdittavista teemoista.
5. Kerro oppijoille, milloin ja miten kestävyyspäiväkirjat pitää palauttaa opettajalle.

OPPITUNTI 2

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	10 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	luokittelu
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	kestävyys-sanasto

1. Ohjeista oppijat poimimaan valmiista päiväkirjasta viikon aikana tehtyjä kestäviä valintoja ja sijoittamaan ne oppijan kortin kestävyyspalapeliin.
 - o Minkä kestävyysulottuvuuden alle kukin valinta sopii?
 - o Ohjeista kirjaamaan vähintään kolme valintaa jokaisen ulottuvuuden alle.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	kriittinen luokittelu
TYÖMUOTO	luokkakeskustelu	KIELITAITO	kestävyys-sanasto

1. Jaa jokaiselle oppijalle neljä muistilapputarraa.
2. Pyydä oppijoita kirjoittamaan jokaiselle tarralapulle yksi hänen kestävästä valinnoistaan.
3. Jaa valkotaulu tai A2-juliste neljään osaan (esimerkki ratkaisuihin).
4. Pyydä oppijoita sijoittamaan tarralapput valkotaululle tai julisteelle valitsemaansa ulottuvuuteen.
5. Käykää tarralappujen sisältö läpi yhdessä luokan kanssa ja miettikää seuraavia asioita:
 - o Oletteko samaa mieltä kaikkien lappujen sijainneista?
 - o Onko joku ulottuvuus suositumpi kuin toinen? Miksi?
 - o Toistuvatko samat teemat tai korostuvatko tietyt valinnat?
6. Miettikää lopuksi yhdessä, miten aiotte jatkaa kestävä elämäntavan harjoittelua?

OPPITUNTI I: LÄMMITTELYTEHTÄVÄN RATKAISUT

1. Ei köyhyyttä
 - o suojapaikat kodittomille
 - o ruokapankit köyhille perheille
 - o ilmaiset vaatteet köyhille
2. Ei nälkää
 - o yhteisöpuutarhat
 - o siemenet viljelijöille
 - o ilmainen kouluruoka
3. Terveyttä ja hyvinvointia
 - o ilmaiset rokotuskampanjat
 - o mielenterveyspalvelut
 - o terveellisten elämäntapojen edistäminen
4. Hyvä koulutus
 - o ilmaiset koulutarvikkeet
 - o ilmaiset kielikurssit maahanmuuttajille
 - o ilmaiset tietokoneet opiskelijoille
5. Sukupuolten tasa-arvo
 - o pride-ihmisoikeustapahtuma
 - o turvakodit perheväkivallan uhreille
 - o ilmaiset kuukautisuojaajat
6. Puhdas vesi ja sanitaatio
 - o vedenkäytön säännöstely
 - o jäteveden käsittely
 - o ilmainen saippua ja käsidesi
7. Edullista ja puhdasta energiaa
 - o aurinkopaneelit sairaaloihin
 - o energiamerkinnot kodinkoneissa
 - o tuuli- ja vesivoimalat
8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua
 - o työharjoitteluohjelmat nuorille
 - o modernin orjuuden torjuminen
 - o mahdollisuus kuulua ammattiliittoon
9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuuria
 - o teollisuusjätteen kierrättäminen
 - o digitaaliset palvelut
 - o sähköautojen kehittäminen
10. Eriarvoisuuden vähentäminen
 - o ilmaiset oikeusapupalvelut
 - o vammaisten työllistyminen
 - o tuloerojen vähentäminen
11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt
 - o pyörätieverkostot
 - o ilmainen julkinen liikenne
 - o yhteisölliset saunat
12. Vastuullista kuluttamista ja tuotantoa
 - o reilun kaupan tuotteet
 - o kasvispohjainen ruokavalio
 - o kierrätysmuovituotteet
13. Ilmastotekoja
 - o puiden istutus
 - o ilmanlaadun parantaminen
 - o ilmastonmuutokseen sopeutuminen
14. Vedenalainen elämä
 - o koralliriuttojen suojelu
 - o merten muovirokkan ehkäisy
 - o valaiden suojelu
15. Maanpäällinen elämä
 - o metsien suojelu
 - o jääkarhujen suojelu
 - o kestävä viljelyn tukeminen
16. Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto
 - o demokratian vahvistaminen
 - o rikollisuuden ehkäiseminen
 - o kansalaisaloitteet
17. Yhteistyö ja kumppanuus
 - o kehitysyhteistyö
 - o teknologian ja tiedon jakaminen
 - o globaalien ongelmien ratkaiseminen yhdessä

OPPITUNTI I: KIELITAITOTEHTÄVÄN RATKAISUT

- Lihavoidut eivät kuulu joukkoon.
- Sulkeissa olevista vaihtoehtoista voitte keskustella luokan kanssa.

Kestävät teot

- säästää vettä
- sammuttaa valot
- ostaa käytettynä
- korjata rikkiäiset tuotteet
- vähentää jätettä
- **syрjiä muita**
- suosia kasvisruokaa
- tukea paikallisia tuotteita
- **vetää vessa**
- pyöräillä kouluun
- kierrättää
- matkustaa junalla

Kestävä liikenne

- joukkoliikenne
- kävely
- **auto**
- sähköauto
- kimppakyyti
- **lentokone**
- juna
- bussi
- polkupyörä
- sähköpotkulauta
- metro
- raitiovaunu

Luonto

- koivu
- metsä
- järvi
- meri
- ilma
- vesi
- **maantie**
- multa
- eläinlaji
- kasvi
- tuli
- **linnunpönttö**

Kestävä energia

- **hiilijalanjälki**
- **kivihiili**
- sähkö
- uusiutuva energia
- aurinkoenergia
- tuulivoima
- vesivoima
- **säästäväinen**
- aaltovoima
- maalämpö
- biokaasu
- geoterminen energia

Kierrätys

- **(jäte)**
- lajittelu
- biojäte
- **muovipakkaus**
- **kertakäyttövaippa**
- **(roska)**
- kompostointi
- lasi
- kartonki
- metalli
- lääkkeet
- paristo

Kestävä kulutus

- ympäristöystävällinen
- **kertakäyttötuote**
- uudelleenkäytettävä
- **ruokahävikki**
- reilun kaupan tuote
- luomutuote
- paikallinen tuote
- kasvissyöjä
- vegaani
- **muovipussi**
- kirpputori
- käsityö

OPPITUNTI 2: OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS RATKAISUT

Kestävyyden neljä ulottuvuutta

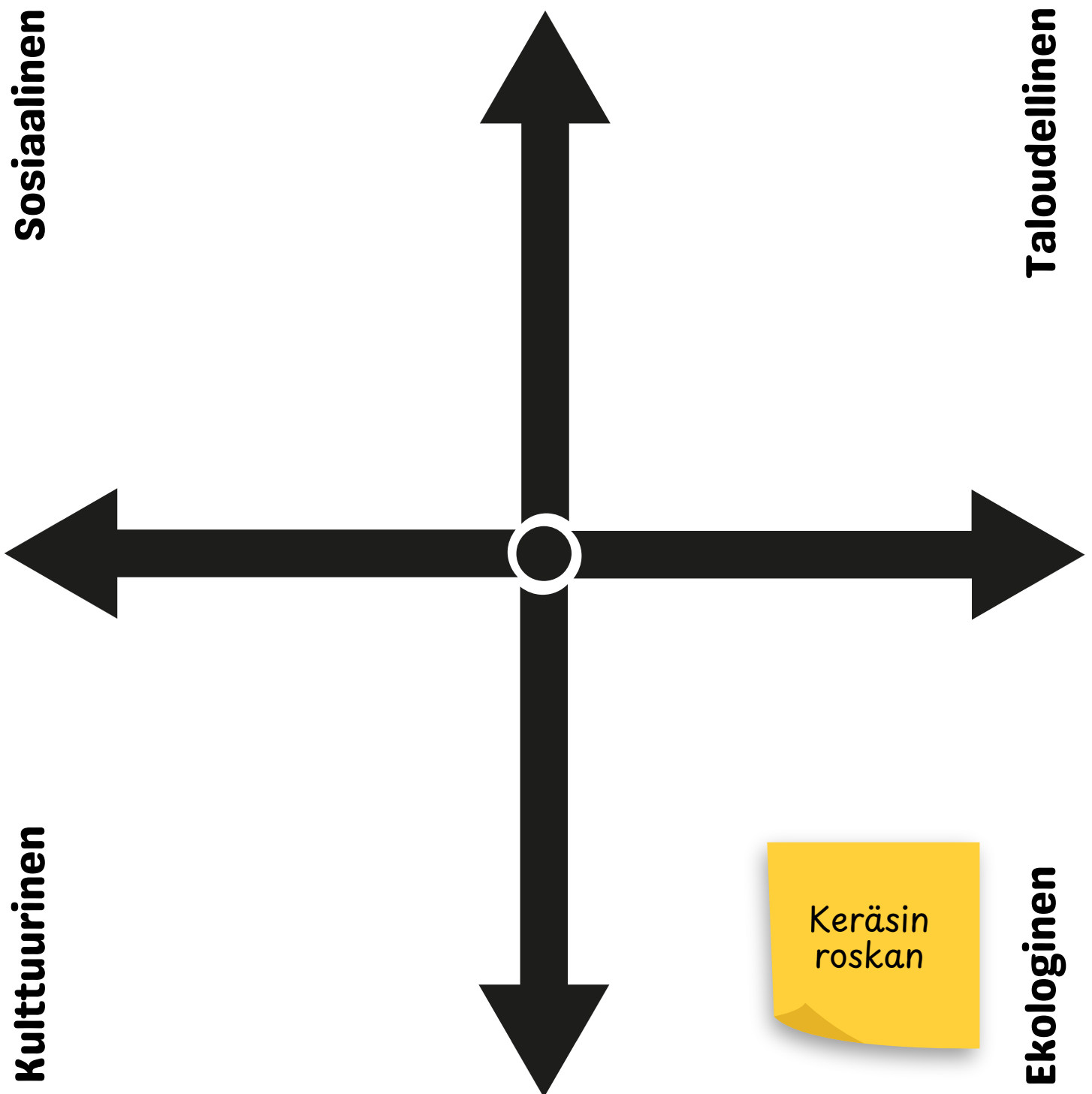
- **Ekologinen kestävyys:** esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjunta ja elämää ylläpitävien ekosysteemien suojelu
- **Kulttuurinen kestävyys:** esimerkiksi kulttuurisen monimuotoisuuden ja kulttuuriperinnön vaaliminen
- **Sosiaalinen kestävyys:** esimerkiksi terveyden ja hyvinvoinnin edellytyksen turvaaminen sukupolvelta toiselle
- **Taloudellinen kestävyys:** esimerkiksi kiertotalous sekä päästökauppa

Esimerkkejä

EKOLOGINEN	TALOUDELLINEN	SOSIAALINEN	KULTTUURINEN
kierrätys	valojen sammuttaminen	äänestäminen	kulttuuriperintöön tutustuminen
luonnonsuojelu	vessan vetämättä jättäminen	protestointi	vieraisiin kulttuureihin tutustuminen
ruokajätteen vähentäminen	yksityisautoilun vähentäminen	kiusaamiseen puuttuminen	kielten opiskelu
roskien kerääminen	kasvissyönti	muiden kunnioittaminen	taiteen tukeminen
eläinten oikeuksien puolustaminen	vaatteiden korjaus	terveelliset valinnat	kestävä matkailu
pölyttäjien suojelu	reilun kaupan tuotteiden ostaminen	työharjoittelu	kulttuuritapahtumiin osallistuminen
muovituotteiden välttely	älä osta mitään -päivä	kunnioittava kielen käyttö	käsityöt
kemikaalien käytön vähentäminen	kirjaston käyttäminen	yhteiskuntaopin opiskelu	juhlaperinteiden arvostaminen
tekoälyn käyttämättä jättäminen	hyväntekeväisyyteen lahjoittaminen	yhteiskunnallisista asioista keskusteleminen	omasta kulttuurista kertominen

OPPITUNTI 2: REFLEKTIOITEHTÄVÄN VASTAUKSET

Piirrä ohjeiden mukainen jaottelu valkotalulle tai heijasta kuva. Tarralaput voidaan asettaa piirroksen päälle joko yhteen ulottuvuuteen tai ulottuvuuksien väliin, jos kestävä teko sopii useampaan ulottuvuuteen, kuten "lahjoitin panttipullot asunnottomalle", joka sopisi sekä sosiaaliseen että ekologiseen ulottuvuuteen.

Hållbarhetsdagbok

OPPITUNTI I

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

- Slå tärningen och gå vidare det antal steg som tärningen visar.
- Berätta för spelgruppen vilket av ämnena på nästa sida som passar in med hållbarhetsmålet i rutan.
 - Ett felaktigt svar leder till att din nästa tur går förlorad.
 - Varje svar får bara användas en gång.
 - Vid behov kan ni fråga läraren för att vara säkra på att ni har rätt svar.

<p>START</p> <p>MÅL</p>	<p>1 INGEN FATTIGDOM</p>	<p>2 INGEN HUNGER</p>	<p>3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE</p>	<p>4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA</p>	<p>5 JÄMSTÄLLDHET</p>
<p>17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP</p>	<p>STIG TILL MÅLEN</p>				<p>6 RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA</p>
<p>16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN</p>					<p>7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA</p>
<p>15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD</p>					<p>8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT</p>
<p>14 HAV OCH MARINA RESURSER</p>	<p>13 BEKÄMPA KLIMAT-FÖRÄNDRINGARNA</p>	<p>12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION</p>	<p>11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN</p>	<p>10 MINSKAD OJÄMLIKHET</p>	<p>9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR</p>

1. solpaneler för sjukhus
2. att stärka demokratin
3. digitala tjänster
4. energimärkning i hushållsapparater
5. gratis kollektivtrafik
6. gratis skolmat
7. gratis tvål och handdesinfektionsmedel
8. gratis språkkurser för invandrare
9. gratis skolmaterial
10. gratis menstruationsskydd
11. gratis rätthjälpstjänst
12. gratis vaccinationskampanjer
13. gratis datorer för studenter
14. gratis kläder till fattiga
15. förbättrad luftkvalitet
16. anpassning till klimatförändringar
17. behandling av avloppsvatten
18. bevarande av isbjörnar
19. internationella klimatavtal
20. medborgarinitiativ
21. växtbaserad kost
22. utvecklingssamarbete
23. stöd till hållbart jordbruk
24. återanvändbara plastprodukter
25. skydd av korallrev
26. möjlighet att vara medlem i en fackförening
27. förebyggande av plastskräp i havet
28. skydd av skogar
29. tjänster för psykisk hälsa
30. bekämpning av modernt slaveri
31. pride-evenemang för mänskliga rättigheter
32. plantering av träd
33. nätverk av cykelvägar
34. rättvisemärkta produkter
35. brottsförebyggande arbete
36. matbanker för fattiga familjer
37. frön till jordbrukare
38. härbärgen för hemlösa
39. utveckling av elbilar
40. utbyte av teknologi och kunskap
41. återvinning av industriavfall
42. främjande av hälsosamma livsstilar
43. minskande av inkomstskillnader
44. skyddat boende för våldsutsatta i hemmet
45. vind- ja vattenkraftverk
46. program för arbetslivserfarenhet för unga
47. skydd av valar
48. anställning av personer med funktionsnedsättning
49. reglering av vatten
50. gemensamma bastur
51. gemensamma trädgårdar

aurinkopaneelit sairaaloihin
demokratian vahvistaminen
digitaaliset palvelut
energiamerkinnät kodinkoneissa
ilmainen julkinen liikenne
ilmainen kouluruoka
ilmainen saippua ja käsidesi
ilmaiset kielikurssit maahanmuuttajille
ilmaiset koulutarvikkeet
ilmaiset kuukautisuojat
ilmaiset oikeusapupalvelut
ilmaiset rokotuskampanjat
ilmaiset tietokoneet opiskelijoille
ilmaiset vaatteet köyhille
ilmanlaadun parantaminen
ilmastonmuutokseen sopeutuminen
jäteveden käsittely
jääkarhujen suojele
kansainväliset ilmastosopimukset
kansalaisaloitteet
kasvispohjainen ruokavalio
kehitysyhteistyö
kestävän viljelyn tukeminen
kierrätysmuovituotteet
koralliriuttojen suojele
mahdollisuus kuulua ammattiliittoon
merten muoviroskan ehkäisy
metsien suojele
mielenterveyspalvelut
modernin orjuuden torjuminen
pride-ihmisoikeustapahtuma
puiden istutus
pyörätieverkostot
reilun kaupan tuotteet
rikollisuuden ehkäiseminen
ruokapankit köyhille perheille
siemenet viljelijöille
suojapaikat kodittomille
sähköautojen kehittäminen
teknologian ja tiedon jakaminen
teollisuusjätteen kierrättäminen
terveellisten elämäntapojen edistäminen
tuloerojen vähentäminen
turvakodit perheväkivallan uhreille
tuuli- ja vesivoimalat
työharjoitteluhjelmat nuorille
valaiden suojele
vammaisten työllistyminen
vedenkäytön säännöstely
yhteisölliset saunat
yhteisöpuutarhat

KIELITAITOTEHTÄVÄ

I. Fundera på vilka punkter som inte hör hemma i rutan.

- Det kan finnas en eller flera punkter som inte hör hemma i uppsättningen.

Hållbara åtgärder

- spara vatten
- släcka lampor
- köpa begagnat
- reparera trasiga saker
- minska avfall
- diskriminera andra
- gynna vegetarisk mat
- stödja lokala produkter
- spola toaletten
- cykla till skolan
- återvinna
- resa med tåg

Hållbar transport

- kollektivtrafik
- att gå
- bil
- elbil
- samåkning
- flygplan
- tåg
- buss
- cykel
- elektrisk skoter
- tunnelbana
- spårvagn

Natur

- björk
- skog
- sjö
- hav
- luft
- vatten
- motorväg
- jord
- djurart
- växt
- eld
- fågelholk

Hållbar energi

- koldioxidavtryck
- kol
- elektricitet
- förnybar energi
- solenergi
- vindkraft
- vattenkraft
- sparsam
- vågkraft
- geotermisk värme
- biogas
- geotermisk energi

Återvinning

- avfall
- sortering
- organiskt avfall
- plastförpackningar
- engångsblöjor
- skräp
- kompostering
- glas
- kartong
- metall
- läkemedel
- batterier

Hållbar konsumtion

- miljövänlig
- engångsprodukt
- återanvändbar
- matsvinn
- rättvisemärkt produkt
- ekologisk produkt
- lokal produkt
- vegetarian
- vegan
- plastpåse
- loppmarknad
- hantverk

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

1. Repetera formerna för förfluten tid (dåtid) och deras användning i rutan nedan.
2. Fundera över formerna för dåtid som används i dagbokstext.
3. För dagbok över hur hållbarhet återspeglas i ditt dagliga liv under en vecka.

Fundera till exempel över följande frågor:

- Hur behandlade jag andra människor och djur?
- Hur reste jag till olika platser?
- Gjorde jag bra val?
- Återanvände jag?
- Sparade jag energi?
- Hurdana inköpsbeslut fattade jag?
- Undvek jag onödig konsumtion?
- Bidrog jag till den lokala kulturen?
- Tog jag hänsyn till kulturell mångfald?
- Främjade jag samhällelig eller social välfärd?
- Tog jag hänsyn till jämlikhet och rättvisa?
- Tog jag hand om mitt eget eller andras välbefinnande?

SUENSKANS TEMPUS: DÅTID

Svenskan har sex tempus, det vill säga tidsformer: presens (nutid), futurum och futurum preteritum (framtid) och preteritum, perfekt och pluskvamperfekt (dåtid).

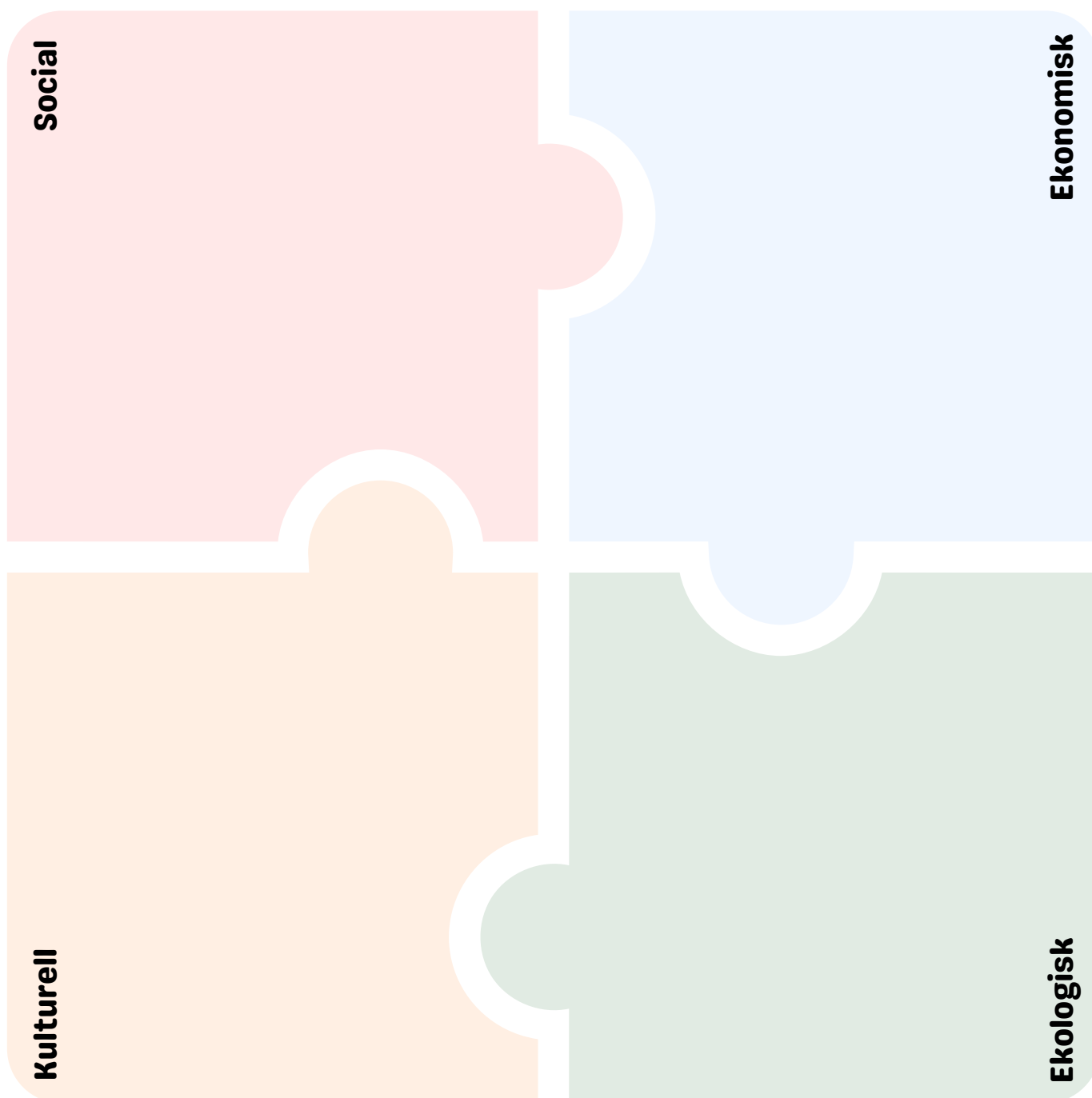
Preteritum	Perfekt	Pluskvamperfekt
<i>-del-tel-dde</i> + oregelbundna verbformer	<i>har + supinum</i>	<i>hade + supinum</i>
vad som hände eller var vid en viss tidspunkt i dåtiden	vad som redan har inträffat	vad som hade varit eller hade hänt före en viss tidpunkt i det förflutna
<i>jag köpte</i> <i>vi återvann</i> <i>reparerades (passiv)</i>	<i>jag har köpt</i> <i>vi har återvunnit</i> <i>har reparerats (passiv)</i> till exempel: <i>Jag har köpt</i> <i>ekologiskt under</i> <i>en lång tid.</i>	<i>jag hade köpt</i> <i>vi hade återvunnit</i> <i>hade reparerats (passiv)</i> till exempel: <i>Jag hade köpt en ny jacka innan</i> <i>jag visste hur man fixar blytlåset.</i>

OPPITUNTI 2

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

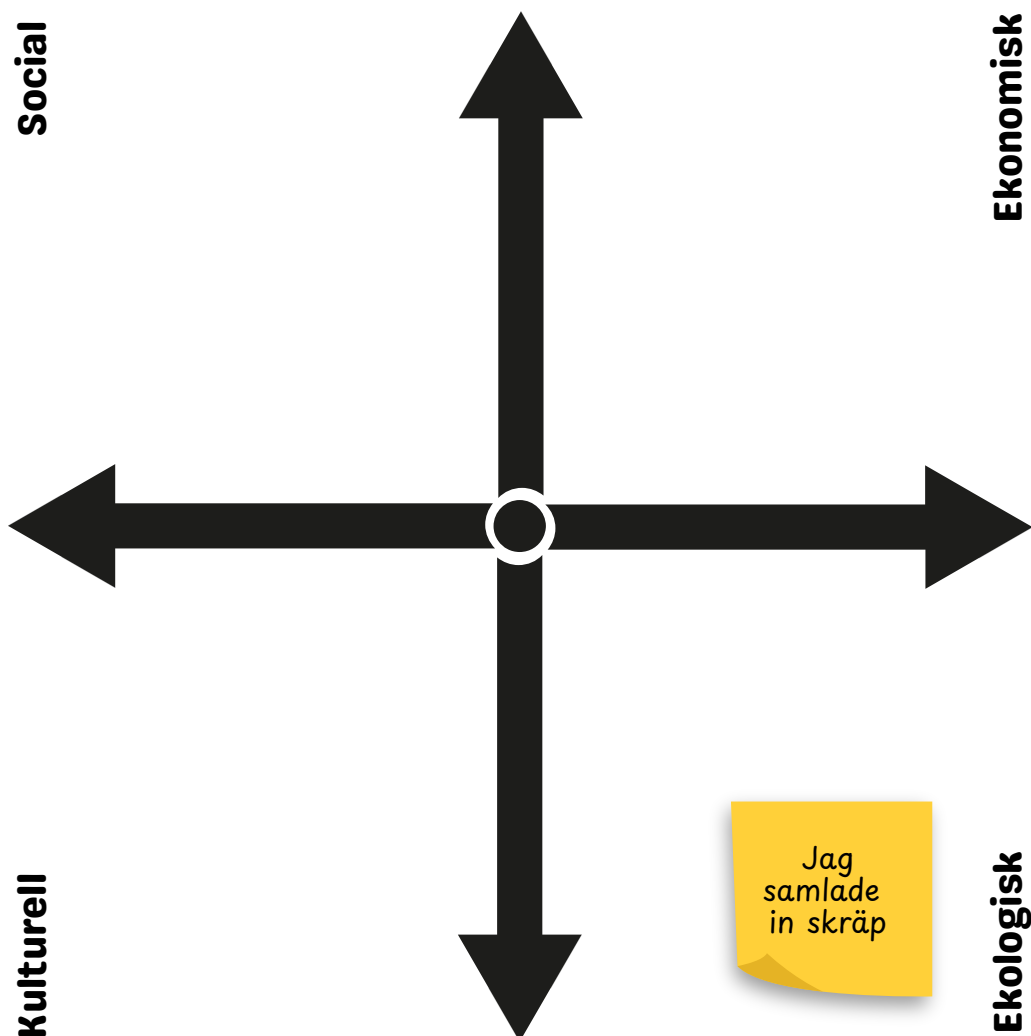
I. Välj ut de hållbara val du har gjort under veckan i din dagbok och placera dem i rätt dimension av hållbarhetspusslet.

- **Sträva efter att placera minst tre hållbara val i varje dimension.**

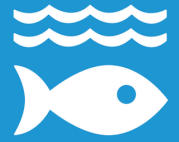
REFLEKTIO TEHTÄVÄ

1. Skriv ett hållbart val som du har gjort på alla klisterlappar som läraren delar ut.
2. Placera lapparna på en affisch eller whiteboard i rätt dimension.
3. Reflektera tillsammans med klassen:
 - Håller ni med om alla klisterlapparnas positioner?
 - Är en dimension mer populär än de andra? Varför?
 - Är det samma teman som återkommer eller är det vissa val som sticker ut?
4. Fundera till slut tillsammans på hur ni ska fortsätta att tillämpa en hållbar livsstil.

TAITOTASO

B1–B2

Merten muoviroska

KESTO	15 + 15 + 20 + 40	KIELET englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi, venäjä
TAITOTASO	BI-B2	
ULOTTUVUUS	ekologinen	

TAVOITTEET

KESTÄVYYSKASVATUS	KIELITAITO
<ul style="list-style-type: none"> havainnoida merten tämänhetkistä tilannetta ymmärtää muoviroskan aiheuttamat vaarat ympäristölle, ihmisille ja eläimille kehittää muutostoimijuutta 	<ul style="list-style-type: none"> oppia ja aktivoida ympäristöön liittyvää sanastoa kerrata sanojen perusmuotoja oppia ilmaisemaan opittua omin sanoin

VALMISTAUTUMINEN

ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT
<ul style="list-style-type: none"> Tulosta/tallenna oppijan kortti. Valmistelemme julisteiden tekoon tarvittavat välineet. 	<ul style="list-style-type: none"> oppijan kortti isoja paperiarkkeja TAI sähköinen työkalu julisteen tekemiseen (esim. Canva) ja opettajalle tunnukset

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	yhdistelytehtävä
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	ympäristösanasto

1. Järjestä oppijat ryhmiin.
2. Pyydä ryhmiä ratkaisemaan yhdessä oppijan kortin lämmittelytehtävät 1 ja 2.
3. Auta tarvittaessa, jos oppijat eivät ymmärrä sanoja tai etsivät sopivia ilmauksia.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	aukkotehtävä
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	ympäristösanasto

1. Järjestä oppijat pareiksi.
2. Pyydä pareja ratkaisemaan oppijan kortin kielitaitotehtävä.
3. Auta tarvittaessa, jos oppijat eivät ymmärrä sanoja tai etsivät sopivia ilmauksia.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	aivoriihi
TYÖMUOTO	luokkakeskustelu	KIELITAITO	suullinen

1. Pyydä oppijoita kuvittelemaan, että olette menossa viikonlopuksi telttaretkelle saaristoon.
2. Tee oppijoiden kanssa pakkauslista. Pyydä oppijoita luettelemaan kaikki, mitä voisitte tarvita mukaan retkelle. Kirjoita lista kaikkien näkyville kohdekielellä.
3. Kun pakkauslista on valmis, kerro oppijoille, että viranomaiset ovat kieltäneet muoviroskan tuomisen leirintäalueelle.
4. Pyydä oppijoita pohtimaan pareittain oppijan kortin kysymyksiä:
 - Mitkä tuotteet voitte jättää pakkauslistaan, jos muovi kielletäisiin.
 - Pärjäisittekö telttaretkellä jäljellä jäävillä tuotteilla?
 - Miksi muovituotteet kielletäisiin leirintäalueella?
 - Mihin muoviroskat päätyvät, jos ne jätetään luontoon?
 - Kuuluuko kaikki pakkauslistalta poistamanne muovia sisältävät asiat lajitella muovinkeräykseen?
5. Ohjaa lopuksi yhteenvetokeskustelu pohdintakysymyksistä.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	40 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	keskustelu
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	suullinen

1. Jaa oppijat pienryhmiin ja pyydä heitä pohtimaan seuraavia oppijan kortin kysymyksiä:
 - Miten muovipakkausten määrää voi vähentää?
 - Miten sinä voit vaikuttaa asiaan?
2. Kerro oppijoille, että teette vastausten perusteella julisteet. Ohjeista oppijat suunnittelemaan juliste heidän aiempien vastaustensa pohjalta ja päättämään roolit ryhmän kesken (mitä jokainen esittelee).
 - Sopikaa yhdessä, miten esittelette julisteet. Teettekö näyttelyn koulun seinille tai digitaaliselle alustalle vai teettekö niistä esitelmät?
3. Ohjaa lopuksi yhteenvetokeskustelu reflektiokysymysten pohjalta:
 - Miten merten muoviroskat vaikuttavat sinuun ja elämääsi?
 - Miksi meidän pitäisi miettiä näitä asioita?
 - Miltä sinusta tuntuu, kun ajattelet näitä asioita?
 - Kenen vastuulla on maailman tulevaisuus?

LISÄTIETOJA

Tehtävässä luoduista esityksistä voi tehdä kouluun näyttelyn.

LÄMMITTELYTEHTÄVÄN RATKAISUT

1.

- Muovikassi – 20 vuotta**
- Kahvikuppi – 30 vuotta**
- Muovipullo – 450 vuotta**
- Muovipilli – 200 vuotta**
- Kasvomaski – 500 vuotta**
- Muovimuki – 450 vuotta**
- Muovihammasharja – 500 vuotta**
- Kertakäyttövaippa – 500 vuotta**

2.

- G. Maailmassa tuotetaan joka vuosi 430 miljoonaa tonnia muovijätettä.**
- A. Muoviroskaa päätyy mereen.**
- F. Saimaannorppa takertuu kalastajien verkkoihin.**
- E. Linnut syövät muoviroskaa.**
- B. Kilpikonnat luulevat muovipusseja meduusoiksi ja syövät niitä.**
- D. Kalat syövät muoviroskaa, koska ne luulevat sitä planktoniksi.**
- C. Kun ihmiset syövät kalaa, he syövät myös mikromuovia.**

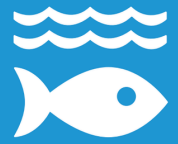
KIELITAITOTEHTÄVÄN RATKAISUT

Ruotsi: aukkotehtävä

**vattnekosystemen
plast
fiskar
mikroplast
fågelägg
miljön
skadorna
undvikas
plastavfallet
deponier
avloppsvatten
fiske
avfallshantering
engångsprodukter**

Ruotsi: perusmuodot

**fisket
att undvika
en skada
avfallshanteringen
en fisk
mikroplasten
en engångsprodukt
plastavfallet
miljön
ett fågelägg
avloppsvatten
plasten
ett vattnekosystem
en deponi**

Plast i havet

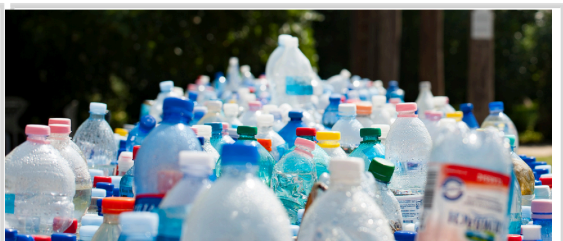
LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

I. Diskutera i grupper: Hur lång tid tar det för följande produkter att brytas ner i havet? Kombinera siffrorna nedan med bilder och ord.

<p>en plastpåse</p> 	<p>en kaffekopp</p> 	<p>en plastflaska</p>
<p>ett plasticsugrör</p> 	<p>ett munskydd</p> 	<p>en plastmugg</p>
<p>en plasttandborste</p> 	<p>en engångsblöja</p> 	

200 år	500 år
450 år	450 år
500 år	30 år
500 år	20 år

2. Kombinera bilderna med texterna.

	<p>Varje år produceras 430 miljoner ton av plastavfall i världen.</p>	A	
	<p>Plastavfall hamnar i havet.</p>	B	
	<p>Saimenvikaren fastnar i fiskarnas nät.</p>	C	
	<p>Fåglar äter plastavfall.</p>	D	
	<p>Sköldpaddor tror att plastpåsar är maneter och äter dem.</p>	E	
	<p>Fiskar äter plastavfall eftersom de tror att det är plankton.</p>	F	
	<p>När människor äter fisk, äter de också mikroplast.</p>	G	

KIELITAITOTEHTÄVÄ

Vilket ord passar var?

**fiske – undvikas – skadorna – avfallshantering – fiskar – mikroplast –
engångsprodukter – plastavfallet – miljön – fågelägg – avloppsvatten – plast –
vattnekosystemen – deponier**

Plastavfall har globalt blivit ett mycket allvarligt hot mot _____. Havsdjur fastnar och kvävs av _____, till exempel fiskeredskap. Fåglar och _____ äter de minsta plastbitarna. _____ har till och med hittats i organismer på havsbotten och i _____.

Man känner inte ännu till effekterna av mikroplast på både _____ och människors och djurs kroppar, men på grund av de _____ som orsakas av nedskräpning bör utsläpp av långsamt nedbrytande plast i naturen _____.

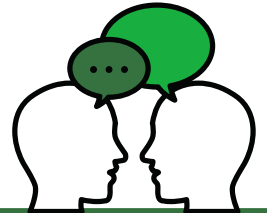
Största delen av _____ kommer till haven från land. De största bovorna är _____ nära hav och floder, avrinning från stadsgator, _____ och nedskräpning. Till havs är de största källorna till plastavfall handelsfartyg, _____ och fritidsbåtar.

Plastavfall orsakar omfattande problem, och dessa förvärras av dålig _____, överkonsumtion och otillräcklig återvinning. Världen producerar mycket mer ny plast än det behövs: över 430 miljoner ton årligen. Cirka 60 procent av den nya plasten går till _____, såsom livsmedelsförpackningar, plastflaskor och plastpåsar. Modifierad från: <https://wwf.fi/uhat/merten-muoviroska/>

Ta reda på ordets grundform.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

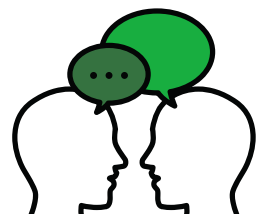
- 1. Föreställ er att ni ska åka på en campingresa till skärgården över helgen. Skriv en packningslista tillsammans med läraren.**
- 2. Fundera över packningslistan tillsammans med ditt par med hjälp av följande frågor:**
 - **Om plast skulle förbjudas, vilka produkter kunde ni lämna kvar på packningslistan?**
 - **Skulle ni klara er på campingresan med de återstående produkterna?**
 - **Varför borde plastprodukter förbjudas på campingplatsen?**
 - **Vart hamnar plastavfallet om det lämnas i naturen?**
 - **Kunde alla plastprodukterna som ni lämnade bort från packningslistan sorteras till plaståtervinning?**

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

- 1. Fundera i grupper:**
 - **Hur kan mängden plastförpackningar i världen minskas?**
 - **Hur kan du påverka detta?**
- 2. Planera en affisch baserat på era svar och bestäm vem som presenterar vad.**
- 3. Fundera tillsammans på följande frågor efter presentationerna av affischerna:**
 - **Hur påverkar plastavfallet i haven dig och ditt liv?**
 - **Varför ska vi tänka på dessa saker?**
 - **Hur känner du dig när du tänker på dessa saker?**
 - **Vem ansvarar för världens framtid?**

Här kan du ladda ner licensfria bilder:

Metsän monet äänet

KESTO	15 + 10 + 15 + 20	KIELET
TAITOTASO	BI-B2	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOTTUVUUS	ekologinen	
TAVOITTEET		
KESTÄVYYSKASVATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none"> herättää keskustelua metsien käytön eri näkökulmista nähdä metsäkeskustelun osapuolet ja heidän tavoitteensa (kehykset) kehittää systeemistä ajattelua eli oppia näkemään asioiden välisiä yhteyksiä 	<ul style="list-style-type: none"> harjoitella mielipiteen ilmaisemista kehittää tekstintulkintaa ja ymmärtää erilaisia kielellisen vaikuttamisen keinoja opetella perustelemaan, esittelemään ja refleктоimaan suullisesti 	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none"> Tulosta/tallenna ja oppijan kortti. Mieti, miten toteutat jaon pienryhmiin. 	<ul style="list-style-type: none"> oppijan kortti muistiinpanovälineet 	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	esittely
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	suullinen

1. Järjestä oppijat kuuteen ryhmään.
2. Kerro, että metsistä ja niiden käytöstä on monia eri mielipiteitä ja keskusteluun osallistuu monta eri osapuolta.
3. Esittele metsäkeskustelun kuusi osapuolta oppijan kortin taulukon avulla.
4. Arvo jokaiselle ryhmälle yksi metsäkeskustelun osapuolista edustettavaksi.
 - o Muistuta, että kyseessä voi olla omien ajatusten vastaisesti toimiva ryhmä, jonka toimintaa pitäisi kuitenkin yrittää ymmärtää.
5. Anna oppijoille hetki aikaa valmistautua oman osapuolensa esittelemiseen.
 - o Kiertele ja auta oppijoita tarvittaessa. Apuna voi käyttää myös oppijan kortin viimeisen sivun sanastoa.
6. Pyydä kaikki ryhmät esittelemään omat osapuolensa muille ryhmille.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	10 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	pohdinta
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	argumentointi

1. Pyydä oppijoita pohtimaan itsekseen:
 - o Mihin kaikkiin esitellyistä metsäkeskustelua käyvästä ryhmistä itse kuuluu tai haluaisi kuulua?
 - o Onko jokin ryhmä sellainen, johon oppija ei haluaisi kuulua? Miksi?
2. Anna oppijoille viisi minuuttia aikaa kirjoittaa perustelut kohdekielellä.
3. Pyydä oppijoita jakamaan perustelut ryhmälleen.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	tiedonhaku
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	argumentointi

1. Pyydä oppijoita etsimään heidän edustaman osapuolen edustajien sivustoja.
2. Käy apukysymykset läpi oppijoiden kanssa.
3. Pyydä oppijoita etsimään vastaukset kysymyksiin ja tekemään muistiinpanoja.
4. Käykää läpi ryhmien löytämät vastaukset kysymyksiin yhteisesti.

REFLEKTIOTEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	kehystehtävä
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	metsäsanasto

1. Pohjista reflektioitehtävää alla olevan tekstin avulla.

- *Me kaikki katsomme maailmaa ja siinä esiintyviä ilmiöitä erilaisesti riippuen siitä, mistä olemme kotoisin, millainen oma ympäristömme ja kasvatuksemme on ja millaiset uskomukset meitä ohjaavat. Tässä tehtävässä näitä asioita kutsutaan kehyksiksi, joita voi olla yhtä monta kuin ihmisiä maailmassa. Usein ihmisillä on kuitenkin taipumus valita omia kehyksiään sen mukaan, mihin ryhmään he kokevat kuuluvansa, ja erilaisilla ryhmillä on usein samankaltaisia ajatusmalleja ja tavoitteita, jotka yhdistävät heitä.*

2. Käykää taulukon avulla yhdessä läpi sen sisältämät kohdat.

- **Tehtävänä on hahmottaa taulukon avulla kunkin osapuolen kehys ja pohtia kokonaiskuva.**

3. Äänestäkää yhdessä taulukkoon vastaukset viittaamalla.

4. Merkitse tulokset ylös.

- **Taulukon avulla voidaan reflektoida koko tehtävän aikana heränneitä tunteita, ongelmakohtia ja kysymyksiä.**

REFLEKTIOTEHTÄVÄN TAULUKKO

	Metsä- teollisuus	Maan- omistaja	Luonnon- suojelija	Metsän- käyttäjä	Valtio	Metsä- luonto
Millä ryhmällä on paljon vaikutusvaltaa?						
Millä ryhmällä on paljon rahallisia resursseja?						
Minkä ryhmien tavoitteet hyödyttävät ihmistä?						
Minkä ryhmien tavoitteet hyödyttävät valtiota?						
Minkä ryhmien tavoitteet hyödyttävät metsäluontoa?						
Minkä kahden ryhmän tavoitteet poikkeavat eniten toisistaan?						
Mitkä ryhmät hyötyvät luonnonsuojelusta eniten?						
Mitkä ryhmät hyötyvät luonnonsuojelusta vähiten?						

Skogens många röster

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

1. Bekanta dig med de olika aktörerna i skogsdebatten.
2. Läraren lottar ut en aktör från skogsdebatten som varje smågrupp ska representera.
 - Det kan hända att någon av aktörerna handlar mot dina egna åsikter. Försök ändå att förstå dessa handlingar.
3. Förbered er på att presentera den aktör ni representerar.
 - Ni kan använda ordlistan på sista sidan som hjälp.
4. Presentera den aktör ni representerar för de andra smågrupperna.

Skogsindustrin

privata och statligt ägda företag och de aktörer som är kopplade till dem

Markägare

kan sälja virke till industrin/privatpersoner/företag, skydda sin skog och utföra skogsvårdsåtgärder

Naturskyddare

vill skydda skogarnas mångfald och främja kontinuerlig odling av skog i produktionsskogar

Skogsanvändare

bärplockare, jägare, svamplockare, friluftsfolk, vandrare och så vidare

Staten

Den svenska staten (tjänstemän/politiker/beslutsfattare)

Skogsnatur

vilda växter, djur, allt levande och icke-levande, miljö, olika naturtyper, mångfald

KIELITAITOTEHTÄVÄ

1. Fundera för dig själv:

- Vilken av de presenterade aktörerna tillhör du eller skulle du vilja tillhöra?
- Finns det någon aktör som du inte skulle vilja tillhöra? Varför?

2. Skriv en motivering till ditt svar.

3. Dela motiveringarna med din smågrupp på svenska.

MOTIVERINGAR

.....

.....

.....

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

1. Sök tillsammans i smågruppen på nätet efter webbplatser för era aktörer.

2. Svara på frågorna nedan och skriv ner era svar.

Med vilka ord beskriver den aktuella aktören skogen?

.....

.....

Vad har den för nytta av skogen?

.....

.....

Vilka mål har den med skogen?

.....

.....

Vad kunde hota att dessa mål uppfylls?

.....

.....

Hur kan aktörerna försöka nå sina mål? Vilka medel kan de använda för det?

.....

.....

REFLEKTIOETEHTÄVÄ

I. Fyll i tabellen nedan under lärarens ledning.

	Skogs- industrin	Mark- ägare	Natur- skyddare	Skogs- användare	Staten	Skogs- natur
Vilka av aktörerna har mycket inflytande?						
Vilka av aktörerna har mycket ekonomiska resurser?						
Vilka av aktörerna har mål som gynnar människan?						
Vilka av aktörerna har mål som gynnar staten?						
Vilka av aktörerna har mål som gynnar skogsnaturen?						
Vilka två aktörer har mål som skiljer sig mest från varandra?						
Vilka av aktörerna gynnas mest av naturskydd?						
Vilka av aktörerna gynnas minst av naturskydd?						

ODRLISTA

en trädlevande = puussa elävä
en bark = puunkuori
en biologisk mångfald = luonnon monimuotoisuus, biodiversiteetti
en trädkrona = latvus
en kolsänka = hiilinielu
ett kalhygge = avohakkuu
ett barrträd = havupuu
en naturvård = suojelu
en naturvårdare = luonnonsuojelija
en kontinuerlig skogsskötsel = jatkuvapeitteinen metsänhoito
ett lövträd = lehtipuu
en avskogning = metsäkato
ett ekosystem = ekosysteemi
ett lövverk = lehvistö
en skogsnäring = metsätalous
en skogsindustri = metsäteollisuus
en skogsbotten = metsänpohja
allmansrätten = jokaisenoikeudet
en lund = lehto
en livsmiljö = elinympäristö
en vandrare = retkeilijä
en lövförna = lehtikarrike
en avverkning = metsänhakkuu
en urskog = vanha metsä
en skogsskötsel = metsänhoito
en fotosyntes = yhteyttäminen
en privat markägare = yksityinen maanomistaja
en massa = sellu
ett rekreationsbruk = virkistyskäyttö
en återbeskogning = metsittäminen
en planta = taimi
en stubbe = kanto
en gallring = harvennus
ett timmer = tukkipuu
en stam = puunrunko
en underväxt = kenttäkerros
en användning = hyötykäyttö
ett skogsområde = metsämaa

Vetoomus luonnon puolesta

KESTO	10 + 20 + 40 + 20	KIELET
TAITOTASO	BI-B2	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOITTUVUUS	ekologinen	
TAVOITTEET		
KESTÄVYYSKASUATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none">• pohtia arjen valintoja ja niiden vaikutuksia luontoon• kehittää kriittistä ajattelua ja vastuullisuutta• harjoitella aktiivista vaikuttamista	<ul style="list-style-type: none">• oppia käyttämään imperatiivia• laajentaa luontoon ja ympäristöön liittyvää sanastovarastoa• harjoitella suullista ilmaisua	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none">• Tulosta/tallenna oppijan kortti.• Tutustu verkossa WWF:n vetoomuksiin luonnon puolesta.	<ul style="list-style-type: none">• oppijan kortti• sähköinen työkalu vetoomuksen tekemiseen (esim. Canva)	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	10 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	keskustelu
TYÖMUOTO	luokkakeskustelu	KIELITAITO	ympäristösanasto

1. Miettikää oppijoiden kanssa, mitä he tekevät arjessaan luonnon puolesta.
2. Lue kohdekielellä alla olevat virkkeet ja pyydä oppijoita nousemaan ylös, jos he ovat arjessaan tehneet asian (ks. käännökset viimeiseltä sivulta).
 - Lajittelen jätteet, esimerkiksi biojätteen ja muovin.
 - Säästän vettä esimerkiksi sulkemalla hanan hiuksia pestessä.
 - Sammutan valot ja sähkölaitteet, kun en käytä niitä.
 - Käytän julkista liikennettä, pyöräilen tai kävelen.
 - Kierrätän vaatteita tai ostan käytettynä.
 - Vältän turhaa ostamista enkä osta tavaroita vain huvin vuoksi.
 - Vältän muovipussien ostamista.
 - Syön kasvisruokaa ainakin välillä.
 - Vältän ruokahävikkiä.
 - Osallistun luonnonsuojeluun sosiaalisessa mediassa esimerkiksi jakamalla tietoa ja seuraamalla aihetta.
 - Kerään roskia ulkona, jos näen niitä.
 - Puhun kavereille ympäristöasioista.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	kielioppikertaus
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	imperatiivi

1. Kertaa oppijoiden kanssa imperatiivin muodostaminen.
2. Jaa oppijat ryhmiin.
3. Pyydä ryhmiä keksimään vinkkejä luonnonsuojeluun oppijan kortin kuvien avulla käyttäen imperatiivia.
 - Tehkää tehtävä suullisesti.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	40 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	vetoamus
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	ympäristösanasto

1. Ohjeista ryhmiä tekemään kohdekielellä vetoamus luonnon puolesta.

- **Voitte käyttää esim. PowerPointia, Canvaa tai muuta graafisen suunnittelun verkkotyökalua.**
- **Vetoamuksien tulisi olla visuaalisia ja vaikuttavia.**

LISÄTIETOJA

Voitte esimerkkinä tutustua verkossa WWF:n vetoamuksiin luonnon puolesta.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	esitelmä
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	suullinen

- 1. Tutustukaa oppijan kortin puhekuplan ohjeisiin palautteen antamisesta.**
- 2. Pyydä ryhmiä esittelemään vetoamukset luokalle ryhmä kerrallaan.**
- 3. Pyydä muilta ryhmiltä rakentavaa palautetta esityksistä.**
 - **Mitkä olivat vetoamuksen vahvuudet?**
 - **Mitä vetoamuksessa voisi vielä parantaa?**

LÄMMITTELYTEHTÄVÄN VIRKKEET

1. Jag sorterar avfallet, till exempel bioavfall och plast.
2. Jag sparar vatten, till exempel genom att stänga kranen när jag tvättar håret.
3. Jag släcker lampor och stänger av elapparater när jag inte använder dem.
4. Jag använder kollektivtrafik, cyklar eller går.
5. Jag återvinner kläder eller köper begagnat.
6. Jag undviker onödiga inköp och köper inte saker bara för nöjes skull.
7. Jag undviker att köpa plastpåsar.
8. Jag äter åtminstone ibland vegetarisk mat.
9. Jag undviker matsvinn.
10. Jag deltar i naturskydd på sociala medier, till exempel genom att dela information och följa ämnet.
11. Jag plockar skräp utomhus om jag ser det.
12. Jag pratar med vänner om miljöfrågor.

1. Lajittelen jätteet, esimerkiksi biojätteen ja muovin.
2. Säästän vettä esimerkiksi sulkemalla hanan hiuksia pestessä.
3. Sammutan valot ja sähkölaitteet, kun en käytä niitä.
4. Käytän julkista liikennettä, pyöräilen tai kävelen.
5. Kierrätän vaatteita tai ostan käytettynä.
6. Vältän turhaa ostamista enkä osta tavaroita vain huvin vuoksi.
7. Vältän muovipussien ostamista.
8. Syön kasvisruokaa ainakin välillä.
9. Vältän ruokahävikkiä.
10. Osallistun luonnonsuojeluun sosiaalisessa mediassa esimerkiksi jakamalla tietoa ja seuraamalla aihetta.
11. Kerään roskia ulkona, jos näen niitä.
12. Puhun kavereille ympäristöasioista.

Appell för naturen

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

I. Lyssna på de saker som läraren räknar upp och ställ dig upp om du i vardagen har gjort det som läraren nämner.

bioavfall

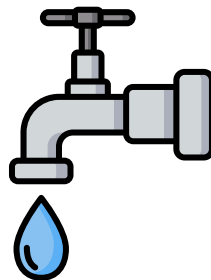
sociala medier

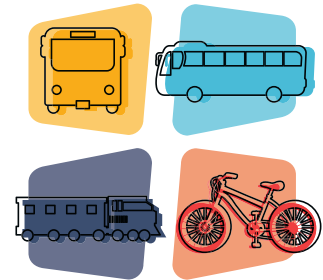
plastavfall

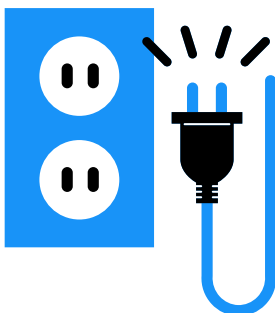
sortering

en vattenkran

kollektivtrafik

en elapparat

klädåtervinning

vegetarisk mat

KIELITAITOTEHTÄVÄ

1. Repetera hur man bildar imperativ.
2. Hitta på tips för naturskydd i grupper med hjälp av bilderna nedan.
 - Gör uppgiften muntligt och använd imperativ.

IMPERATIV PÅ SUENSKA

IMPERATIV	Singular	Plural	Negativ
Den gemensamma delen av första och andra formen	<u>spara</u> , <u>sparar</u> > Spara! <u>släcka</u> , <u>släcker</u> > Släck! <u>använda</u> , <u>använder</u> > Använd!	Spara! Släck! Använd!	Spara inte! Släck inte! Använd inte!
Undantag	vara, är > Var! komma, kommer > Kom!	Var! Kom!	Var inte! Kom inte!

- I svenska kan imperativ ibland låta för hårt eller oartigt, särskilt i formella situationer. Därför använder man ofta mer artiga former istället för direkt imperativ:
 - *Kan du släcka lamporna?*
 - *Skulle du kunna sortera bioavfallet?*
 - *Var god och spara vatten!*

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

1. Gör en appell för naturen på svenska i smågrupper.
2. Gör appellen visuellt tilltalande och övertygande.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

1. Presentera er appell för klassen.
2. Ge konstruktiv feedback på de andras presentationer.
 - Vilka var appellens styrkor?
 - Vad skulle man kunna förbättra i appellen?

Tala svenska.

Ge och ta emot feedback på ett respektfullt sätt.

Respektera andras åsikter och tankar.

Håna eller kommentera inte någons uttal.

Kom ihåg att fel är en del av inlärningsprocessen.

Salakielen murtaminen

KESTO	15 + 30 + 25 + 5	KIELET
TAITOTASO	BI-B2	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOITTUVUUS	kulttuurinen	

TAVOITTEET

KESTÄVYYSKASVATUS	KIELITAITO
<ul style="list-style-type: none">• ymmärtää, että kielet ovat kulttuurisia ilmiöitä• vahvistaa kielitietoisuutta• arvostaa kielten moninaisuutta• vahvistaa dialogi- ja vuorovaikutustaitoja	<ul style="list-style-type: none">• soveltaa ja muokata kielen rakenteita• esitellä kieltä loogisesti ja ymmärrettävästi• tulkita tuntematonta kieltä• ymmärtää, että kieliä voidaan tarkastella, muuttaa ja rakentaa systemaattisesti.

VALMISTAUTUMINEN

ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT
<ul style="list-style-type: none">• Tulosta/tallenna oppijan kortti.	<ul style="list-style-type: none">• oppijan kortti

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	tietovisa
TYÖMUOTO	ryhmätö	KIELITAITO	kielen historia

1. Jaa oppijat ryhmiin.
2. Ohjeista oppijat päättelemään, mikä oppijan kortin viidestä väittämästä on väärin.
3. Laita ajastin päälle ja anna ryhmille 5 minuuttia aikaa.
 - Voit etsiä ajastimen esimerkiksi YouTubesta (5 minute timer).
4. Kun aika on päättynyt, pyydä jokaisesta ryhmästä yhtä oppijaa kirjoittamaan ryhmän mielestä väärä väittämä taululle ja alleviivaamaan siitä kohta, joka on väärin.
5. Kerro oppijoille oikea vastaus.
 - Oikea vastaus on opettajan kortin viimeisellä sivulla.
6. Kysy oppijoilta, miten väittämä voitaisiin korjata oikeaksi.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	30 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	salakieli
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	kielitietoisuus

1. Ohjeista oppijat luomaan oma kohdekieleen pohjautuva minikieli.
2. Jaa oppijat pareiksi ja pyydä pareja pohtimaan, mihin kielen osa-alueeseen minikieli pohjautuu:
 - ääntäminen
 - kielioppi
 - sanasto.
3. Pyydä pareja täyttämään minikielen tiedot, säännöt ja esimerkit oppijan kortin taulukkoon.
 - Viimeisellä sivulla on minikieliesimerkki.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	25 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	salakielen purku
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	kielitietoisuus

1. Jaa oppijat pareihin.
2. Pyydä pareja esittelemään vuorotellen minikieliensä esimerkkitekstit luokalle.
 - Esimerkkiteksti kirjoitetaan näkyviin esimerkiksi valkotaululle.
3. Pyydä muita oppijoita arvaamaan, mitä esittelyvuorossa olevan parin tekstissä lukee.
4. Ohjeista minikielen kehittäjiä lisäämään pikku hiljaa vihjeitä esittelemällä sääntöjä tai sanastoa yksi kerrallaan, kunnes muut arvaavat merkityksen.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	5 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	parikeskustelu
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	kielitietoisuus

1. Pyydä oppijoita jatkamaan työskentelyä saman parin kanssa.
2. Ohjeista parit vastaamaan oppijan kortin kysymyksiin kohdekielellä:
 - Mitä uutta opin kohdekielestä?
 - Mikä minikielistä oli suosikkini?
 - Miten muuttaisin kohdekieltä, jos saisin päättää?

LÄMMITTELYTEHTÄVÄN RATKAISUT

- **Englannin kielen väärä väittäjä: You can freely change word order in English without changing the meaning.**
 - Englannissa sanajärjestys on hyvin tärkeä, koska se kertoo, kuka tekee mitäkin. Jos sanajärjestystä muuttaa, lauseen merkitys voi muuttua kokonaan tai lause voi muuttua epägrammaattiseksi.
- **Espanjan kielen väärä väittäjä: El español es lengua oficial solamente en Europa y en América Latina.**
 - Väite on väärin, koska espanja on virallinen kieli myös Afrikassa, nimittäin Päiväntasaajan Guineassa, joka kuuluu 20 virallisen espanjankielisen maan joukkoon.
- **Ruotsin väärä väittäjä: Det svenska språket förändras så långsamt att nya ord nästan aldrig godkänns i ordböckerna.**
 - Väite on väärin, koska ruotsin kieli muuttuu jatkuvasti, ja uusia sanoja otetaan käyttöön ja lisätään sanakirjoihin säännöllisesti.
- **Ranskan kielen väärä väittäjä: En français, l'imparfait se forme en prenant l'infinitif du verbe et en ajoutant les terminaisons -ais, -ais, -ait, -ions, -iez, -aient.**
 - Väite on väärin, koska imperfektimuodot muodostetaan indikatiivin preesensin nous-persoonamuodon verbin vartalosta, ei infinitiivistä, esim. nous parl/ons → nous parlions.
- **Suomen kielen väärä väittäjä: Suomi on täysin kirjain-äännevastaava kieli.**
 - Suomi on melko foneettinen kieli muttei täysin, koska tietyt äänneyhdistelmät, esimerkiksi ng, eivät vastaa kirjoitustasua.
- **Saksan kielen väärä väittäjä: Deutsch gehört zur romanischen Sprachfamilie, wie Französisch und Spanisch.**
 - Saksa kuuluu germaanisen kieliryhmään.

MINIKIELEN ESIMERKKI

Kielen nimi	taaperosuomi	Maa, jossa kieltä puhutaan	taaperolandia
--------------------	--------------	-----------------------------------	---------------

Uudet kielioppisäännöt

- 1. Vaikeat konsonantit korvataan näin:
 - s → t
 - r → l
 - y → u
- Ei sijamuotoja
 - Kaikki sanat ovat perusmuodossa (nominatiivi).
 - Esim. ystävän → ystävä, taloon → talo
 - Verbit ovat aina sinä-käskymuodossa
 - mennä → mene
 - tulla → tule
- Monikko muodostetaan tuplaamalla sana
 - pallo → pallopallo
- Kieli on jatkuvasti muuttuva: suloisuus voittaa — jos taapero sanoisi sen niin, se on uusi muoto.
 - Kieli sallii pienen epäsäännöllisyyden.
 - Lapset saavat keksiä uudet sanat kieleen — ei uusia lainasanoja.

Sanasto

- perhe → pelhe
- kansa → kantta
- kesä → ketä
- siellä → tiellä
- hyttynen → huttunen
- kyykäärme → kuukäälme

Esimerkkiteksti

Ole pelhe kantta ketä mökki. Näe tiellä huttunenhuttunen ja kuukäälme.
Olimme perheen kanssa kesällä mökillä. Näin siellä hyttysiä ja kyykäärmeen.

Selitys

Halusimme tehdä kielestä lapsenomaisen ja helposti ääntyvän, joten yksinkertaistimme sanoja ja muutimme vaikeita äänneitä pehmeämmiksi. Käskymuoto tekee verbeistä helppoja ja suorita, ja monikko muodostuu toistamalla sana, koska toisto on tyypillinen piirre taaperon puheessa.

Att knäcka det hemliga språket

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

- Läraren delar in er i grupper och ni har fem minuter på er att avgöra vilket av påståendena i tabellen nedan som är fel.
- När läraren ger er lov, gå fram till tavlans skriv upp det felaktiga påståendet och stryk under den del som är fel.

Svenska sammansatta ord kan vara mycket långa – ibland över 20 bokstäver.	
I svenskan finns det många lånord från tyskan, franskan och engelskan.	
I vissa svenska dialekter kan r-ljudet likna det franska hals-r:et.	
Det svenska språket förändras så långsamt att nya ord nästan aldrig godkänns i ordböckerna.	
I svensk ordföljd kommer verbet alltid på andra plats i satsen (V2-regeln).	

KIELITAITOTEHTÄVÄ

1. Skapa ett eget minispåk som bygger på det svenska språket.
2. Fundera tillsammans med din partner vilket område i svenskan ert minispåk baserar sig på:
 - uttal
 - grammatik
 - ordförråd.
3. Fyll i språkets information, regler och exempel i tabellen nedan.

Språkets namn		Land där språket talas	
Nya regler			
Ordförråd			
Exempeltext			
Förklaring			

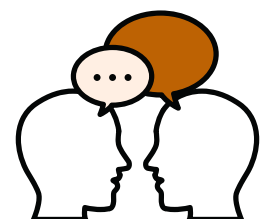
OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

- 1. Vänta på er tur och presentera tillsammans med din partner ert minispråks exempeltext för klassen.**
 - **Följ lärarens instruktioner och skriv exempeltexten så att alla kan se den.**
- 2. Klassen försöker gissa vad texten betyder.**
- 3. Ge gradvis fler ledtrådar genom att presentera regler eller ordförråd, tills klassen gissar betydelsen av exempeltexten.**

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

- 1. Svare tillsammans med din partner på frågorna nedan på svenska:**
 - **Vad har jag lärt mig om det svenska språket?**
 - **Vilket minispåk var min favorit?**
 - **Hur skulle jag ändra det svenska språket om jag fick bestämma?**

Arjen esteet

KESTO	15 + 30 + 20 + 10	KIELET
TAITOTASO	BI-B2	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOITTUVUUS	sosiaalinen	
TAVOITTEET		
KESTÄVYYSKASUATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none"> • oppia asettumaan toisen asemaan • pohtia, miten erilaiset rajoitteet vaikuttavat arkeen ja osallisuuteen • ymmärtää, että jokaisella on oikeus osallistua yhteiskuntaan ja arjen toimintoihin yhdenvertaisesti riippumatta toimintakyvystä 	<ul style="list-style-type: none"> • oppia uutta sanastoa ja keskustelemaan saavutettavuudesta ja arjen esteistä kohdekielellä • oppia antamaan ohjeita ja neuvoja kohdekielellä 	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none"> • Etsi oppijoiden ikätasolle ja kielitaitotasolle sopiva n. 10–15 minuutin video (ks. kielitaitotehtävä). • Tutustu kuvailutulkkaukseen. • Tutustu <u>turvallisemman tilan periaatteisiin kielten opetuksessa</u>. • Päätä ryhmällesi sopivat oppiminen ja muutostoimijuus -tehtävän rajoitteet ja tehtävät. 	<ul style="list-style-type: none"> • oppijan kortti • kirjoitusvälineet • valkotaulu tai sähköinen alusta (esim. Padlet) • tehtävärekvisiitat (ks. oppiminen ja muutostoimijuus -tehtävä) 	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	15 min	TEHTÄVÄMUOTO	pohdinta
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	suullinen

1. Jaa oppijat pienryhmiin.
2. Ohjeista oppijat keskustelemaan ryhmissä kohdekielellä seuraavista teemoista:
 - Onko elämässäsi ollut hetkiä, joissa sinulla on ollut jonkinlainen este tai rajoite etkä ole pystynyt tekemään asioita samalla tavalla kuin yleensä (esim. käsi kipsissä, ääni poissa)?
 - Tiedätkö yhtään elokuvaa tai tv-sarjaa, jossa jollain hahmoista on toimintarajoite tai vamma?
 - Onko näyttelijällä oikeasti tämä rajoite tai vamma?
 - Mitä mieltä olette siitä, että näyttelijät näyttelevät rooleissa, joissa hahmoilla on rajoitteita tai vammoja?
3. Auta tarvittaessa, jos oppijat tarvitsevat apua esimerkiksi sanastossa.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	30 min	TEHTÄVÄMUOTO	video
TYÖMUOTO	luokkakeskustelu	KIELITAITO	kirjallinen

1. Valitse noin 10–15 minuutin video esitettäväksi oppijoille.
2. Esitä video ilman ääntä ja niin, että päällä on kuvailutulkkaus kohdekielellä.
3. Keskustelkaa videon katsomisen jälkeen, miltä videon katsominen kuvailutulkkauksella tuntui. Voit pyytää oppijoita vastaamaan esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin:
 - Oliko helppo seurata, kuka puhuu?
 - Välittyikö kaikki yhtä hyvin kuin äänien kanssa, esimerkiksi musiikki?
 - Oletko aiemmin katsonut kuvailutulkattuja ohjelmia tai elokuvia?

LISÄTIETOJA

Voit etsiä kotimaisia ja ulkomaisia ohjelmia Yle Areenasta, Elävästä arkistosta ja maksuttomasta MTV Katsomosta sekä maksuttomasta Ruutu-suoratoistopalvelusta tai koulukino.fi-sivustolta (Kopiosto 2025).

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	20 min	TEHTÄVÄMUOTO	simulaatio
TYÖMUOTO	paritehtävä	KIELITAITO	suullinen

1. Jaa oppijat pareihin ja ilmoita pareille heidän rajoitteensa.

- Rajoite koskee ensin toista oppijoista ja toinen toimii opastajana.
- Vaihtakaa roolit puolivälissä tehtävää.
- Lista rajoitteista löytyy opettajan kortin viimeiseltä sivulta.
- Voit jakaa kaikille pareille saman rajoitteen tai antaa jokaiselle parille eri rajoitteen.

2. Jaa oppijoille suoritettavaksi 1–3 tehtävää.

- Lista tehtävistä löytyy opettajan kortin viimeiseltä sivulta.
- Avustaja saa auttaa toista oppijaa vain kohdekieltä hyödyntämällä.

3. Pyydä oppijoita keskustelemaan jokaisen tehtävän jälkeen keskenään tehtävän haasteista.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	10 min	TEHTÄVÄMUOTO	keskustelu
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	suullinen

1. Jaa oppijat samoihin pienryhmiin kuin tunnin alussa.

2. Ohjeista oppijoita miettimään, miten kouluympäristön voisi tehdä saavutettavammaksi.

3. Pyydä ryhmiä kirjaamaan vähintään kaksi ehdotusta kohdekielellä koko luokan nähtäväksi valintasi mukaan joko luokan taululle tai sähköiselle alustalle (esim. Padlet).

ROOLIT JA TEHTÄVÄT

ROOLIT

- **Näkörajoite:** silmät sidotaan huivilla
- **Käyttörajoite käsissä:** toinen käsi sidotaan selän taakse
- **Liikkumisrajoite:** liikkuminen tuolilla istuen
- **Kuulorajoite:** korvatulpat tai vastamelukuulokkeet
- **Hienomotoriikan rajoite:** paksut hanskat kädessä
- **Kielirajoite:** ei saa puhua, vaan pitää viestiä elein tai kirjoittamalla

TEHTÄVÄT

- Kengännauhojen solmiminen
- Kirjoittaminen kynällä
- Veden kaataminen lasiin
- Tavaroiden nostaminen lattialta
- Tavaroiden järjestäminen penaaaliin tai reppuun
- Pienen palapelin kokoaminen
- Pienien esineiden (esim. nappien) poimiminen pöydältä
- Kävely luokassa esteiden yli/ali
- Ulkovaatteiden pukeminen

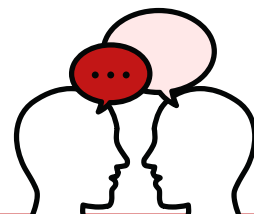

Hinder i vardagen

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

1. Diskutera följande frågor på svenska i smågrupper:

- Har du någon gång haft en begränsning som gjorde att du inte kunde göra saker som vanligt? Till exempel haft handen i gips eller att tappat rösten.
- Känner du till någon film eller tv-serie där en av karaktärerna har en funktionsvariation?
- Har skådespelaren verkligen den här begränsningen?
- Vad tycker ni om att skådespelare spelar personer med funktionsvariationer?

KIELITAITOTEHTÄVÄ

1. Titta på videon med syntolkning som läraren visar.

2. Fokusera på att följa med videon och fundera:

- Hur känns det att se videon utan ljud?
- Vad är annorlunda eller lika?

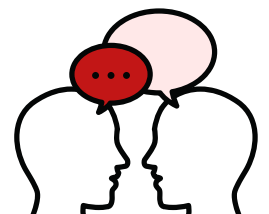
OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

1. Bilda par enligt lärarens instruktioner.
2. Läraren ger er en funktionsvariation och uppgifter ni trots denna begränsning ska klara av.
3. Först arbetar den ena i paret med uppgifterna och den andra hjälper muntligt på svenska vid behov.
4. Utför lärarens uppgifter omsorgsfullt och så bra du kan.
5. Kom ihåg att syftet med uppgiften är att öka förståelsen och empatin. Agera respektfullt både mot dig själv och mot andra. Skratta inte, förminska inte och härma inte andras prestationer. Allting kan upplevas olika, så ta hänsyn till varandras känslor.
6. Byt roller och gör uppgifterna igen.
7. Diskutera uppgifterna öppet och med respekt.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

1. Diskutera i smågrupper hur skolmiljön kunde bli mer tillgänglig.
2. Skriv ner minst två förslag på svenska för hela klassen att se, enligt lärarens anvisningar.

Inklusiivinen kieli

KESTO	15 + 20 + 40 + 15	KIELET
TAITOTASO	BI-B2	espanja, ranska, ruotsi, saksa, venäjä
ULOTTUVUUS	sosiaalinen	
TAUOITTEET		
KESTÄVYYSKASVATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none"> • pohtia, miten kieli voi vaikuttaa sukupuolten tasa-arvoon ja yhteiskuntaan • herätellä ajatuksia inklusiivisesta kielestä ja pohtia kriittisesti kieliopillisten sukujen yhteiskunnallista merkitystä 	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa kieliopillinen suku (maskuliini-, feminiini- ja neutrimuoto) • oppia inklusiivisen kielen muotoja • aktivoida teemasanastoa • oppia ilmaisemaan omin sanoin • kirjoittaa lyhyt mielipideteksti 	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none"> • Tulosta/tallenna oppijan kortti. • Tutustu kohdekielen inklusiiviseen nykykäyttöön. 	<ul style="list-style-type: none"> • oppijan kortti • kirjoitusvälineet 	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	keskustelu
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	kieliopillinen suku

1. Järjestä oppijat pareiksi.
2. Pyydä oppijoita tutkimaan oppijan kortin puhekuplien sanoja parin kanssa.
 - Mitä huomioita sanojen ryhmittelyistä ja sanoista voi tehdä?

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	kielianalyysi
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	kieliopillinen suku

1. Järjestä oppijat pareiksi.
2. Pyydä pareja alleviivaamaan oppijan kortin kielitaitotehtävän tekstistä, millä eri tavoilla sukupuoli näkyy tekstissä.
3. Pyydä pareja keskustelemaan, mitä huomioita sanoista voi tehdä.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	40 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	kirjoitelma
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	kirjallinen

1. Ohjeista oppijoita kirjoittamaan mielipideteksti aiheesta inklusiivinen kieli.
2. Pyydä heitä miettimään inklusiivisen kielen merkitystä yhteiskunnassa kohdekielen näkökulmasta.
3. Päätä oppijoiden kielitaidon perusteella mielipiteen kirjoituskieli.
4. Käykää ennen kirjoittamista läpi oppijan kortin aihe-esimerkit:
 - Kuuluisiko koulussa opettaa inklusiivista kieltä?
 - Kuuluisiko yhteiskunnan vaihtaa kokonaan inklusiiviseen kieleen?
 - Onko mahdollista luopua kokonaan kieliopillisesta suvusta?

REFLEKTIOTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	keskustelu
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	suullinen

1. Jaa oppijat pienryhmiin (3–4 oppijaa).
2. Pyydä oppijoita miettimään kohdekielellä eettinen ongelma liittyen inklusiiviseen kieleen ja keksimään kaksi erilaista ratkaisua pulmaan.
 - Kehota oppijoita keskustelemaan ryhmissä, kumpi ratkaisusta on kestävämpi.
3. Anna kielellistä apua oppijoille tarvittaessa.

LISÄTIETOJA

Jos tehtävän aikana syntyy mielekkäitä väittelyjä eettisistä ongelmista, voitte järjestää seuraavalla tunnilla vielä väittelyn valitusta aiheesta.

LÄMMITTELYTEHTÄVÄN RATKAISUT

Ylhäällä vasemmalla

- henkilöä kuvaavia sanoja, joiden sukupuolta emme tiedä
- kaikki muut paitsi människa-sana ovat en-sukuisia

Ylhäällä oikealla

- miespuolisia henkilöitä kuvaavia sanoja
- näiden kieliopillinen suku on en

Keskellä vasemmalla

- naispuolisia henkilöitä kuvaavia sanoja
- näiden kieliopillinen suku on en

Keskellä oikealla

- henkilöä kuvaavia sanoja, joiden sukupuolta emme tiedä
- barn-sana on ett-sukuinen, hen on pronomini, loput sanat ovat en-sukuisia

Alhaalla vasemmalla

- esineitä kuvaavia sanoja
- kaikkien paitsi biljett-sana ovat en-sukuisia

Alhaalla oikealla

- esineitä kuvaavia sanoja
- kaikkien sanojen suku on ett

KIELITAITOTEHTÄVÄN RATKAISUT

- En liten flicka
- Mor
- Mormor
- Hon
- Henne
- Mamma
- kvinnan

Voitte kiinnittää sanojen lisäksi huomiota tekstin sukupuolistereotypioihin:

- Miksi tarinan pahis on mies?
- Miksi punahilkkaan viitataan termeillä, kuten pieni ja tyttö, ja isoäidin ääneen herkkänä, kun suteen taas viitataan esimerkiksi sanalla suuri.
- Miksi uhri on tyttö?
- Syyllistetäänkö tarinassa tyttöä?

Inklusivt språk

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

I många språk, också i svenskan, har orden ett grammatisk kön (genus). Arbeta i par och se på orden i pratbubblorna. Vilka observationer kan du göra om orden och hur är de grupperade?

personer artister
ungdomar
människor elever

pappa pojke
far
farfar hingst

flicka mormor
mor honvarg
sjuksköterska

räddningsperson
barn jägare
lärare hen

bil bok
skola
biljett mat

äpple träd
hus
språk ord

KIELITAITOTEHTÄVÄ

- 1. Läs texten Rödluvan tillsammans med ditt par. Stryk under i texten hur grammatisk genus (en- eller ett-orden) representeras på olika språkliga nivåer (artikel, ord, böjning).**
- 2. Diskutera med ditt par: Vad kan ni observera i de här orden?**

Lilla Rödluvan

En gång för länge sedan fanns det ett litet hus i skogen där det bodde en liten flicka som hette Rödluvan. En dag kallade hennes mor in henne i köket: "Mormor är sjuk", sa hon. "Ta den här korgen med kakor till henne, men var mycket försiktig! Fortsätt på stigen genom skogen och stanna inte!" "Jag ska springa till mormors hus utan att stanna", sa Rödluvan. Den lilla flickan började sin långa resa genom skogen och glömde snart sin mamas kloka ord.

Hon såg en gul fjäril flyga under träden. "Åh, så vacker! utbrast hon och jagade fjärilen genom skogen. Under tiden tittade två hotfulla ögon på henne bakom ett träd och en hög röst sa: "Hej, lilla flicka, varför går du ensam i skogen? Vart ska du?" "Min mormor bor i slutet av den här stigen", sa Rödluvan. "Bor din mormor ensam?" frågade vargen. "Javisst", svarade Rödluvan, "och hon öppnar aldrig dörren för främlingar!". "Din mormor är mycket klok", svarade vargen.

Vargen gick sin väg och tänkte: "Mmmmm... Jag ska äta mormor först och sedan väntar jag på att den lilla flickan ska komma." Vargen kom fram till mormors lilla hus. Knack, knack! knackade han på dörren. "Vem är det?" ropade mormor från sängen. "Det är jag, Rödluvan. Jag har med mig kakor till dig eftersom du är sjuk", svarade vargen och försökte dölja sin röst. "Åh, det är ju underbart" sa mormor. Hon märkte inte att något var konstigt: "Kom in!"

Stackars mormor! Vargen skuttade genom rummet och slukade den gamla kvinnan. Gulp! Sedan klädde han på sig mormors klänning och hatt och klättrade ner i sängen. Snart knackade Rödluvan på dörren. "Mormor, det är jag. Får jag komma in?" Vargen försökte härma mormors svaga röst och svarade: "Hej, älskling! Kom in!". Rödluvan tittade på mormor och sa: "Vilken stor mun du har, mormor." "Det är för att äta upp dig!", morrade vargen, och sedan hoppade han upp ur sängen och slukade henne också.

I samma ögonblick kom en jägare ut ur skogen och såg en stor varg snarka i mormors säng. "Vargen! Den här gången kommer han inte undan!". Försiktigt och tyst smög sig jägaren in i stugan och hörde en liten flicka gråta. Och ljudet kom från vargens mage! Jägaren använde sin kniv för att skära upp vargens mage och ut kom Rödluvan och hennes mormor, friska och välbehållna.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

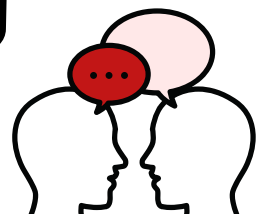
1. **Skriv en debattartikel om frågan gällande inkluderande språk.**
2. **Reflektera i texten över vikten av ett inkluderande språk i samhället.**
3. **Exempel på teman:**
 - **Bör man lära sig ett könsneutralt språk i skolan?**
 - **Borde alla bara använda ett könsneutralt språk?**
 - **Är det möjligt att helt överge könsrollerna i språket?**

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

1. **Hitta ett etiskt problem som handlar om inkluderande språk. Hitta också två olika sätt att lösa detta problem.**
 - **Diskutera i din grupp: vilken av lösningarna är mest hållbar?**

Vi tycker att vår lösning är mer hållbar eftersom...

Demokraattinen talous

KESTO	20 + 30 + 30 + 10	KIELET
TAITOTASO	BI-B2	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOITTUVUUS	taloudellinen	

TAVOITTEET

KESTÄVYYSKASUATUS	KIELITAITO
<ul style="list-style-type: none">• ymmärtää talousjärjestelmän vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin ja ympäristöön• harjoitella kriittistä ajattelua ja eettistä pohdintaa• ymmärtää globaalien ilmiöiden ja paikallisten ratkaisujen yhteyksiä	<ul style="list-style-type: none">• laajentaa talouteen liittyvää sanastoa• harjoittaa argumentointia ja mielipiteen ilmaisua• kokeilla visuaalista tuottamista• kehittää suullista kielitaitoa pitämällä esitelmä

VALMISTAUTUMINEN

ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT
<ul style="list-style-type: none">• Tulosta/tallenna oppijan kortti.• Päätä yksi kohdekielinen maa, jonka talousjärjestelmää tarkastelette.	<ul style="list-style-type: none">• oppijan kortti• äänestysliput• julistepohja

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	infograafi
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	taloussanasto

1. Valitse helppokäyttöinen ohjelma, jolla oppijat voivat tehdä infograafin kohdemaan talousjärjestelmästä.
2. Päätä yksi kohdekielinen maa, jonka talousjärjestelmää tarkastelette.
3. Jaa oppijat pareiksi ja ohjeista pareja etsimään tietoa kohdemaan talousjärjestelmästä hyödyntäen hakukoneita ja tekoälyä.
4. Pyydä pareja tekemään tiedoista infograafi käyttäen sopimaanne ohjelmaa.
5. Kohdemaan talousjärjestelmästä olisi hyvä etsiä vastaukset seuraaviin kysymyksiin:
 - Kuka omistaa tehtaat, maat, yritykset?
 - Miten tuloja ja varallisuutta jaetaan?
 - Miten verotus toimii?
 - Tarjoaako järjestelmä sosiaaliturvaa (terveydenhuolto, koulutus)?
 - Miten työpaikat jaetaan/päätetään?
 - Miten talousjärjestelmä huomioi ympäristön?
 - Miten suhtaudutaan kansainväliseen kauppaan?
 - Kuka tekee taloudelliset päätökset?

LISÄTIETOJA

Infograafin tekemiseen voi käyttää esimerkiksi seuraavia ohjelmia: Canva, Piktochart, Google Slides tai Google Drawings

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	30 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	pohdinta
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	suullinen

1. Ohjeista oppijat muodostamaan pienryhmä toisen parin kanssa.
2. Kehota pareja esittelemään infograafinsa ryhmissä kohdekielellä ja sen jälkeen pohtimaan, miten maan talousjärjestelmää voisi parantaa.
 - Miten muuttaisin maan talousjärjestelmää?
3. Pohdinnan jälkeen, pyydä oppijoita kehittämään uusi talousjärjestelmä kohdemaalle täyttämällä oppijan kortin viimeisen sivun äänestyslapuille heidän mielestään parhaat talousjärjestelmän vaihtoehdot.
 - Ideoinnissa voidaan hyödyntää tekoälyä.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

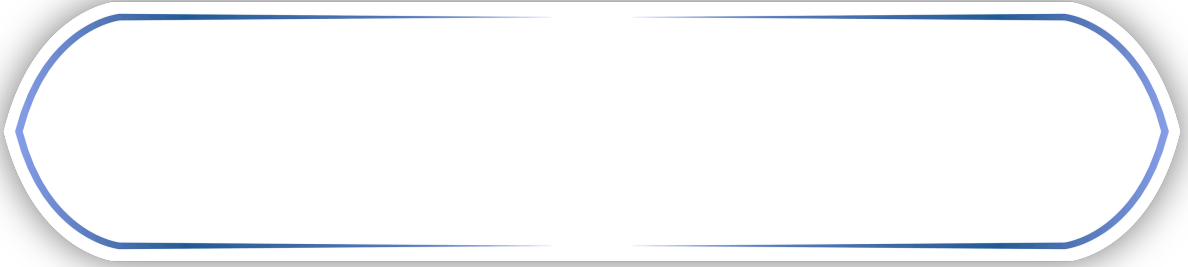
KESTO	30 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	kansalaiskokous
TYÖMUOTO	luokkakeskustelu	KIELITAITO	suullinen

- Järjestä luokan kanssa äänestys uudesta talousjärjestelmästä.
- Jaa kaikille oppijoille äänestyslaput.
 - Voit tulostaa viimeisen sivun lappuja tai leikata paperista äänestyslippuja.
- Pyydä ryhmiä ehdottamaan äänestettävät vaihtoehdot seuraaviin kohtiin:
 - Omistajuus ja tuotantovälineet
 - Tulojen ja varallisuuden jakautuminen
 - Verotus
 - Sosiaaliturva ja hyvinvointipalvelut
 - Työn organisointi
 - Ympäristö ja kestävyys
 - Kansainvälinen kauppa
 - Demokratia ja päätöksenteko taloudessa
- Kirjaa äänestysvaihtoehdot kaikkien oppijoiden näkyville.
- Pyydä jokaista oppijaa äänestämään jokaista kohtaa lapuilleen.
- Kerää laput ja laskekaa äänet.
 - Voit pyytää oppijoita auttamaan äänten laskussa määräämällä vaalivirkailijoita.
- Täytä julistepohjaan äänestyksen tulokset. Nimetkää talousjärjestelmä lopuksi yhdessä luokan kanssa.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	10 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	pohdinta
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	argumentointi

- Pyydä oppijoita tarkastelemaan luokan yhteistä demokraattisesti äänestettyä talousjärjestelmää ja pohtimaan alkuperäisissä ryhmissä kohdekielellä:
 - Onko työn organisointi reilua?
 - Luoko uusi järjestelmä varallisuuseroja?
 - Miten järjestelmä huomioi ympäristön?
 - Tuntuuko järjestelmä sinusta oikeudenmukaiselta ja tasa-arvoiselta?
 - Voisitko kuvitella eläväsi tällaisessa talousjärjestelmässä?

1.

5.

2.

6.

3.

7.

4.

8.

1

2

1

2

3

4

3

4

5

6

5

6

7

8

7

8

1

2

1

2

3

4

3

4

5

6

5

6

7

8

7

8

1

2

1

2

3

4

3

4

5

6

5

6

7

8

7

8

Demokratisk ekonomi

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

1. Arbeta i par. Sök information om det ekonomiska systemet i det land som läraren har valt. Använd sökmotorer och artificiell intelligens för att hitta fakta.
2. Skapa en infografik som visar landets ekonomiska system.
3. Hitta svar på åtminstone följande frågor:
 - Vem äger fabrikerna, marken och företagen?
 - Hur fördelas inkomster och förmögenhet?
 - Hur fungerar beskattningen?
 - Erbjuder systemet socialskydd (hälsovård, utbildning)?
 - Hur fördelas jobben?
 - Hur tar det ekonomiska systemet hänsyn till miljön?
 - Hur förhåller man sig till internationell handel?
 - Vem fattar de ekonomiska besluten?

KIELITAITOTEHTÄVÄ

1. Slå er ihop med ett annat par och bilda en grupp.
2. Presentera den infografik ni har gjort för det andra paret på svenska.
3. Fundera på hur landets ekonomiska system skulle kunna förbättras:
 - Hur skulle jag förändra landets ekonomiska system?
4. Utveckla efter er diskussion ett nytt ekonomiskt system för det land ni har arbetat med.
 - Fundera på svaren till de åtta frågorna på den sista sidan i elevkortet.
 - Ni kan behålla delar av det ursprungliga ekonomiska systemet eller utveckla ett helt nytt. Se till att era lösningar är rimliga och fungerar för landet.
 - Fyll i era röstsedlar med era beslut om det nya ekonomiska systemet.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

1. Presentera för klassen, under lärarens ledning, era förslag till punkterna 1–8 i det nya ekonomiska systemet:

- **1. Ägande och produktionsmedel**
- **2. Inkomster och förmögenhetens fördelning**
- **3. Beskattning**
- **4. Socialskydd och välfärdstjänster**
- **5. Arbetsorganisation**
- **6. Miljö och hållbarhet**
- **7. Internationell handel**
- **8. Demokrati och ekonomiskt beslutsfattande**

2. Ni kommer snart att rösta tillsammans med klassen om ett gemensamt ekonomiskt system. Rösta på det alternativ du tycker är bäst för varje punkt

- **Baserat på gruppernas förslag skriver läraren upp de alternativ som det ska röstas om så att alla ser dem.**

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

1. Granska klassens gemensamma demokratiskt framröstade ekonomiska system och diskutera i grupper på svenska:

- **Är arbetsorganisationen rättvis?**
- **Skapar det nya systemet förmögenhetsskillnader?**
- **Hur tar systemet hänsyn till miljön?**
- **Känns systemet rättvist och jämlikt enligt dig?**
- **Kan du föreställa dig att leva i ett sådant ekonomiskt system?**

- 1. Vem äger fabrikerna, marken, företagen?**
 - **Alternativ: staten, privatpersoner, samfund, blandmodell, annat?**
- 2. Hur fördelas inkomster och förmögenhet?**
 - **Alternativ: lika fördelning, enligt arbetsinsats, grundinkomst, annat?**
- 3. Hur fungerar beskattningen?**
 - **Alternativ: progressiv, platt skatt, inga skatter, konsumtionsskatt, annat?**
- 4. Erbjuder systemet socialskydd (hälsovård, utbildning)?**
 - **Alternativ: offentligt, privat, blandmodell, inget socialskydd, annat?**
- 5. Hur fördelas jobben?**
 - **Alternativ: eget val, staten eller AI bestämmer, lottning, annat?**
- 6. Hur tar det ekonomiska systemet hänsyn till miljön?**
 - **Alternativ: strikta regler, frivilliga åtgärder, inga begränsningar, annat?**
- 7. Hur förhåller man sig till internationell handel?**
 - **Alternativ: fri handel, protektionism, regionala avtal, ingen handel, annat?**
- 8. Vem fattar de ekonomiska besluten?**
 - **Alternativ: representativ demokrati, direkt demokrati, teknokrater, företag, annat?**

1	
----------	--

2	
----------	--

3	
----------	--

4	
----------	--

5	
----------	--

6	
----------	--

7	
----------	--

8	
----------	--

Kestävää matkailua

KESTO	30 + 20 + 30 + 10	KIELET
TAITOTASO	BI-B2	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOITTUVUUS	taloudellinen	
TAVOITTEET		
KESTÄVYYSKASVATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none"> • pohtia massaturismin taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia • harjoitella kriittistä ajattelua • ymmärtää, miten massaturismi kasvattaa taloutta mutta vaikuttaa samalla paikallisten ihmisten arkeen 	<ul style="list-style-type: none"> • oppia ja aktivoida talouteen ja turismiin liittyvää sanastoa • kehittää suullista ja kirjallista kielitaitoa • harjoitella mielipiteen ilmaisemista kohdekielellä 	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none"> • Tulosta/tallenna oppijan kortti. 	<ul style="list-style-type: none"> • oppijan kortti • virtuaalinen seinä (esim. Padlet) • kirjoitusvälineet • kartonkilappuja 	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	30 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	tiedonhaku
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	sanasto

1. Pyydä oppijoita etsimään kohdekielinen uutisteksti tai -video, joka käsittelee turismin haittoja ja hyötyjä.
2. Pyydä oppijoita lukemaan teksti tai katsomaan video ja tekemään oppijan korttiin muistiinpanoja uutisessa esiin nostetuista haitoista ja hyödyistä.
3. Luo virtuaalinen seinä (esim. Padlet), jossa on kaksi pääkategoriaa: turismin haitat ja turismin hyödyt.
4. Pyydä oppijoita lisäämään alustalle turismin haittoja ja hyötyjä ja (jos mahdollista) raahaamaan lisätty laatikko oikean pääkategorian ympärille.
5. Kun oppijat ovat lisänneet alustalle haitat ja hyödyt, lisää vielä yksi pääkategoria "talous".
6. Miettikää yhdessä, mitkä hyödyistä ja haitoista siirretään tämän otsikon ympärille.

LISÄTIETOJA

Tehtävän voi tehdä myös posterina isolle paperiarkille.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	argumentointi
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	mielipiteen ilmaisu

1. Jaa oppijat pareiksi.
2. Pyydä pareja pohtimaan turismin taloudellisia vaikutuksia oppijan laatikon aiheiden avulla tai keksimällä aiheet itse.
 - Pyydä pareja valitsemaan vähintään viisi aihetta.
 - Ohjeista pareja tekemään muistiinpanoja.
3. Pyydä pareja keksimään jokaiseen aiheeseen puoltavia ja vastustavia argumentteja käyttämällä apuna oppijan kortin mielipiteen ilmaisukeinoja.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	30 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	väittely
TYÖMUOTO	ryhmätö	KIELITAITO	mielipiteen ilmaisu

- Käykää yhdessä läpi oppijan kortin turvallisemman tilan periaatteet ja sopikaa väittelyn säännöt.
- Valitkaa yhdessä kaupunki tai alue, jossa puhutaan kohdekieltä (esim. Barcelona tai Pariisi).
 - Voitte hyödyntää lämmittelytehtävän kaupunkeja tai alueita.
- Jaa luokka kahteen ryhmään:
 - Toinen ryhmä on turismia vastustavat kaupunkilaiset.
 - Toinen ryhmä on esimerkiksi kaupunginvaltuusto, joka kannattaa turismia.
 - Väittelyn tulisi keskittyä taloudellisiin näkökulmiin.
- Anna oppijoille 10 minuuttia aikaa valmistautua väittelyyn kielitaitotehtävän muistiinpanojen avulla.
- Aloita ryhmäväittely ja varmista turvallinen tila kaikille osallistujille.

LISÄTIETOJA

Luokan voi jakaa tarvittaessa kolmeen ryhmään, jolloin kolmas ryhmä toimii väittelyn moderaattorina.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	10 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	kestävä valinta
TYÖMUOTO	yksilötö	KIELITAITO	mielipiteen ilmaisu

- Jaa kaikille oppijoille kartonkilaput ja pyydä heitä kirjoittamaan kohdekielellä, miten he voisivat turisteina vaikuttaa positiivisesti kohdemaan talouteen.
- Kerää laput ja aseta ne ympäri luokan pöytiä.
- Pyydä oppijoita kiertämään, lukemaan laput ja seisomaan lähelle sitä lappua, jonka he ovat omassa elämässään jo toteuttaneet matkustellessaan Suomessa tai kohdekielisessä maassa.
 - Jos oppijalla on vaikeuksia valita vain yksi lappu, hän voi valita itselleen tärkeimmän.

LISÄTIETOJA

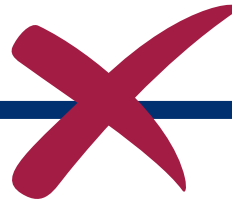
Oppija voi myös valita lapun, jonka hän haluaisi tai pystyisi toteuttamaan parhaiten.

Hållbar turism

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

1. Hitta en svenskspråkig nyhetsartikel eller -video där man diskuterar för- och nackdelar med turism.
2. Läs texten eller titta på videon.
3. Anteckna för- och nackdelarna som lyfts fram i nyheten.
4. Öppna den virtuella väggen som läraren har gjort, t.ex. Padlet.
5. Lägg till för- och nackdelarna under rätt rubrik.
6. Fundera tillsammans på vilka av för- och nackdelarna är relaterade till ekonomin.

--	--

KIELITAITOTEHTÄVÄ

**kollektivtrafik och trängsel – butiker – lokal köpkraft – tillgång till bostäder
– brottslighet – infrastruktur – arbetsplatser – statlig ekonomi – miljöskydd
– återvinning och naturresurser – kulturell medvetenhet**

- 1. Diskutera med ditt par om turismens ekonomiska effekter.**
- 2. Välj ämnen från rutan ovan eller kom på egna.**
 - **Välj minst 5 ämnen.**
 - **Skriv anteckningar på sista sidan.**
- 3. För varje ämne ska ni komma på argument för och emot.**
- 4. Du kan använda uttryck i rutan nedan som stöd för att uttrycka din åsikt.**

Att uttrycka åsikt Jag tror att... Jag är av den åsikten att... Jag känner att...	
Au samma åsikt Jag håller med om att... Du har rätt i att...	Au annan åsikt Jag håller inte med för att... Jag håller inte alls med för att...
Au delvis samma åsikt Det är en intressant idé, men... Jag håller delvis med , men...	Au delvis annan åsikt Ja, men... Så kan det vara, men...

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

1. Gå genom principerna för ett säkrare debattutrymme nedan och kom överens om reglerna för debatten.
2. Välj tillsammans med klassen en stad eller region där det talas svenska, t.ex. Uppsala.
 - Ni kan använda staden eller regionen som en uppvärmningsaktivitet.
3. Dela in klassen i två grupper:
 - Den ena gruppen består av stadsbor som är emot turism.
 - Den andra gruppen består av stadsbor som är för turism.
4. Konstruera välgrundade argument som behandlar massturism ur en ekonomisk synvinkel och ta hänsyn till den andra sidans argument.
 - Använd de anteckningar som du gjorde under språkuppgiften ovan (kielitaitotehtävä).
5. Starta debatten.

PRINCIPERNA FÖR ETT SÄKRARE DEBATTUTRYMME

- Respektera andra. Kritisera, håna eller förminska inte någons utseende. Upprätthåll inte heller stereotyper.
- Ge utrymme. Försök att se till att alla har möjlighet att delta i debatten.
- Lyssna och lär. Omfamna nya ämnen och perspektiv.
- Uppmuntra andra att tala. Andra kan ha annorlunda uttal eller göra misstag.
- Se till att alla kan uttrycka sig utan rädsla för att bli förlöjligade eller kritiserade.
- Uppmuntra andra att våga tala svenska och kom ihåg att misstag är en del av lärandeprocessen.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

1. Skriv ditt svar på frågan på ett kartongkort som du har fått av läraren:
 - Hur kunde du göra en positiv ekonomisk inverkan när du reser i Sverige?
2. Gå runt i klassen och läs de kort som de andra har skrivit.
3. Ställ dig nära det kartongkortet som speglar ditt eget liv när du har rest i Sverige eller i Finland.

Väittely tulevaisuudesta

KESTO	15 + 20 + 40 + (15)	KIELET
TAITOTASO	BI-B2	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOITTUVUUS	holistinen	
TAVOITTEET		
KESTÄVYYSKASUATUS	KIELITAITO	
<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää kestäväan kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen liittyviä esteitä ja mahdollisuuksia harjoitella kriittistä ajattelua ja eettistä pohdintaa ymmärtää globaalien ilmiöiden ja yksilöiden ratkaisujen välisiä yhteyksiä 	<ul style="list-style-type: none"> laajentaa kestäväan kehitykseen liittyvää sanastoa harjoittaa argumentointia, mielipiteen ilmaisua ja perustelua kehittää suullista kielitaitoa pitämällä puhe 	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
<ul style="list-style-type: none"> Tulosta/tallenna oppijan kortti. 	<ul style="list-style-type: none"> oppijan kortti 	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	mielipidejana
TYÖMUOTO	luokkakeskustelu	KIELITAITO	suullinen

1. Pyydä oppijoita tutustumaan ryhmissä kestävän kehityksen tavoitteisiin lukemalla tavoitteet ääneen kohdekielellä.
2. Kun ryhmät ovat valmiit, pyydä oppijoita nousemaan seisomaan ja asettumaan luokan keskelle.
3. Ohjeista oppijat liikkumaan luokkahuoneessa ohjeiden mukaisesti:
 - Jos he uskovat, että väittämä on totta, he menevät oikealle puolelle luokkaa.
 - Jos he uskovat, että väittämä on tarua, he menevät vasemmalle puolelle.
4. Lue ääneen viimeisen sivun väittämät, jotka liittyvät kestävään kehitykseen.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	20 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	mielipiteen ilmaisu
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	argumentointi

1. Ohjeista oppijat harjoittelemaan ryhmissä mielipiteen ilmaisua kohdekielellä.
2. Pyydä oppijoita lukemaan esimerkkilauseet ääneen ja pohtimaan, mitä ne tarkoittavat.
3. Ohjeista oppijat vielä käymään läpi ryhmissä mielipiteen ilmaisu -laatikko.
 - Voitte tarkastella laatikkoa myös opettajajohtoisesti.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	40 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	vaikuttamispuhe
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	argumentointi

1. Jaa oppijat kolmeen ryhmään: vastustajat, kannattajat ja arvioijat.
2. Pyydä oppijoita tutustumaan oman ryhmänsä tehtävään ja tekemään se.
3. Pyydä ryhmät pitämään puheensa järjestyksessä.

Ryhmä 1: vastustajat	Ryhmän tehtävänä on pohtia, miksi kestävyystavoitteet ovat vaikeita toteuttaa. Kirjoittakaa pohdinnan perusteella lyhyt puhe (max. 5 minuuttia), jossa selitätte, miksi tavoitteet eivät ehkä toimi tai miksi ihmiset eivät halua noudattaa niitä.
Ryhmä 2: kannattajat	Ryhmän tehtävänä on pohtia, miksi kestävyystavoitteet ovat tärkeitä ja mahdollisia toteuttaa. Kirjoittakaa pohdinnan perusteella lyhyt puhe (max. 5 minuuttia), jossa selitätte, miksi tavoitteet kannattaa saavuttaa ja mitä hyötyä niistä on.
Ryhmä 3: arvioijat	Ryhmän tehtävänä on ottaa selvää, miten hyvin kestävyystavoitteet ovat toteutuneet eri maissa. Sen jälkeen ryhmä kuuntelee ryhmien 1 ja 2 puheet tarkasti. Kirjatkaa ylös, mitkä perustelut olivat vakuuttavia. Lopuksi kertokaa, kumpi ryhmä vakuutti teidät ja miksi.

REFLEKTIO TEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	pohdinta
TYÖMUOTO	yksilötyö	KIELITAITO	mielipiteen ilmaisu

1. Pyydä oppijoita kirjoittamaan vastaukset oppijan kortin kysymyksiin.
2. Pyydä oppijoita valitsemaan yksi heille tärkeä kestävyystavoite ja kirjoittamaan lyhyt perustelu, miksi tavoite on hänelle tärkeä.
3. Pyydä oppijoita kirjoittamaan oppijan kortin laatikoihin kuusi uutta sanaa tai fraasia, jotka liittyvät kestävään kehitykseen tai väittelyyn.

LISÄTIETOJA

Tämän tehtävän voi antaa myös kotitehtäväksi.

LÄMMITTELYTEHTÄVÄN VÄITTÄMÄT

1. All plast kan återvinnas.
2. Det finns 17 mål för hållbar utveckling (SDG).
3. Klimatförändringen påverkar inte djur.
4. Hållbar utveckling betyder bara att skydda miljön.
5. Att minska fattigdomen är en del av hållbar utveckling.
6. Endast rika länder kan uppnå SDG-målen.
7. Alla kan påverka hållbar utveckling med sina egna val.
8. SDG-målen gäller bara regeringar, inte enskilda människor.
9. Utbildning är ett av målen för hållbar utveckling.
10. Hållbar utveckling betyder att framtida generationer kan leva bra.

1. Kaikki muovit voidaan kierrättää.
2. Kestävän kehityksen tavoitteita (SDG) on 17.
3. Ilmastonmuutos ei vaikuta eläimiin.
4. Kestävä kehitys tarkoittaa vain ympäristön suojelua.
5. Köyhyyden vähentäminen on osa kestäväää kehitystä.
6. Vain rikkaat maat voivat toteuttaa SDG-tavoitteita.
7. Jokainen voi vaikuttaa kestävään kehitykseen omilla valinnoillaan.
8. SDG-tavoitteet koskevat vain hallituksia, eivät yksittäisiä ihmisiä.
9. Koulutus on yksi kestävään kehityksen tavoitteista.
10. Kestävä kehitys tarkoittaa, että tulevat sukupolvet voivat elää hyvin.

Debatt om framtiden

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

1. Läs målen för hållbar utveckling högt tillsammans i smågruppen.
2. När ni har läst målen, delta i uppgiften med åsiktslinjen.
3. Rör dig i klassrummet enligt påståendena:
 - Om du tror att påståendet är sant, gå till höger sida av klassrummet.
 - Om du tror att påståendet är falskt, gå till vänster sida av klassrummet.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

1. Öva i smågrupper på att uttrycka åsikter på svenska.

2. Läs meningarna nedan högt på svenska och översätt meningarna muntligt.

- *Vi tycker att hållbarhetsmålen är viktiga eftersom de skyddar miljön.*
- *Vi tror att målen går att uppnå, eftersom många länder redan arbetar för dem.*
- *Vi tänker att människor behöver mer information för att kunna agera mer hållbart.*
- *Vår smågrupp tycker att mål nummer 13 för hållbar utveckling är viktigast, eftersom klimatförändringen påverkar alla.*

3. Titta på rutan nedan med uttryck för åsikter.

Att uttrycka åsikter

Jag tycker att...

Jag anser att...

Jag känner att...

Jag tror att...

Jag tänker att...

Samma åsikt

Jag håller med om att...

Du har rätt i att...

Du har helt rätt, eftersom...

Olika åsikt

Jag håller inte med om att...

Jag håller inte helt med, eftersom...

Jag tycker annorlunda, eftersom...

Delvis av samma åsikt

Det låter bra, men...

Jag håller delvis med, eftersom...

Jag håller med om X, men...

Delvis av annan åsikt

Jag håller med om en del, men...

Det kan stämma, men...

Jag håller inte med om X, men...

REFLEKTIOETEHTÄVÄ

I. Skriv ett kort svar på följande frågor på svenska.

Vad för mig nya saker lärde jag mig om hållbarhetsmålen?

.....
.....
.....

Var det lättare att försvara eller motsätta sig målen? Varför?

.....
.....
.....

Vilken grupps tal övertygade mig mest? Varför?

.....
.....
.....

2. Välj ett hållbarhetsmål som är viktigt för dig. Skriv en kort motivering till varför just detta mål är viktigt för dig.

HÅLLBARHETSMÅL

.....
.....
.....
.....
.....

3. Skriv i rutorna sex ord eller fraser som du har lärt dig och som handlar om hållbar utveckling eller debatt.

EKKO

TURUN
YLIOPISTO

KONEEN SÄÄTIÖ